

DARBININKAS

Vol. LX, Nr. 37

Rugsėjis-September 12, 1975

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

20 centų

Savaitės Ivykiai

Egiptas ir Izraelis susitarė dėl dalinio Izraelio atsitraukimo Sinajaus pusiasalyje, tačiau jo įsigalėjimas priklausys nuo JAV kongreso sutikimo duoti apie 200 civilinių technikų stebėjimo punktų elektroniniam sekimui aptarnauti.

Portugalijos prez. Francisco da Costa Gomes atšaukė Vasco Concalves iš min. pirm. pareigų ir paskyrė jį ginkl. pajėgų štabo v-ku. Nauju min. pirm. buvo paskirtas karo laivyno štabo v-kas vice adm. Jose Batista Pinheiro Azevedo.

Jordanas pritarė Egipto ir Izraelio susitarimui, bet Sirija pasisakė prieš.

JT gen. sesijoj pasakyto kalboj JAV valst. sekr. Kissingeris siūlė sudaryti 10 bil. dol. fondą atsilikusių kraštų ūkinei gerovei kelti; įsteigti prie Pasaul. banko patikėtinių org-ją investavimui į atsilikusius kraštus garantuoti; įsteigti tarptaut. centrą technologine informacija pasiekti.

Ūkiniam atoslūgiui pašalinti V. Vokietijos vyriausybė nutarė skirti statybos pramonei 2,2 bil. dol. Federalinio biudžeto deficitas dėl to pasiekė 15 bil. dol.

Europos saugumo konferencijos rezultatų paskatinta, Sov. Sąj. spauda vėl atgaivino prieš 6 metus padarytą Brežnevo pasiūlymą sudaryti ir kolektyvinę Azijos saugumo sistemą.

Prancūzijos valdomos Korsikos salos separatistai sukėlė riaušes, per kurias žuvo 3 policininkai. Prancūzija pasiuntė sustiprinimą. Korsikos gyventojai nepatenkinti, kad jie už pirkinius turi mokėti 20% daugiau kaip Prancūzijoje.

Portugalijai oficialiai paprašius, JAV sutiko paskirti 2 keleivinius lėktuvus pabėgėliams iš Angolos gabenti.

V. Vokietijos vyriausybė sutiko, kad jos teisingumo organai suteiktų JAV visą informaciją apie 50 čia gyvenančių asmenų, kaltinamų bendradarbiavimu su naciais.

7 metus valdęs Peru prez. Juan Velasco Alvarado karinio perversmo buvo pašalintas iš pareigų. Jo vietą užėmė buvęs min. pirm. gen. Francisco Morales Bermudez.

Valst. d-to pareigūnas pareiškė, kad JAV yra pasiruošusios derėtis su Kuba dėl dipl. santykių atnaujinimo, bet Kuba iš anksto turi sutikti derėtis dėl atlyginimo už nusavintus JAV turtus.

Intern. Telephone and Telegraph korporacija, iki šiol aptarnavusi Tailandu visus JAV susiekimo ir sekimo punktus, iš Tailandu pasitraukė. Visi kiti amerikiečiai turės pasitraukti 1976 pavasarį.

Trečiojo pasaulio valstybių konferencija pasibaigė, ragindama JT saugumo tarybą imtis priemonių priversti Izraelį, kad jis vykdytų JT priimtas rezolucijas Art. Rytų reikalais.

Norvegijoj pabėgėlio teisių pasiprašė Rumunijos atstovybės sekr. Virgil Tipanut ir atidengė pramonės šnipų tinklą, į kurį yra įvelta apie 40 Rumunijos diplomatų Britanijoje, V. Vokietijoje ir Skandinavijos valstybėse.

Argentinos kairieji peronistai susprogdino bombą prie karinio lėktuvo su prieš partizanų kovojančiais kariais, kurių 4 buvo užmušti ir daug sužeisti.

Bangladeš prez. Khondabar Mustake Ahmed uždarė žuvusio prez. Mujib Rahman įsteigtą Awami partiją.

(nukelta į 2 psl.)

KAIP LAIKYTIS TARDYMO METU

IŠ LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKOS NR. 16

ŽINIOS IŠ VYSKUPIJŲ

KAUNAS

"Tiesos" redakcijos atskaitymas V. Vaičiūnui.

Drg. V. Vaičiūnai,

Tarybų Sąjungos Konstitucija numato visų piliečių lygybę, nežiūrint odos spalvos, išsilavinimo, lyties, tikėjimo. Tuo pačiu jie visi lygiai baudžiami, jei pažeidžia įstatymus.

Tikėjimo laisvė mūsų šalyje nevaržoma, tačiau bažnyčia atskirta nuo valstybės. Tai didelis tarybų valdžios iškovojimas. Jokie įstatymai nevaržo žmogui tikėti ar netikėti, mokyti savo vaiką poterių ar ne.

Savo laiške (žr. "LKB Kroniką" Nr. 15. — Red.) Jūs daug kur nenuoseklus, prieštaraujate pats sau. Geriau įsigilinkite į tarybinius įstatymus.

Propagandos skyrius 1975.II.20

Aukščiausios Tarybos Prezidiumas pranešė, kad V. Vaičiūno laišką persiuntė Religijų Tarybos įgaliotiniui, kuris atsakys.

1975 kovo 14 pas Vaičiūną apsilankė Religijų reikalų tarybos įgaliotinio referentas. Pareiškė priminė, kad tokių laišku nereikia rašyti. Nieko konkretaus nepasakęs, po trumpo pokalbio referentas išvyko.

VILNIUS

1975 sausio 30 į Vilniaus Saugumo komitetą buvo pakviesta Vilniaus Respublikinės bibliotekos vyr. redaktorė Elena Šuliauskaitė. Tardymas truko daugiau negu 6 valandas. Tardė du saugumiečiai. Tardytojai paprašė papasakoti, kaip buvo švenčiama Teresės Masytės gimimo diena 1973 rugsėjo 30. Tardytojai šį pobūvį kvalifikavo kaip antitarybinį politinį susirinkimą. Jie teigė, kad visi dalyvavusieji šiame pobūvyje jau yra apklausti ir viską papasakoję. Buvo reikalaujama papasakoti, kas minėtų pobūvį ir kitus susirinkimus inspiruoja, organizuoja ir kas juose lankosi. Šuliauskaitė paneigė, kad būtų organizavusi minėtą susirinkimą — vardines. Tardytojas Rimkus klausinėjo apie vysk. Steponavičių ir kun. S. Tamkevičių, kuris, tardytojo nuomone, Džūkų g-vėje pas T. Masytę susirinkime šmeižęs tarybinę santvarką ir reikalavęs ją nuversti. Saugumiečiai ypač pyko ant kun. Tamkevičiaus, kam jis kurstęs jaunimą, platinęs "Kroniką" ir instrukciją "Kaip laikytis tardymo metu". Įvairiais grasinimais tardytojai bandė išgauti iš Šuliauskaitės jiems reikalingus parodymus, tačiau tardomoji visus kaltinimus paneigė.

1975 vasario 20 Elena Šuliauskaitė vėl buvo pakviesta į Saugumo komitetą. Tardymas truko daugiau nei 6 val. Tardytojas Marcinkevičius grasino kalėjimu už susirinkimų organizavimą, "Kronikos" platinimą ir dengimą kun. Tamkevičiaus "nusikaltimų". Saugumiečiai gyrė tuos kunigus, kurie smerkia "Kroniką", praneša saugumui apie jos platintojus ir niekur nesikiša. Pavyzdžiui, tardymo metu kun. J. Tunaitis pasakęs, kas jam davęs "Kroniką" ir kam jis atidavęs. Šuliauskaitė vėl buvo verčiama prisipažinti, kad jina suorganizavusi susirinkimą. Už šį nusikaltimą ji busianti nubausta pagal BK 68 str. Tardytojas Rimkus grubiai užsipoilė, kad Šuliauskaitė platinanti "Kroniką", kuri šmeižianti tarybinę santvarką. Pasak Rimkaus, Saugumo komitetas

patikrinęs "Kronikoje" iškelto faktus, ir beveik visi esą melaginti. Net Vilniaus arkivyskupijos valdytojas mons. Č. Krivaitis, nuvažiavęs į Ameriką, papasakojo, kad mūsų krašte nėra tikinčiųjų persekiojimo. Šuliauskaitė paprašius pasakyti asmenį, kuris sakęs, kad jina organizavus susirinkimą, buvo atsakyta, kad tardytojai negali pasakyti to jaunuolio pavardės, nes nenori, kad apie jį rašytų "LKB Kronika". Majoras Rimkus primygtinai bandė įtikinti, kad Šuliauskaitė reikią prisipažinti, nes kitaip teks sėdėti Panėvėžio ar kitame kalėjime su avantiūristėmis, prostitutėmis ir žudikėmis.

Tardymo protokolas buvo surašytas klausimų-ataskymų forma ir po kiekvieno ataskymo buvo tuščias tarpas. Kai tardomoji tuščias vietas norėjo užbraukti, tardyt. Marcinkevičius tai padaryti neleido. Tada Šuliauskaitė pasirašė po kiekvienu savo ataskymu. "Ot nachališka moteris! — kalbėjo tardytojas. — Iš karto matosi, kad skaičiusi instrukciją "Kaip laikytis tardymo metu".

-o-

1975 sausio 30 buvo tardoma Teresė Masytė ir kaltinama, kad pas ją buvęs susirinkimas.

Į Saugumo komitetą buvo kviečiami Šv. Mikalojaus bažnyčioje Mišioms patarnaujantieji berniukai. Jie buvo klausinėjami apie susirinkimą Džūkų gatvėje, ką kalba kunigai zakristijoje, iš kur gauna religinių knygų ir t.t.

1975 sausio 31 Saugumo komitete buvo tardoma VVU studentė Aldona Bielskutė. Tardytojai elgėsi labai grubiai ir gąsdino studentę pašalinti iš Universiteto. A. Bielskutė paneigė, kad ji buvusi kokiame nors susirinkime.

Taip pat buvo tardoma Aldonos sesuo Regina.

Namuose, Aldonos motinos darbovietėje ir kolektyvinio sodo namelyje buvo padaryta krata, tačiau nieko nerasta.

MIRĖ KUN. DR. ANDRIUS BALINIS

Chicagoje rugsėjo 5 naktį staiga, širdies smūgio ištiktas, mirė kun. dr. Andrius Baltinis, Šv. Jurgio parapijos Bridgeporte vikaras. Velionis buvo gimęs 1908 spalio 12. Į kunigus įšventintas 1936, į Ameriką atvyko 1950. Palaidotas rugsėjo 9. (Plačiau kitam Darbininko numeryje.)

Lietuvos vyčių seime rugpiūčio 23 Kultūros Židinyje Lietuvos draugo medaliu apdovanotas buvęs kongresmanas Robert P. Hanrahan už jo darbą S. Kudirką gelbėjant iš Sov. Sąjungos kalėjimų. Medalį įteikia kun. K. Pugetičius, vyčių Lietuvos reikalų pirmininkas. Dešinėje — Simas Kudirka, kairėje — dr. J. Stukas, vadovavęs banketui. Nuotr. R. Kisieliaus

LENKŲ ŽURNALAS

APIE LIETUVIUS KANKINIUS

Paryžių leidžiamas įtakingas lenkų žurnalas Kultura š.m. Nr. 1-2 plačiai paminėjo Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką. Straipsnyje, pavadintame "Lietuva: Neužmirškite savo brolių kankinių" autorius Dominik Horawski aprašė suėmimų ir kratų bangą intelektualų tarpe. Jie buvę apkaltinti priklausymu prie slaptų organizacijų, nelegalios spaudos platinimu, pagaliau net Kudirkos šeimos šelpimu. Tik teismo proceso metu išryškėjęs kaltinimų tikslas, būtent apšmeižti ir suparaližuoti lietuvių tautinės kultūros tyrinėjimo ir puoselėjimo judėjimą. Vyriausias kaltininkas buvęs pripažintas Žukauskas, gavęs šešerius metus griežto režimo lagerio. Žukausko teisme pasakyta kalba pasiekusi Romą, ir autorius cituoja kokią kurias jos ištraukas.

Pagal Žukauską, sovietų skelbiama 1918 revoliucija jokių būdu nebuvusi spontaniškas lietuvių liaudies judėjimas; ji buvusi importuota iš Maskvos, ant Raudonosios armijos durtuvų. Jos vadovybė, be dviejų renegatų — Kapsuko ir Angariečio, buvę daugiausia žydų, rusų ir lenkų, nieko bendro neturinčių su nepriklausomybės siekusia lietuvių tauta.

Be to, Žukauskas dar paminėjęs Ribbentropo-Molotovo pakartą pasakęs, kad po karo lietuviai buvę šaudomi ne klasiniais, o politiniais ir tautiniais motyvais; pasmerkęs viešpataujančią didžiarišią šovinizmą ir rusifikaciją, vykdomą dėl tariamo darbų rankų trūkumo Lietuvoje, kai

tuo tarpu lietuviai siunčiami į Kazachstaną.

Baigdamas, Žukauskas išsireiškė: "Čia nėra teismas, o saualiaivimas. Kodėl jis eina prie uždary durų? Ar iš tikrųjų teismas bijo, kad įsiutusi liaudis mane sudraskys į gabalėlius? O gal labiausiai bijo dėl šavęs..."

Kai Lietuva Romos sinode buvo atstovaujama vyskupo Matulaičio-Labuko, sovietai jį rūpestingai "globoję". Kai Romoj gyvenančių lietuvių kunigų būrelis norėjo aplankyti vysk. Labuką, jį "globojęs" sekretorius pasakęs, kad vyskupas sergąs ir negalįs jį priimti. Užsispyrę kunigai dar ir dar kartą mėgino pašmatyti su vyskupu, kol pagaliau jiems buvo leista. Per pasikalbėjimą buvę aišku, kad vysk. Labukas svarstė kiekvieną savo žodį. Tačiau atsiveikindamas neišlaikęs ir, apkabindamas kiekvieną atskirai, su ašaromis akyse pasakęs: "Nepamirškite savo brolių kankinių ir melskitės, nes nieko kito negalima padaryti."

Kultura pastebi, kad vysk. Labukas dešimt metų iškalėjęs Sibire už "antikomunistinę" veiklą. (Elta)

SVEČIAI OKUPUOTOJ LIETUVOJ

Okupuotoj Lietuvoj vienu kartu, rugpiūčio 20-22, lankėsi daug užsieniečių: diplomatų, politikų, visuomenės veikėjų, žurnalistų, mokslo ir kultūros darbuotojų. Tarp jų buvo Tanzanijos, Indonezijos, Jordanijos, Peru, Kuvaio, Portugalijos, Sufano, Bolivijos, Siera Leone, Lenkijos, Rytų Vokietijos, Čekoslovakijos, Rumunijos, Bulgarijos, Austrijos, Singapūro ambasadoriai, Sirijos, Brazilijos, Argentinos ambasadų reikalų patikėtiniai, JAV, Rytų Vokietijos, Bulgarijos, Prancūzijos generaliniai konsulai iš Leningrado, Lenkijos generalinis konsulas iš Minsko ir kiti.

Pirmą dieną svečiai apžiūrėjo Vilnių, jo universitetą ir kitas vietas beį įstaigas. Vakare okupuotos Lietuvos valdžia suruošė svečiam iškilmingą priėmimą. Sovietų pastatytos valdžios galva J. Maniūšis ir Indonezijos ambasadorius pasikeitė tostais. Rugpiūčio 21-22 svečiam buvo rodomas Kaunas, Trakai ir Rumšiškės esąs liaudies muziejus. (Elta)

"PREZIDENTAS DAVĖ RUSAM PRIZĄ"

Savaitiniame žurnale US News and World Report rugpiūčio 11 plačiai aprašytas 34 vyriausybės galvų liepos-rugpiūčio sąvartoj vykęs "pasisvečiavimas" Helsinky. Ypač apstu pastabų apie JAV laikyseną. Pravartu pacituoti porą dalykų, kurie labai jautriai liečia Lietuvą.

11 puslapy rašoma: "Maskvos sumanytoji konferencijoje, drauge su kitų 34 vyriausybės galvų, Prezidentas (Fordas) davė rusam prizą, kurią jie stengėsi gauti per 21 metus: tarptautinį pripažinimą jų sienų po antrojo pasaulinio karo ir jų dominavimo Rytų Europos imperijoj".

Žurnalo vedamajame (72 psl.) pasisakoma:

"Pirma, šių dienų pasauly iš tiesų yra labai svarbi Helsinkio deklaracija. Tas dokumentas padėjo legalizacijos antspaudą sovietų 182,000 ketvirtinųjų mylių, paimtų iš Lenkijos, Rumunijos ir Suomijos per antrąjį pasaulinį karą ir taip pat Estijos, Latvijos ir Lietuvos, kurios jau anksčiau buvo suvirškintos. Rusijos pareikšta teisė šias žemes valdyti remiasi vienu dalyku — užkariavimu. Ši pareikšta teisė palaikoma militarine jėga. JAV ir jos sąjungininkai Europoj yra nusilenkę jėgos realybėm ir formaliai priėmę padidintas sienas, kurias Sovietų Sąjunga sau išpiovė iš Europos". (Elta)

Savaitės įvykiai

(atkelta iš 1 psl.)

Portugalija vis dar tebėra paraližuota dėl jos prezidento Gomes atidėliojo atšaukti gen. Vasco Goncalves paskyrimą ginkluotų pajėgų štabo viršininku, bet ir iš to posto jis buvo priverstas pasitraukti.

Kovotojas už Airijos nepriklausomybę ir buvęs jos min. pirm. ir prezidentas Eamon de Valera mirė, sulaukęs 92 m. JAV vėl atnaujino derybas su Panama dėl Panamos kanalo ateities. JAV siūlo sutartį pratęsti iki 2000 m., o kanalo apsaugai laikyti amerikiečių įgulas dar ilgesnį laiką.

Sovietų Izvestija, sukritikavusi JAV vykdomas rinkimų manipuliacijas, pasikalbėjimų pasiklausymus, davinių rinkimą apie įtariamuosius ir teisinių bylų prieš juodąsias panteras, reikalavo, kad JAV pirma susitvarkytų savo namuose, o tik paskui reikalautų, kad Sov. S-ga atidarytų duris vakarų propagandai.

Nors JAV sutiko grąžinti kiekvieną pabėgėlį, kuris to pageidautų, bet iki šiol nei vienas iš 1802 Indonizijos valstybių pabėgėlių negalėjo būti grąžintas, nes tos valstybės jų iki šiol nesutiko priimti.

Argentinos prez. Isabel Martinez de Peron, kariuomenės spaudžiama, kariuomenės vadu paskyrė griežtą antiperonistą gen. George Videla. Kariuomenės nemėgstamas vidaus reikalų min. pulk. Damasco turėjo iš kariuomenės pasitraukti. **Zaire teismas** nutėisė 7 aukštus karininkus mirti už bandymą nuversti prez. Mobutu Sese Seko.

Sovietų keleivinio lėktuvo, skrendančio iš New Yorko į Maskvą, įgulos narys nusisėdė ar buvo nušautas.

Nuosaikieji resp. senatoriai prašė prez. Fordą, kad jis savo rinkiminę akciją nesiremtų tik konservatyviaisiais, nes galės pralaimėti rinkimus.

Australijos vyriausybė nutarė nupirkti iš privataus savininko Indijos vandenynne esančias ir turinčias jai strateginės reikšmės Cocos salas.

Egipto prez. Anwar el-Sadat kitą mėnesį žada lankytis JAV.

Saudi Arabijos karalius Khalid pritarė Kissingerio pasiūlytam susitarimui tarp Egipto ir Izraelio.

KAIP LAIKYTI TARDYMO METU

(atkelta iš 1 psl.)

ŠIAULIAI

1974 spalio mėnesį, trečią kartą sunaikinant kryžius Kryžių kalne, buvo sunaikintas drauge su kitais vienas labai meniškasis 4-rių metrų aukščio kryžius. Didelė Kristaus kančia buvo išdrožta iš ažuolo su užrašu: "Į tave, Viešpatie, sudėjome viltį ir nebūsimė apvilti per amžius". Šis kryžius kainavo 800 rub., žavėjo lankytojus vos 6 dienas. Ta proga šeimos N., pastačiusios minėtą kryžių, narys rašo: "Mūsų tautos sūnūs, kurių gyslomis teka lietuviškas kraujas, kurie valgo mūsų tautos žemėje išaugintą duoną, kurie kalbą te tų gyvybės kaina iškovota kalba, kaip nesudrebėjo jų rankos, vykdančios šį nusikaltimą? Kai mus pasiekė žinia apie kryžių naikinimą, mes 200 km važiuojame įsitikinti, ar tikrai sunaikinti kryžiai. Baisiai atrodė apiplėštas, išniekintas, tik vėjo bučiuojamas kalnas, po kuriuo išsisi mūsų tautos didvyriai. Viešpatie, nebausk piktadarių, nes jie vargšai suklaidinti, patys nežino, ką daro..."

Po eilinio nusiaubimo Kryžių kalne vėl statomi dideli ir maži kryžiai. Lietuvio tikėjimas yra stipresnis už piktadarių ranką.

-o-

Naujoji Peru karinė vyriausybė paskyrė pirmą civilį Luis Barna Castenada ekonomijos ir finansų ministru.

Argentinos ekonomijos min. Antonio Catiero atvyko į JAV tartis dėl naujos paskolos ir skolų išdėstymo.

Libane vėl prasidėjo ginkluoti susirėmimai tarp krikščionių ir musulmonų.

Vokietijos socialdemokratai Portugalijos socialistams remti per pusantų metų paskyrė keletą mil. dol.

Laos vyriausybė pakeitė 185 JAV tarptaut. paramos įstaigos tarnautojus 1500 sovietų technikų.

Maskvoj vyksta kultūrinių mainų pagrindais Metropolitan muziejaus New Yorke suruošta meno paroda.

Prancūzija savo ūkiui stiprinti paskyrė 5,5 bil. dol. viešiem darbams.

Indija pripažino naują Bangladesh vyriausybę.

Kanada sudarė su Sov. S-ga patariamąją komisiją nesupratimam dėl šiaurės vakarų Atlante žvejybos šalinti ir vėl leido Sov. S-gos žvejybos laivams naudotis jos uostais.

Etiopijoj susirėmimai su Eritrejos separatistais vėl paaštrėjo.

1974 gruodžio 11 LAD (Lietuvos Aktyvių Draugijos) Šiaulių gamybinio mokymo kombineate įvyko profsąjungos susirinkimas, kuriame buvo apsvaistytas darbininko M. Jurevičiaus darbo drausmės pažeidimas. Jurevičius gruodžio 8, per Marijos Nekalto Prasidėjimo šventę neatvyko į darbą.

Kalbėdamas kadru skyriaus viršininkas B. Godliauskas paminėjo, kad Jurevičius, dirbdamas kombineate 10 metų, nuobaudų neturėjo, bet š.m. lapkričio 1 ir gruodžio 8 neatvyko į darbą, motyvuodamas, kad jis esąs praktikuojantis katalikas ir šventą dieną privalo švęsti. M. Jurevičius prieš gruodžio 8 parašė pareiškimą, kad į darbą neatvyks, tačiau kombineato administracija pareiškimo nepatenkino ir mano, kad Jurevičiaus neatvykimas į darbą gruodžio 8 yra sąmoningas darbo drausmės pažeidimas ir demonstracija. Administracija siūlo apsvaistyti Jurevičiaus elgesį, kad jis nedarytų gėdos visam kolektyvui.

Profsąjungos pirmininkas A. Petrauskas pareiškė, kad gruodžio 8-jį visos Sąjungos mastu buvo paskelbta darbo diena ir įstatymų reikia laikytis.

M. Jurevičius kalbėjo, kad ne jis padaręs nusikaltimą, o tie, kurie tokius įstatymus leidžia, nes Konstitucija tikėti nedraudžia.

Po svarstymo nutarta Jurevičiui taikyti visuomeninio poveikio priemonę — papeikimą.

1974 gruodžio 19 LAD Šiaulių GM kombineato darbininkas J. Šileikis įteikė kombineato vadovybei pareiškimą, kad jis per šv. Kalėdas, gruodžio 25 į darbą neatvyksias.

Gruodžio 20 panašaus turinio pareiškimą parašė ir M. Jurevičius. Kiek vėliau — ir darbininkas S. Čilinskas. Visi jie sutiko atidirbti nedarbo dienomis arba leido tą dieną išskaityti iš apmokamų atostogų. Be to, Jurevičius ir Čilinskas turėjo užsidirbę dienų.

Gruodžio 24 kombineato vadovybė stengėsi Šileikį ir Čilinską perkalbėti, kad jie Kalėdų dieną į darbą eitų. Nusileido net iki tiek, kad pasiūlė pasirodyti darbe bent iš ryto, tačiau Šileikis ir Čilinskas atsakė. Kadru skyriaus viršininkas Godliauskas pasiūlė pasiimti uždirbtas dienas po Kalėdų, bet darbininkai atsakė.

1974 gruodžio 31 Jurevičius iš Kombineato vadovybės gavo pranešimą, kad jis iki 1975 sausio 8 parašytų pasiaiškinimą, kodėl gruodžio 25 neatvykęs į darbą.

1975 sausio 3 J. Šileikis ir S. Čilinskas taip pat gavo pranešimus, kad už tai, jog gruodžio 25 be pateisinamos priežasties neatvykę į darbą, pareiškiamos pastabos.

M. Jurevičius sausio 3 pasiuntė Kombineato direktoriui tokį pareiškimą:

"Pareiškiu, kad š.m. sausio 6-jį yra privaloma katalikams šventė — Trys Karaliai, todėl dirbti negalėsiu. Esu praktikuojantis katalikas ir privalau šventę švęsti. Prašau šią dieną išskaityti iš mano atostogų. Galiu taip pat atidirbti po darbo valandų arba šeštadieniais. 1975 gruodžio 21 (šeštadienį) dirbau. Jei šią dieną neužskaitėte už gruodžio 25 (Kalėdas), prašau užskaityti už sausio 6-jį".

Prie šio pareiškimo M. Jurevičius pridėjo grafiką, kad 1975 nedirba šiomis dienomis:

Katalikams privalomos šventės:

Trys Karaliai — sausio 6-jį, Šeštinės — gegužės 8-jį, Devintinės — gegužės 29-jį, Šv. Petras ir Povilas — birželio 29-jį, Žolinė — rugpjūčio 15-jį, Visi šventieji — lapkričio 1-jį, Nekaltas Prasidėjimas — gruodžio 8-jį, Šv. Kalėdos — gruodžio 25-jį.

1975 sausio 7 Aktyvių draugijos kombineate įvyko profsąjungos posėdis, kuriame dalyvavo

9 nariai. Posėdyje buvo apsvaistytas Kombineato administracijos pareiškimas, kuriame prašoma duoti sutikimą atleisti M. Jurevičių už daromus pravaikštus iš darbo.

Jurevičius posėdyje paaiškino, kad keturias dienas neatvyko į darbą, nes buvo religinės šventės, o Tarybų Sąjungos Konstitucija visiems tikintiesiems garantuoja tikėjimo laisvę. Apie visus neatvykimus jis pranešęs kombineato administracijai ir pažadėjęs už praleistas dienas atidirbti kitu metu.

Proskomiteto pirmininkas Petrauskas Jurevičiui priekaištavo, kad jis remiasi tik jam naudinga Konstitucijos straipsniu, o yra ir kitas straipsnis, kuris kalba, kad "bažnyčia atskirta nuo valstybės" ir "darbas yra kiekvieno piliečio garbės reikalas". Petrausko nuomone, šimtai tikinčiųjų dirba ir susiranda laiko atlikti religines pareigas.

Cimermanas kalbėjo, kad niekas katalikų nepersekioja, bet jie darbo dienomis (nors tai būtų ir religinė šventė) į darbą turi ateiti.

Valiulienė kalbėjo, kad čia esą ne tikėjimo reikalas, o demonstracija.

Visi šiame posėdyje kalbėjusieji smerkė Jurevičių ir davė sutikimą jį atleisti iš darbo.

1975 sausio 9 M. Jurevičius gavo tokį įsakymą: "Ūkio skyriaus pastatų remontininką M. Jurevičių sausio 10 iš darbo atleisti, sutinkamai su LASK DĖK (Darbo Įstatų Kodeksu) 43 str. punktu už pravaikštus. Direktorius."

1975 vasario 4 Šiaulių laikraštis "Raudonoji vėliava" įdėjo didelį straipsnį, pavadintą: "Dievobaimingieji išverstakaliai". Tarp kitų dalykų jame rašoma:

"Mečislovas Jurevičius nori pasirodyti šventesnis vos ne už patį popiežių... M. Jurevičius nori nusipiešyti vos ne kankinio vainiką... M. Jurevičiui prasi-veržė ilgai kaupto antitarybinis pyktis prieptolis... jis savo veiksmus pabandė paslėpti religijos skraiste. 1944-1945 metais jis... su šautuvu rankose plėšė žmones, tarybines įstaigas, iš pasalų šaudė į Raudonosios armijos karių... 1950 metais jis buvo nuteistas 25 metams laisvės atėmimo..."

Čilinskas — to paties, kaip ir Jurevičius, antitarybinio kelmo atauga. Ir biografijos jų nuostabiai panašios... apeliuodami į tikinčiųjų jausmus, jie stengiasi pasidaryti jį ne naujais apaštalais, tai bent tikėjimo kankiniais. Tik vargu ar tai jiems pavysks..."

A. Stanelis, "Raud. vėliavos" korespondentas."

-o-

1974 rugpjūčio 27 M. Jurevičius buvo iškviestas į kadru skyrių, kur jo laukė vienas saugumietis. Nusivedęs į saugumą, pareigūnas klausinėjo, ar Jurevičius nepažįstas Pargauskienės, ar negauna iš jos maldaknygių ar šiaip religinių knygų. Jurevičius viską paneigė.

Saugumiečiai po kiek laiko atvedė Vaikų poliklinikos sekretorę Pargauskienę ir vėl klausė, ar nepažįstas šios moters. Jurevičius sakėsi nepažįstas. Tuoj tardymas ir pasibaigė.

(Bus daugiau)

— "L'Osservatore Romano", Vatikano dienraštis, liepos 13 rašo apie lietuvių ekskursantus Romoj, mini Lietuvos istoriją, Vilnių ir kt. (E)

— "La Stampa", Torine leidžiamas dienraštis, liepos 11 įdėjo ilgą straipsnį, parašytą po Lietuvą keliaujančio korespondento Pablo Garimberti. Minimas ateizmo muziejus, Kaunas, religijos bei kunigų persekiojimas. (E)

— Adelaide, Australijoje, suruoštas Australijos latvių teatro XV festivalis, kuriame dalyvavo penki ansambliai. Visi spektakliai buvo gausiai publikos lankomi. Vertinimo komisija apdovanojo geresniojo artistus, režisierius ir ansamblių dovanomis. 100 dol. premija atiteko geriausiam Sydney latvių teatro ansamblui.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P-way St.), Woodhaven, N. Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

TAISOM RADIO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Gilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvių. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y. 11227 (2 blokai nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — imitacijos ir viltinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir šuklelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užsikite ir įstikinsite!

LIETUVIŲ R.C. SUSIVIENIJIMAS pigiai, greitai, lietuviškoj dvasioj pata nauja apdraudamas gyvybės netekimo ar ligos atveju. Duoda paskolas su žemu procentu, moka dividendus apsidraudusiems. Kreiptis: direktorius Bronius Bobelis, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. MI 7-6637.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N. Y. 11364. Tel. (212) 229-9134.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30. S. Minikus, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, MASS. — WHIL 1430 ir FM 107.9, sekmad. 11-12 val. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Tel. JU 6-7209.

Geriausios medžiagos gaunamos pigia kaina ypač siuntiniam į Lietuvą.
(Polyester-Knits yardas 2.50,
Arnel Jersey yardas 89 c.)

AMERICAN FABRICS

55-35 Myrtle Ave. (Putnam kampas)
Ridgewood, N. Y. 11227 Tel. 456-5046

(Traukinio stotis Wyckoff, Autobusas Putnam)

Kam pirkti iš svetimų, jei gaunam pas savus

Monika Macežinskaitė, sav.

Lietuviško stiliaus paminkai sukuriami ir veltui pristatomi į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines)
Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379
(212) DAvenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta Gausi parodų salė

KELIONIŲ AGENTŪRA VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose:

Specialios nuolaidos:

LĖKTUVAI
VIEŠBUČIAI
LAIVAI (Cruises)
AUTOBUSAIŠ įdomių vietų lankymas
TRAUKINIAI

INDIVIDAMS (ekskursiniai bilietai)

GRUPĖMS JAUNIMUI ŠEIMOMS

Linksmas piknikautojas Lakewood Park, Pa., lietuvių dieną.

Nuotr. R. Kisieliūsis

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan FathersEditorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y. Post Office
Subscription per year — \$10.00. Single Copy 20 centsEina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS • Pre-
numerata metams \$10.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Lėšos jaunimo kongresui

Bronius Nainys, PLB valdybos pirmininkas, išsiuntinėjo laišką jaunimo kongreso komite-
tam. Laiškas pateko ir į laik-
raščių redakcijas. Pirmininkas
tame laiške apžvelgia padėtį,
kaip dabar vyksta lėšų telkimas
tam kongresui, kuris bus šių me-
tų gale Brazilijoje. Padėtis yra
ne geriausia, lėšos plaukia per
lėtai. Dar nesurinktos numaty-
tos kvotos, nors rinkimo termi-
nas jau yra praėjęs.

Iki rugpjūčio 25 kongreso iš-
dan buvo įnešta tik 1300 dol.
Tai sudaro tik 17.3% reikiamos
sumos. Kvotas kol kas išpildė
Jersey City, St. Petersburgo, Le-
monto, East St. Louis LB apy-
linkės ir Beverley Shores lietu-
vių klubas. Šiem rūpestingiem
talkingam priklausom visų pa-
dėka ir pagarba.

Apie 80 procentų kvotos pasi-
siekė šios apylinkės: Auroros
(92%), Cape Code (87%), Washing-
tono (86.5%) ir New Haveno
(81.4%). Melrose Parko apylinkė
išpildė tik 72% kvotos. Kitos yra
toliau atsilikusios.

Iš 64 LB apylinkių lėšų at-
siuntė tik 27 apylinkės, t.y. ma-
žiau nei pusė.

Buvo suplanuota, kad lėšų
telkimas baigsis birželio 30, o
dabar štai jau ir rugsėjo pradžia,
o lėšos dar nebaigtos telkti. Ko-
dėl taip įvyko?

Nesinorėtų tikėti, kad žmonės
būtų apatiški ir kad neremtų
jaunimo žygių. Gerai prisime-
nam, kaip praeitis kongresas į-
nešė daug gyvumo į visą Lie-
tuvų Bendruomenę. Apsimokė-
jo sutelkti lėšas, kad galėtų su-
suvažiuoti jaunuoliai iš visų
kraštų. Suvažiavę jie pasijau-
čia lyg vienos didelės bend-
ruomenės nariai. Tada jie patys
labiau sauga su lietuviškąja
bendruomene ir ima rūpintis jos
reikalais. Tik tokiu būdu augina-
mas lietuviškas atžalynas, kuris
perims vyresniųjų darbus ir to-
liau puoselės lietuvišką kultūrą
išeišvijo.

Prašoma labai nedaug. Tik še-
šių ir pusės dolerio nuo tų,
kurie dalyvavo praeituose tary-
bos rinkimuose. Tai yra labai
nedaug. Juk savo kasdienybės
pramogom išleidžiama kur kas
daugiau. Kiek išleidžiama viso-
kiem pobūviui, bendrom vaka-
rienėm, draugų vaišėm. Ir tų
vaišių nenuskriaudžiant, galima
lengvai paaukoti tuos pinigus,
kurių prašo kongreso rengėjai.

PLB valdyba prašo visus ko-
mitetus atnaujinti lėšų telkimą.
atnaujinti visu įkarščių ir uolu-
mu. Jei nepajėgta pavasarį, tai
padarykim dabar, rugsėjo mė-
nesį. Sutelkim visus pinigus,
reikalingus kvotai.

Praeitas jaunimo kongresas
pareikalavo 125,000 dol., o šis
— tik 75,000. Daug kas čia pa-
daryta taupiau. Tie pinigai bū-
tinai reikalingi kongresui su-
rengti. Jei nebus surinkta, reikės
ieškoti jų iš kur nors kitur. Bet
kur juos gausi.

Kiek teko pastebėti, lėšas
lengviau surenka vienas ar du
uolūs rinkėjai. Kai pavadama
bendram komitetui, tas darbas
eina daug lėčiau. Gi vienas ar du
uolūs rinkėjai gali labai greitai
aplankyti lietuvių namie ir su-
rinkti aukas. Prisirengti paštu
siųsti kur kas sunkiau. Vis trūks-
ta laiko. Jei ateitų rinkėjas vaka-
re pas kiekvieną į butą, būtų kur
kas lengviau ir greičiau. Tegu
komitetai suranda tokių paslau-
gių, šiam darbui tinkamų žmo-
nių.

Gera proga su aukų lapais
ateiti ir į kitų parengimus ir
ten paprašyti aukų. Išnaudokim
kiekvieną proga, kiekvieną pa-
žintį, kad sutelktume kuo dau-
giau lėšų mūsų jaunimo kongre-
sui.

Jei nebuvo spėta birželio mė-
nesį, kada atėjo karščiai, tai da-
bar tai galim padaryti. Juk rug-
sėjo orai palankūs. Tai padėkim
mūsų jaunimui, surinkim mum
nustatytas kvotas.

Peržiūrėjus pasaulio lietuvių
jaunimo II-ojo kongreso studiji-
nės anketos statistinius duo-
menis, konkrečiai paaiškėja, kad
ne veltui yra iškiles susirūpi-
mas jaunimu dėl jo menko lietu-
viškų knygų skaitymo. Į klausi-
mą, kiek per metus lietuviškų
knygų perskaityta, kone pusė,
būtent 42%, turėjo prisipažinti,
kad nepalietę nė vienos. Lietu-
vių laikraščiai ir žurnalai kiek
daugiau vartomi: tik vienas iš
devynių visiškai nesidomi mūsų
periodine spauda, o pilni 56%
reguliariai perskaito tarp dviejų
ir penkių prenumeruotų laik-
raščių per metus ir 24% bent vie-
ną.

Tačiau šios dienos pasikalbė-
jime aš daugiausia liesiu ne
laikraščius, o knygų skaitymą.
Tad reikės bandyti išsiaiškinti,
kaip mes šioj liūdnoj padėty
atsidūrėm, ir ieškoti būdų, kaip
galima atsitaistyti.

Vadovėliai nuobodūs

Man regis, kad mūsų, studentų
ir moksleivių, analfabetišku-
mas turi šaknis giliai mūsų vai-
kystėj. Kiek atmenu iš savo pa-
čios pradžios mokyklos dienų ir
kiek neseniai pastebėjau pati li-
tuanistinę mokyklą dėstydamą,
pradinėse klasėse dažniausiai
apsiribojama per metus tik viena
standartine tam skyriui pritaiky-
ta knyga.

Nors šios knygos keleriopai
peržiūrėtos, redaguotos, per
daugelio pedagogų rankas per-
ėjusios, kol neliko nei gramati-
nių klaidų, nei stilistinių ne-
sklandumų (kurių anose vadi-
namose populiariose vaikų

JAUNIMAS IR LIETUVIŠKA KNYGA

JORUNĖ GIRNIUTĖ

Šio straipsnio autorė, Jorūnė Girniutė, yra studentė ir
Bostono lituanistinės mokyklos jaunutė mokytoja. Ji palie-
čia klausimą, ar jaunimas skaito lietuviškas knygas, kodėl
neskaito, ką reikia daryti, kad skaitytų. Šį savo rašinį
autorė skaitė Lietuvių Fronto Bičiulų studijų savaitėj,
kur liepos 12 buvo surengtas simpoziumas jaunimo klau-
simalais. Buvo nagrinėta, kaip pagilinti lietuviškumo sampratą
jaunime.

knygtėse, deja, pasitaiko), ta-
čiau mokykliniai vadovėliai daž-
niausiai būna sausi. Spalvotų
paveikslukų absoliučiai nėra.
Tarp eileraštukų (nors turim ir
eilę labai gerai vaikams rašan-
čių poetų) nuolat pasitaiko vy-
resnės kartos šedevriukų, am-
žinai kalančių tėvynės ilgesį,
kuris mažiem vaikam vis tiek
neartimas ir nesuprantamas.
Mįslės, patarlės ir net juokai bū-
na suaugusių mentaliteto ir vai-
kam neįkandami.

Iš savo pačios patirties atme-
nu, kad jau nuo kokio trečio,
ketvirto skyriaus mum iškiso
skaitymo knygas, kurios buvo
grynai geografijos knygos. Ke-
liauja po Lietuvą kažkoks ber-
niukas, ir kiekvienas apsakymė-
lis yra atskiros Lietuvos vietovės
aprašymas.

Šitokie skaitymai, aišku, būna
be galo nuobodūs. Gal todėl ir
išskyla ta neskaitymo problema,
kad nuo jauniausiu dienų dau-
gelio pašamonej susiklostė įspū-
dis, kad ir visos, tur būt, lietu-
viškos knygos tokios pat neįdo-
mios. Jų vengiama ir vėliau.

Įveskim daugiau knygų

Šitą pasenųjį metodą reikia
visapusiškai atnaujinti. Gi mes
turim tiek daug medžiagos. Čia
verta paminėti Putnamo seselių
Eglutę, kurioj randam įdomiau-
sių ir įvairiausių straipsnių kiek-
vieno amžiaus vaikam ir kuri

turėtų būti griežtai įvesta į visų
šeštadienių mokyklų pradinės
klases.

Be to, mes turim nemažai
vaikus sužavinančių moterų au-
torių: Nijolę Jankutę, Birutę
Pūkelevičiūtę, Gintarę Ivaškienę
ir dar daugelį kitų. Pasinau-
dojant standartinio teksto tik
rinktiniais straipsniais, kodėl
programoj neįvesti kiekvienam
skyriui net ir po penkias vaikiš-
kas knygeles, kurias mokytoja su
klase patys sau išsirinktų. Ma-
žiem vaikam labai didelis
džiaugsmas kaskart naują kny-
gelę tvirti, o ne tą pačią išti-
sus metus naudoti. O vyresnė-
se klasėse turi būti privaloma
perskaityti bent po tris stiprius
romanus per metus.

Todėl taip mažai studentai
skaito, kad, visuose skyriuose
vartojus tik vadovėlius, mokyklą
palikus, perėjimas į visuome-
nei spausdintas knygas būna per
sunkus, o kitiem ir neįmanomas.
Šitą baisų laiptą reikėtų vi-
siškai panaikinti ir nuo pat ma-
žens pratinti prie įvairių knygų.

Tarp nesusipratimų

Yra ir kitų priežasčių, kodėl
yra sumenkęs intelektualinis
lietuviškas išsilavinimas. Vy-
resnioji karta tą lietuviškumą
labiausiai skatina. Jau kolegiją
pradėjus, daugumas nesusiprati-
mų ir ginčų su tėvais pradeda
aprinti. Tačiau pats perėjimas
iš lituanistinės mokyklos į pa-
saulį daug kam įvyksta pačiam
kritiškiausiam brendimo amžiui.
Visus tėvų griežtumus, visą tėvų
panieką jaunėnijos kartos
madom ir idėjom daug kas,
mano teorija, klaidingai savo
psichikoj tampriai sujungia su
pačia lietuvių. Šis nesusiprati-
mas dažniausiai įvyksta apie
14-uosius, 15-uosius metus, kaip
tik abiturientų metais, kai reikia
pereiti į savarankišką lietuviškų
knygų skaitymą. Tada jaunimas
laikina privengia lietuviškos
spaudos.

Skaitymą praplečiant

Miliausiai skaitom tuos raš-
tus, kurie giliausiai susiję su
mūsų pačių nuomonėm ir pergy-
venimais. Daug kas, lietuviškoj
mokyklų per daug laiko pra-
sėdėjęs prie Maironio, Bara-
nausko, Žemaitės, Donelaičio
ir panašių, susidaro įspūdis, kad
ir visi mūsų rašytojai gilioj se-
novėj tebedūmoja. Priešingai —
reikia didžiąją dalį skirti Ma-
černiui, Nagiui, Bradūnui,
Landsbergiui ir kitiem vėlyves-
nės kartos rašytojam. Tarp kitko,
reikia mokinius supažindinti
kad ir su pačiais kontroversiš-
kiaisiais romanais ir straips-
niais, kad jaunasis skaitytojas
pajustų lietuviško rašto platumą.

Tačiau, kad ir geriausiose są-
lygose, vis tiek rambumo nepa-
naikinsi. Nepaminėjau, kad iš
anketą pildančių pilni 25% pasi-
sakė per metus esą skaitę bent
vieną lietuvišką knygą ir dar ki-
tas ketvirtis tarp dviejų ir penkių
knygų. Argi angliškai rašytos
knygos (neįskaitant tų, kurios
reikalaujamos kolegijoj) yra
dažniau skaitomos?

Manau, kad tipišką studentas
angliškų knygų, nesurištų su
kursu, per metus perskaito ne
daugiau kaip kokias 4 ar 5.
Dar lieka namaža dalis tų, kurie

(nukelta į 4 psl.)

JIS TVARKĖ BALTŲJŲ RŪMŲ
REIKALUS JŲ KRIZĖS METU

DR. P. MAČIULIS

Jis dabar Belgijoj

Jei paskutinėmis Nixono ad-
ministracijos dienomis buvo
koks autoritetas, tai tuo asmeniu
laikytinas generolas Aleksis
Haigas Jr., šiuo metu Atlanto
Santarvės ir Amerikos ginkluotų
jėgų Europoj vyriausias vadas,
— taip pasisako vienas žymių
jų spaudos žmonių.

Nuo 1973 gegužės iki 1974
rugpjūčio gen. Haigas buvo
Nixono prezidentinės kance-
liarijos štabo viršininkas. Tai bu-
vo asmuo, kuris tiesiog supla-
navo, vadovavo ir sklandžiai
privėdė Nixoną prie atsistatydini-
mo iš Amerikos prezidento pa-
reigų, apsaugojęs tautą nuo su-
krėtimo, sąmyšio ir prezidento
pasmerkimo.

Spaudos magnatai siūlė Hai-
gui pusę milijono dolerių, kad
jis raštu atpasakotų Nixono ad-
ministravimo nuslydimą ir ga-
lutinį pasimetimą, bet generolas
griežtai atsisakė. "Jei man rūpė-
tų pinigai", jis pasakė jį aplan-
kusiame savo draugui, "aš nieka-
da nebūčiau pasirinkęs tarnybos
armijoj."

Kai draugas primygtinai į-
taigojo, kad Haigas atsargiai pri-
valėtų atskleisti kraštui, armijai,
visuomenei, savo šeimai ir sau

pačiam paskutinės Nixono val-
dymo dienas, generolas pa-
reiškė: "Nixonas pats atskleis
istoriją". Po to paaiškino: "Kai
aš jį mačiau paskutinį kartą
San Clemente prieš kelis mė-
nesius, jis apie tai rašė. Tad jau
vien dėl to, kad aš buvau pasku-
tinis jo kanceliarijos viršininkas,
nemanau turįs teisę užbėgti jam
už akių ar tą patį pakartoti ir
panašiai."

Be to, jis toliau kalbėjo: "Jau
pasirodė daug knygų, kad galėtū
jas žmogus perskaityti. Kad bė-
jau si su daugeliu reporterių bei
rašytojų apie savo vaidmenį tuo-
se įvykiuose, bet nenorėjau su
jais diskutuoti apie Nixono
veiksmus, jo laikyseną — ką
jis darė, ką pasakė, kaip reaga-
vo, kaip tomis paskutinėmis die-
nomis priėjo apsisprendimą at-
sistatydinti." Dar pridėjo: "Jie
kaip tik to ir nori, bet kaip tik
čia aš nustačiau ribą."

"Nelabai seniai", jis tęsė to-
liau, "Bob Woodward (bendras
autorius su Carlu Bernsteinu
knygos apie visus prezidentus)
parašė knygą apie paskutinį šim-
tą dienų Nixono administ-
racijos, už kurią avansu gavo
300,000 dolerių. Bob Woodward
telefonavo man iš Amerikos, kad
jis atvyks į Europą ir norėtų

su manim pasikalbėti. Atsakiau
jam, kad jis geriau pataupytų
savo pinigus. Su abiem jais tu-
rėjau labai nemalonų patyrimą.

Vieną naktį vėlai grįžau iš Bal-
tųjų Rūmų ir radau juos sėdin-
čius ant mano namų slenks-
čio-laipio, mangs belaukiančius.
Jie pasakė, kad norėtų patikrin-
ti, kokius vaistus vartojo Nixo-
nas ir bendrai kaip jis gydėsi.
Pavariau juos lauk. Kiek apie tą
reikalą man teko patirti, jie tai
iškreipė. Nepaisydami, ką bu-
vau jiems priminęs, parašė saviš-
kai."

"Woodwardas kitą kartą pa-
skambino man iš Londono ar
kitos vietos, pasisakęs, kad jis
ten yra ir kad norėtų su manim
pasikalbėti. Atsakiau, kad nenori-
u jo matyti; tačiau jis atsakė:
jūs gi anksčiau su mumis ma-
tėtės. Kartą iš jų pasimokęs,
pareiškiau, kad daugiau nenoriu
su juo šnekėtis. Ką jis su Carlu
savo knygoj yra parašęs apie
Nixoną, matyti, patyrė iš kitų
šaltinių."

Haigas sako, kad jo atminty
paskutinių metų Nixono admi-
nistracijos vaizdas tebėra aiškus.
Jis sutinka, kad laiko slinky-
tie išgyvenimai pradės užsi-
miršti. Todėl: "Gal būt, galė-
čiau kai ką užrašyti ar įkalbėti
į juosteles apie tai, kas atsitiki-
ko, tačiau, jei tai padarysiu, pa-
darysiu su sąlyga, kad tas raštas
nebus anksčiau paskelbtas ir
platinamas, kaip tik po 2000-

jų metų, kai visi būsim iš-
keliauję į Anapus"...

Dabar Haigas yra 50 metų
amžiaus ir gali sulaukti 75 metų
amžiaus; jo 85 metų amžiaus
motina pilna energijos, Pen-
ningtone kasdien sukuria pen-
kias mylias. Nixonas šiuo metu
eina 62-uosius metus.

Atrodo, kad gen. Haigas nori
patausoti Nixoną ir prezidentū-
ros įstaigą. Šiitiem dviem fakto-
riam jis yra giliai lojalus, kaip
kad pasisako kai kurie kritikai.
Iš viso tuo klausimu jis nenori
ginčytis ar patekti į paspėstų
kilpą, prasižadamas apie Nixo-
no būdą ir jo elgesį.

Kai Briusely laikraštinkai
darė jam užuominų, jog jis bu-
vo paskirtas vyriausiu Atlanto
Santarvės jėgų vadu ir Ameri-
kos ginkluotų dalinių Europoj
viršininku todėl, kad jis buvo
Nixono politikos nariu Baltuo-
siuose Rūmuose, Haigas jiems
pareiškė esąs iš esmės karys,
tik ne politikas.

Generolas paneigia

"Šitam darbui jaučiuos pilnai
pasiruošęs, šituo darbu žaviuo-
si. Norėčiau būti vertinamas pa-
gal savo veiksmus šitoj srity,
bet ne pagal tai, koku būdu čia
patekau. Ne vienoj kovoj daly-
vavau Korėjos ir Vietnamo kare,
buvau sužeistas, vadovavau
batalijonui ir kariuomenės bri-
gadai."

Haigas save laiko profesio-
nalu kariu nuo pat įstojimo į

West Point karo akademiją 1944,
atskleisdamas savo pareigas nuo
Robert McNamaros, Cyrus Van-
ce, Henry Kissingerio ir Richard
Nixono. Jis vykdęs savo uždavi-
nius aukščiausio autoriteto pa-
tvarkymu, kaip pasiruošęs karys.

Apie gen. Haigo santykius su
Nixonu vienas dalykas yra tik-
ras: jis nenorėjo priimti presi-
dentūros kanceliarijos štabo vir-
šininko pareigų, kai H. R. Hal-
dermanas buvo priverstas at-
sistatydinti. Pagaliau, kai pagal
Nixono pageidavimą perėmė tas
pareigas, jis tikėjosi, kad po ke-
turų, po šešių savačių galės jų
atsisakyti, nes buvo pakviestas
tik laikinai užimti tą postą; ti-
kėjosi, kad bus pakeistas kitu,
labiau politiniu asmeniu. Bet
Nixonas jo niekada kitu asmeniu
nepakeitė. Ir palaipsniui, neat-
laidžiai, kai Nixonas įsivėlė į
Watergato pinkles, Haigas pasi-
darė JAV prezidento pakaitalu
surogatu.

Su neryškia šypsena jis pasi-
sako, kad nuo 1973 iki 1974
surūkydavęs per dieną nuo vie-
no iki trijų pakelių cigarečių,
o dabar vėl grįžęs iki dviejų
pakelių. Tačiau faktas lieka fak-
tu, kad tuo laiku gen. Haigas
tvarkė valstybės reikalus, kada-
ngi Nixonas buvo pasinėręs į
Watergato įvykių slėpimą.

Krizės metu Haigas tvarkė
Baltųjų Rūmų reikalus: ne tik
laikė štabą savo vietoje, bet ir,
garbingai kovodamas, užstojo
prezidentą, nes prezidentas nie-

kada jam nebuvo pasakęs tiesos
apie Watergatą.

Pasak Nixono gynėjo Fred
Burhardto, Haigas niekada ne-
girdėjo nė vienos iš įkalbėtų
kontroversinių juostelių. Toliau
tas pats gynybas sako, kad Hai-
gas, vykdydamas einamuosius
vyriausybės reikalus, jei būtų
paklauses tų juostelių turinio,
būtų galėjęs prarasti savitvardą.
Pats Burhardtas jų turinį teis-
girdo 1974 liepos mėn., kai
aukščiausias teismas patvarkė,
kad tos juostelės būtų įteiktos
vyriausiam Watergato bylos ypa-
tingam tardytojui. Jose užrašytas
1972 birželio 23 pasikalbėjimo
turinys buvo visai priešingas ar-
gumentam, pateiktam kongresi-
nei teisių komisijai. "Tuomet
pasakiau Aleksiui (gen. Haigui),
— sako Burhardtas, — kad, ma-
no nuomone, tas pasikalbėjimas
buvo aiškus įrodymas, jog, be
abejonės, prezidentas turės atsi-
sistatydinti, tik klausimas, kaip jis
atsistatydins. Tai ir buvo klau-
simas, atsidūręs Haigo rankose;
stebėjaisi, kaip jis tą dalyką su-
gebės pasakyti prezidentui."

"Kiek man žinoma, Haigas bir-
želio 23 juostelių nurašyto
turinio nebuvo perskaitęs ligi
1974 liepos 30. Tuomet jis buvo
tiek susijaudinęs, kad kone su-
sirgo..."

(Bus daugiau)

MALDININKŲ KELIONĖ Į ROMĄ

(Tęsinus iš praeito nr.)

Ruošiamės grįžti

Penktadienio rytą, liepos 4, tvarkėm savo lagaminus. Mes, "amerikonai", ruošėmės grįžti į

namus (deja, jie buvo Amerikoje). Prieš išvažiuodami, netoli V. Lituania esančioje Šv. Antano bažnyčioje išklausem mišių, kurias koncelebravo vysk. V. Brizgys su kitais kunigais. Vyskupas pri-

minė, kad šios mišios aukojamos už mūsų laukiančią kelionę. Be to, ši diena buvo JAV Nepriklausomybės šventė. Vyskupas prašė pasimelsti ir už tą kraštą, kuris mus priglaudė ir kuriame kuriam savo gyvenimą.

Vėl skrendam

Po mišių, papietavę, visi "amerikonai" atsisveikinom su šeimininkais ir su ten pasilikušiais lietuviais iš kitur, sėdom į autobusus ir važiuojam į aerodromą.

Lėktuvus vėl mus pakėlė virš debesų.

Perskridom Alpes, matėm vėl aukštų kalnų viršūnes, padengtas sniegu. Perskridom vėl per Vokietiją ir nusileidom valandai žaliajoje Airijoje, Shenan aerodrome. Čia dar skubėjom į ten pat esančią universalinę krautuvę, palikom paskutinius pinigus ir, apsikrovę pirkiniais, grįžom vėl į lėktuvą, dabar jau tiesiai į New Yorką.

Kelionė buvo puiki, nes skridom dienos metu. Diena buvo saulėta, todėl puikiai buvo matoma jūra. Net pastebėjom plaukiantį per Atlantą laivą.

Grįžom į New Yorką jau mūsų laiku apie 9 val. vakaro. Atlikę visus muitinės formalumus Kennedy aerodrome, laimingai grįžom pas savuosius.

Kelionės tikslas

Taip pasibaigė lietuvių maldininkų kelionė į Romą.

Mūsų pagrindinis tikslas buvo Šventųjų metų šūkis — atsinajinimas ir susitaikymas, gauti atlaidų dovaną. Jau pradžioje, palikę New Yorką, lėktuve sukalbėjom rožančių ir Švenčiausios Mergelės Marijos litaniją. Taip pat ir grįždami iš Europos. Maldom vadovavo prel. Jonas Balčunas. Autobusais važiuodami iki Romos, kasdien sukalbėdavom rožančių. Kiekvieną rytą išklausydavom mišių, kurias aukėjo mūsų kunigai. Visur meldėmės ir giedojom lietuviškai. Jei pakelė negalėjom pasiekti bažnyčios, mišių klausėm viešbučio posėdžių salėse. Beveik visi kasdien priėmėm komunią. Romoje aplankėm 4 bazilikas; jų lankymas įėjo į Šventųjų metų programą.

Bažnyčias lankėm ne tik kaip meno kūrinius, bet ir kaip Dievo namus. Bet ir iš meninės pusės, tik žiūrėdami į paveikslus ir šventųjų skulptūras, stebėjome, kad tie dideli, pilni meno ir architektūros namai buvo statomi Dievo, Švč. Mergelės Marijos ir šventųjų bei kankinių garbei ir padėkai už gautas malones. Tai buvo statoma žmonių

kviessdami svečius, nurodymai, kur jie turi įvažiuoti. Dabar jie užgesę, nes sodyboje yra kelios šventovės, kurios žerėte žerė savo votyvinėm lemputėm. Ir kas keliauja pro tuos vartus, tas žino, ką čia atras. Žmonės mintinai žino, šį kelią į sodybą.

Vartų stulpuose vienoje ir kitoje pusėje įmūrytos dvi žalvarinės grandys. Kažkodėl jos man primena Romos imperiją. Nepajudinamą galybę. Kadais to grandys kam nors tarnavo. Gal vakare ar žiemą į jas įkabino kitą grandinę, kuri uždarė kelią. Dabar čia viskas atvira, ir grandinių niekas nejudina, niekada jos neskamba.

Už vartų kairėje ir dešinėje eglės. Ir kaip jos maloniai ošia. Ramiai, vienodai. Ilgesingai. Kažkas panašaus į jūros ošimą, kuris niekada neišsenka — atina ir ateina. Tada ir kažko graudu, ir savaip ramu.

Medis, kaip ir žmogus, prašosi dėmesio. Tik pažiūrėk į jį, užkalbink, ir daug suprasi. Ir tos eglės tokios kalbios. Jos pažįsta žingsnius ir pasveikina. Tai tu grįžai. O laukėm tavęs, kad būtų mum linksmiau.

Kai pažvelgiu į tas egles, rodos, jos išsitempia, kad atrodytų gražesnės ir žvalesnės. Kiekviena jų kitokia ir savo karpytu siluete ir savo liemenėliu. Ir jų

PAŽINKIME

M. K. Čiurlionis

25

PAVASARIO SONATA — ANDANTE

Šis paveikslas pagauna vaizdinio originalumu. Andante — lėtoji sonatos dalis — čia pavaizduota su iškilmingu ramumu ir didingumu. Tai pavasario žengimas į žemę. Tą pavasarį neša didieji vėjai. Tada jau ir žemė keliasi gyventi.

Tam pavasario atėjimui jis panaudojo malūnų įvaizdį. Pažvelgę matome kalniukus, o ant jų

rankomis, kada technika dar mažai buvo pažengusi.

Bažnyčiose pajusdavom Dievo namų aplinką, atbusdavo tikėjimo ir maldos reikšmę. Paskutinė bažnyčia, kurioje teko būti, Šv. Antano, yra dar nauja, modernios statybos. Keista, bet kai kurie mūsų keliautojai pastebėjo, kad tuščios sienos, be papuoštų altorių, nesukelia to religinio susikaupimo.

Oficiali maldininkų kelionė buvo baigta Šv. Tėvo palaiminimu. Atrodo, kad mūsų tikslas buvo pasiektas.

Lietuviška nuotaka nugalėdavo nuovargį

Pati kelionė buvo varginanti, ypač važiuojant autobusais iš Frankfurto iki Romos. Bet, atsidūrus tokioje didelėje lietuviškoj šeimoje, bendri pasikalbėjimai, dainos ir linksni nuotykiškai pakeldavo nuotaką ir sustiprindavo mus fiziškai. Pasitaikydavo ir mažų nesupratimų, bet mūsų kelionės vadovo kun. V. Dabušio visada buvo išlyginti visi nesupratimai.

Dainom ir giesmėm bažnyčiose vadovavo "žalio autobuso" seniūnas kun. V. Martinkus. Romoje mus globojo prel. A. Jonušas.

Maistas, viešbučiai ir turistiniai vadovai

Maistas visur buvo geras, ir jo gavom užtenkamai, ypač V. Lituania seselių gaminamas maistas buvo skaniai pagamintas. Kai kas skundėsi per mažai gausų, kitiems buvo per daug, su savo kaimynais dalindavosi. Kiti skundėsi, kad jų svoris padidėjo.

Viešbučiuose buvo švaru, tvarkinga. Tik Vokietijos pagalbės buvo labai kietos, kai

(nukelta į 5 psl.)

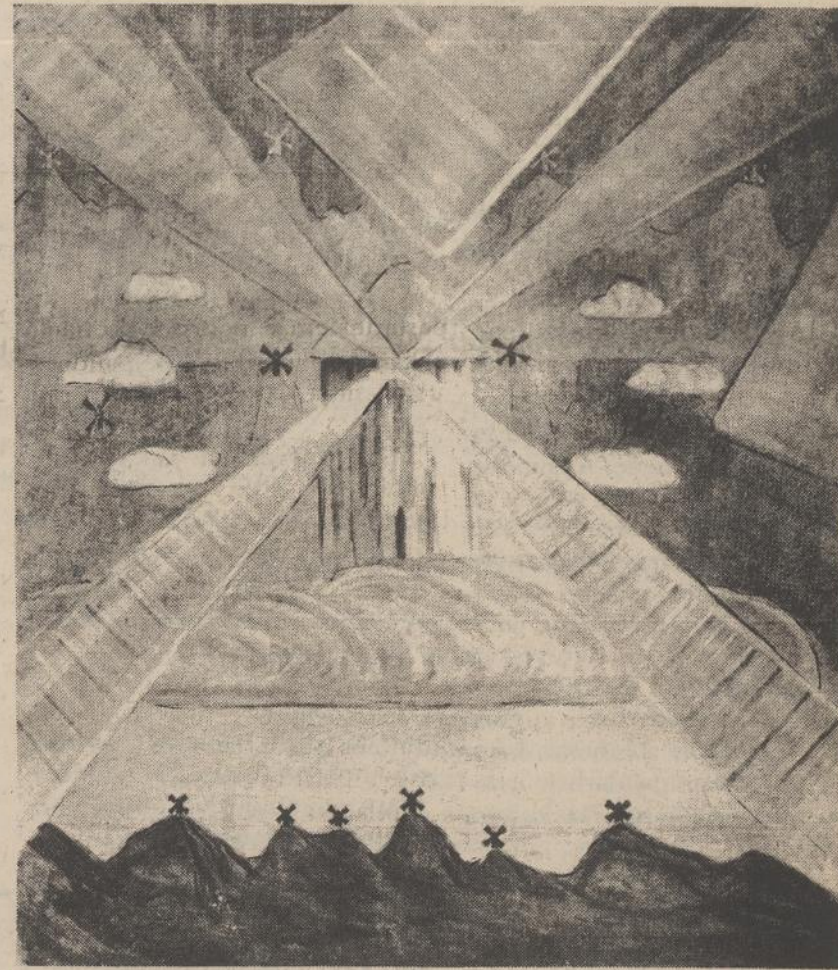
malūnus. Paveiklo centre irgi matome malūną dideliais sparnais. Ir kitur įžiūrime sparnus ir malūnus.

Sustokime ties pirmuoju planu. Tai ankstyvo pavasario peizažas. Sniegas pasitraukė, ir kalvos keliasi, viena po kitos eina virtinė. Jų šonus jau paliečia šiltoji saulė.

Pavasarij atbunda ir malūnai. Vėjas išjudina sparnus, ir jie sukasi. Ant kiekvieno kauburio yra toks vėjinis malūnas. Jų sparnai užakcentuoti, ir visi jie vienos krypties judesyje.

Už kalnų kalnelių matyti ramūs vandenys. Tai kontrastas pavasario nerimui, bet ir tie vandenys šviečia ir spindi, nes ir juos palietė pavasaris.

Dabar mūsų žvilgsnį pagauna didelis malūnas. Jis stovi jau ne ant žemės, o ant debesies. Malūno sparnai tokie dideli, kad jie neišsitenka paveiksle. Čia vėl šonuose matome debesies, malūnus. Pirmoji kalnų linija su malūnais čia yra net du kartus pakartota. Antroji linija eina maždaug tiek paveiklo viduriu, o trečioji — viršuje.

M. K. Čiurlionis — Pavasario sonata Andante

sas lyg kokiais baltais marškinių apsiplikęs.

Praėjus tuos krūmus, dešinėje yra aikštelė, maža pievelė. Ir kiek ten žolės! Kiek ten visokių gėlių, gėlių! Bet ne tai traukia mane. Čia pat, dešinėje, yra didelė liepa. Į krūmus ji lyg įsibridus, savo šakas, lyg sijos, iškelusi aukštyn ir išsiskleidusi. Liepa saugoja visą aikštę ir visą liepos mėnesį. Liepos mėnesį ji žydi ir kvepia. Čia ji žydi liepos viduryje. Kai malonus kvapas pasklinda, tada žinai, kad vasara jau visur.

Liepa dar nežydi. Bet ji greitai žydės. Ir kiek bus džiaugsmo!

Einu toliau. Čia pušų kolonija. Ir jas atvežė iš kitų žemių ir sodino žmogaus ranka. Tokių pušų niekur nematai. Jos savotiškai raitytos, šakotos, atrodo, kaip modernios skulptūros. Žemai auga kažkokios spygliuočių krūmai. Iš jų kyla rudos, galinčios pušys, neša savo šakas aukštyn ir skleidžia malonų kvapą.

Ak, pušys, gerosios pušys! Kur tik keliavau, visur jus radau netoli jūros, kur smiltynėliai. Jums nereikia daug, paprasto smėlio, bet jūs duodate tiek daug, tokį kvapnų švarų orą. Jūs pakėlėte savo šakas, kad ten nutūpę paukščiai skambėtų. Tokiam švariame ore ir jų balsas taip skamba taip skamba! Ir jūs,

Dešinėje šone ir aukštai matome dviejų sparnų galus. Kažkur visatoje yra kitas didelis malūnas, kurio tik sparnų galai patenka į mūsų akiratį. Taip sudaro įspūdį, kad visa visata pilna malūnų, pilna dinamikos. Visi tie sparnai sukasi vienu ritmu (kaip kokio orkestro muzikantai).

Viskas labai didinga, erdvi ir plati. Dideli pasauliai atsivėrė prieš žmogų, ir tas pasaulis švyti ir sveikina atėjusį pavasarį, pavasario vėjus.

Centriniam malūne, kuris stovi ant debesies, matome keistą siluetą. Gal tai durys į malūną, o gal ir ne. Siluetas primena moterį, kuri, pagauta ekstazės, prisidėjusi rankas prie krūtinių, stebi pavasario didybę. Gal tas siluetas reiškia gamtą, o gal ir patį žmogų, bet jis ryškiai matomas ir jaučiamas ant debesies kalno.

Koks gražus surrealistinis pasaulis, kur susimaišo daiktai, proporcijos, kur viskas pajungta naujam ritmui.

Sonatos Andante dažnai turi tris savo dalis. Ir čia matome akcentuojant tris. Tris kartus kartojasi kalnai su malūnais. Pačiame paveiksle matomos trys kompozicijos juostos. Viena baigiasi viršum ežero horizonto, antra už paveiklo vidurio (linija eina per malūno viršaus pradžią). Trečioji dalis — paveiklo viršus.

Andante kadaise buvo rusva, žydriai žalio kolorito, bet laikas ir ją gerokai sunaikino. Čia turimos reprodukcijos yra labai skirtingos viena nuo kitos savo koloritu. (p.j.)

JAUNIMAS IR LIETUVIŠKA

KNYGA

(atkelta iš 3 psl.)

visai neskaito. Nenorėkim, kad visi lietuviai būtų inteligentai. Tai ką kalbėti apie knygas, rašytas lietuvių kalba, kuri daug kam jau yra svetima.

Lietuviškas žodynas

Skaitytojų eilės savaime praretėja; kai kalba darosi vis mažiau prieinama. Atrodo, kad tėvai priešmokyklinio amžiaus vaikam per retai lietuviškai skaito, nės ir pačiuose žemiausiuose skyriuose atsiranda vis daugiau ir daugiau tų, kurių žodynas yra per daug ribotas skaitomajai medžiagai suvokti. Paskutinėse klasėse belieka tik keletas mokinių, kurie sugeba skaitymus įvertinti. Kiti atsilieka ir praranda susidomėjimą. Būtu absurdas dar tikėti, kad šitoks mokinys laisvu laiku savarankiškai skaitytų.

Kaip padidinti skaitymą

Paskutinišys ir, gal būt, svarbiausias klausimas, kurį šandien paliesiu, yra, kaip padidinti skaitytojų skaičių. Jau paminė jau porą būdų iš pedagoginio taško.

Kitas efektingas metodas, manau, būtų per organizacijas. Stovyklose ir studijų dienose visados ruošiami literatūros vakarai. Žinau, kad daug kas lietuviams rašytojais, o ypač poetais, susižavėjo kaip tik per šiuos vakarus. Be to, studijų dienose bū-

na daug progų išsišnekti apie Dievą, žmogų ir pasaulį, apie visokius plačiausius filosofinius klausimus. Visi mes žinom, kad, tur būt, mėgstamiausia mūsų amžiaus jaunimo pramoga ir yra išsišnekejimas. Šitokiais momentais ir kyla mūmuse didžiausias noras susipažinti su rimtom knygom. Tada vienas kitam galim rekomenduoti mėgstamiausius raštus.

Mes, Bostono ateitininkų būrelis, buvom pradėję programą, kur kiekviename susirinkime būtų diskutuojama koks straipsnis ar knyga. Pradžia buvo silpnoka, bet tikimės, kad kiti taisybės metais kas nors išsivystys.

Dr. Juozas Girnius savo veikale "Idealas ir laikas" rašo, kad platus skaitymas reikalingas susidaryti pasaulėžiūrai. Šiuo būdu inteligentinis brendimas ugdo ir charakterį. O jokia ideologija negali būti išvystyta vienoj knygoj.

Pasaulėžiūriniai klausimai gali būti iškelti įvairiuose veikaluose, bet jiems kiekvienas turi rasti sau asmeniškai pritaikytus atsakymus. Tam darbui reikia visą savo gyvenimą semtis medžiagą iš humanistinių šaltinių ir skaitymus aktyviai susintetinti į savo individualų pasaulėžiūrinį susipratimą.

Neskaitančio žmogaus gyvenimas lieka tuščias, neprasmingas, paskendęs kasdienybėje.

APIE JŪRĄ, VASARĄ IR VĖJĄ

Vėl noriu grįžti į tave, didžioji sodyba. Išsiilgau tų akmeninių tvorų, eglų ir pušų, berželių ir liepų, akmenėlių išbarstytų takų, čiobrelų kvepiančių, tų paukštelių mažų. Išsiilgau to dangaus, kurį nupūtė marių vėjai. Išsiilgau ir tos jūros, kuri išdidžiai ateina į krantą ir sustoja prie basų kojų.

Čia jau antroji tėviškė. Pažįsti kiekvieną medį, kiekvienam iš jų kažką pasakei. Ir pabėrėi čia, pažėrei savo vasaros dienas, linksmus pokalbius, susodinai draugus ant suolų. Ir kaip gera visa tai rasti! Grįžti lyg į kokią muziejų, kur visa yra tavo, tavo paliešta ir padėta, kad primintų praeitį ir ją išsaugotų. Kaip gera grįžti į tą didelę sodybą, kurią vadini Kennebunkportu. Ne, ji ne tai. Ji — sodyba, kurią pats pastatei savo mintimis ir svajonėmis, kur nuglostei kiekvieną medį, kad jis būtų gražesnis. Čia gali padėti savo rūpestį už vartų. Čia gali išsitiesti žolėje ir pajusti, kokia žemė gera, kokie debesys geri, kokie paukščiai geri!

Ir kaip gera grįžti į tave, didžioji sodyba. Ir grįžtu! Lyg į

tėviškę, lyg į prisiminimų, svajonių šalį. Į vasaros draugų ratą, į vėjo glėbį.

-o-

Štai akmenų tvora. Ji prasideda nuo sodybos kampo ir eina tolyn, tolyn į pajūrį. Akmenys man visada atrodo kaip senovės, buvusi galybė, dabar ėmusi ir subyrėjusi. Mačias ir žemaitijos akmenų tvora. Tai buvo Mošėdžio apylinkėje, toje žemėje, kur gimė ir augo dailininkas Adomas Galdikas. Ten buvo natūralūs, gamtos nudailinti akmenys. Kaip milžinų duonos kepalai suversti.

Čia akmenys skaldyti. Juos palietė žmogaus ranka ir sukrovė tvorą lyg kokią pylimą, lyg "kinų" sieną. Tai storulė, kokių trijų pėdų tvora. Ant jos galima sėdėti, vaikščioti. Jaunieji, kaip tos kregždės, dažnai ir mėgsta susėsti prie vartų ir kalbėtis. Tarp tų akmenų, plyšiuose gyvena ir driežiukai. Kai saulė kaitina, jie susigundo ir išeina pasišildyti. Pamatę žmogų, taip ir dingsta plyšyje.

Vartai. Jie sukrauti iš tų pačių akmenų. Didžiuliai du stulpai. Viršuje geležiniai žibintai. Kadaisie jie turėjo stiklus ir švietė,

(Bus daugiau)

(p.j.)

LB KRAŠTO VALDYBOS VEIKLA

Lietuvių Bendruomenės visuomeninių reikalų taryba, dalyvaujant ir krašto valdybos pirmininkui, liepos 31 buvo susirinkusi posėdžio. Buvo peršvelgti pastaraisiais mėnesiais atlikti darbai ir aptarti veiklos planai.

-o-

Daugelis apylinkių pasiūdojo v.r. tarybos paruošta medžiaga tragiškojo birželio minėjimui, išgaudamos straipsnius amerikiečių spaudoj ir senato bei kongreso narių pasisakymus, įtrauktus į Congressional Record. Krašto valdybos ta proga paruoštos radijo programos anglų kalba buvo transliuojamos per dvi Brocktono stotis, per Laisvės Žiburį New Yorke, Seton Hall Un-to stotį New Jersey, Bendruomenės Balsą Philadelphiaj ir per Lietuviškąsias Melodijas Baltimorėj. Pirm. Juozo Gailos kalba, minint birželio įvykius, buvo perduota per Laisvės Varpą Bostone, Laisvės Žiburį New Yorke ir liet. radijo valandėlę Baltimorėj. Angliškąsias radijo programas paruošė Rima ir Gabrielius Mironai ir Birutė Gailienė.

LB atstovai dar balandžio mėn. lankėsi AFL-CIO vykdomosios tarybos įstaigoj Washingtone, prašydami pareiškimo Helsinkio konferencijos reikalui. Nors tai buvo pažadėta, bet, atėjus Pavergtųjų Tautų savaitėi, AFL-CIO jokio pareiškimo neišleido. Rimui Česonui teko padėti daug pastangų susisiekti su AFL-CIO direktorium tarptautiniam reikalui dr. C. Lee, kuris važinėjo po Ameriką su A. Solženicynu, kol pagaliau liepos 30 AFL-CIO vykdomoji taryba iš Chicagos išleido pareiškimą. Jame pasisakoma prieš pavergtųjų tautų išdavimą Helsinkio konferencijoj, apeliuojama į laisvų Europos tautų vyriausybės, kad jos to pavergimo nepripažintų teisėtai, ir prašoma, kad JAV kongresas viešai pareikštų nesutikimą su prezidento pasirašytais sutarimais, jei jie pažeidžia pavergtųjų tautų interesus.

Į AFL-CIO birželio 30 suruoštą priėmimą A. Solženicynui buvo pakviesta v.r. tarybos narė

Daiva Kezienė ir krašto valdybos talkininkė Rima Mironienė. Po oficialaus priėmimo Rima Mironienė su Simu Kudirka praleido porą valandų privačiai su Solženicynu ir jo žmona. Rašytojas pažadėjo pastoviai apsigyvenęs palaikyti artimus santykius su Kudirka ir lietuviais.

Helsinkio konferencijos išvakarėse, liepos 23, A. Barzdukas, J. Gaila ir A. Gureckas buvo priimti valstybės sekretoriaus asistento Europos reikalui Arthur A. Hartman. LB delegacija teprašė tik, kad JAV vyriausybė, pasirašydama deklaraciją, į pastabas įtrauktų formalų ir viešą Baltijos valstybių aneksijos nepripažinimą. Sekretorius A.A. Hartman, Rytų Europos biuro direktorius N.G. Andrews ir specialus patarėjas Helsinkio konferencijos reikalui D. Teleene ilgais argumentais aiškino, kodėl tokia pastaba negali būti įtraukta, bet pažadėjo visose spaudos konferencijose Baltijos tautų reikalą paminėti. Dieną prieš tai to įstaigoj lankėsi buvęs Britų vicekonsulas Lietuvai ir trijų knygų anglų kalba apie Lietuvą autorius E.J. Harrison. Šis didelis Lietuvos draugas, nors amžiaus naštos slegiamas, susijaudinęs, pagal A.A. Hartmano žodžius, priekaištavo, kad Helsinkio sutarimu Baltijos kraštai bus išduoti. Čia buvo gautas ir S. Kudirkos laiškas, prašęs neįteisinti sovietų užgrobumą Rytų Europoj ir įspėjąs, kad bet kokie susitarimai su sovietais neišeis vakariečiams į naudą. Tai buvo paskutinės LB ir Lietuvos draugų pastangos paveikti valstybės sekretorių Helsinkio konferencijos išvakarėse, deja, bevaisės. Pažymėtina, kad, sekretoriaus Arthur A. Hartman rūpesčiu ir raginimu, po dviejų dienų prezidentas sutiko priimti pavergtųjų tautų atstovų delegaciją, tarp jų ir lietuvių, tačiau to, ką jis tarė pastariesiems, nedrįso vėliau pakartoti amerikiečių spaudos atstovams.

-o-

Šeštasis šiais metais krašto valdybos posėdis įvyko liepos 6 Philadelphiaj. Vasaros metu posėdžiai šaukiami rečiau, nes da-

Jaunieji skautai su vadovais prie palapinių Detroito jaunesniųjų skautų-čių stovykloj, Dainavoj, rugpiūčio 2-10. Nuotr. Jono Urban

lis valdybos narių yra išvažinėję, gi iškilę svarbesni reikalai aptariamie telefonais. Šiame posėdy buvo paskirta 2000 dol. PLB valdybai ir nutarta paskirti antrą tūkstantinę Chicagos Lietuvių Operai, lietuviškųjų vienameisiam darbui, kurių pastatymas numatytas ateinančiais metais. Taip pat 300 dol. paremtas PLJS ryšių centras, je patyris apie gaisro sunaikintą Dirvos spaustuve, skubiai, be posėdžio, pasiūsta Dirvai 100 dolerių.

-o-

Krašto valdyba gavo iš Illinois valstijos vyr. prokuroro (Attorney General) įstaigos pranešimą, kuriuo patvirtinama, kad LB Cicero apylinkės valdybai nėra reikalinga registruotis valdžios įstaigose, renkant aukas lietuviškiem reikalui. Kai šioj apylinkėj vyko aukų rinkimas Simo Kudirkos Fondui, prieš apylinkės pirmininką Adolfą Markelį ir valdybą buvo paduoti keli skundai, kad jie neįsiregistruotų renka aukas. Adv. P. Žumbakio ir dr. A. Novasaičio pastangomis skundai buvo išspręsti LB naudai, tačiau LB Cicero apylinkės valdybai buvo sudaryta daug nemalonumų. Krašto v ldyba ir apie tai patyręs Simas Kudirka reiškia padėką valdybos pirm. Adolfui Markeliui už surinktas aukas ir tuo pačiu apgailestauja, kad jis už tą darbą turėjo aiškintis amerikiečių įstaigose. Pažymėtina, kad tie skundai atsirado po vadinamųjų "reorganizatorių" grasinimų; atrodo, jų netruks ir ateity, nes vėl grasinama.

-o-

Trečiasis mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyks 1977. Šis simpoziumą rengia Pasaulio Lietuvių Gydytojų Draugija, Lituanistikos Institutas, Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga ir JAV Lietuvių Bendruomenė. Kiekviena iš šių institucijų į rengimo komitetą skiria po du asmenis. LB krašto valdyba savo atstovų dar nėra paskyrusi: juos paskirs ir patvirtins kitame posėdy. Simpoziumo rengimo organizacinės komisijos pirmininku pakviestas dr. K. Ambrozaitis.

-o-

Krašto vadybos nariai stengiasi savo savaitgalius ir dalinai atostogas išnaudoti bendruomeniniam reikalui. Vykdom. Leidom dolerius, kuriuos atsivežėm iš namų, lyg jie nebus jau reikalingi. Buvo ir tokių, kurie juos paaukėjo spausdinamai Lietuvos K. Bažnyčios Kronikai (italų kalba), seselėm ar kitam tikslui. Kas tokioj kelionėj pravartu? Tokion kelionėn vykti patartina visiem, kas gali. Tik vienas būtų perspėjimas: neapsikrauti lagaminais ir per daug jų nepikrauti vykstant namo. Be to, pravartu vietoj svetimų kalbų žodynų pasiimti su savim žemėlapių ir istorinės literatūros, ypač Romos imperijos istorijos. Tada žinios, įgytos lankant svetimus kraštus, ilgiau palieka atmintį ir labiau suprantami visi matomi istoriniai paminklai ir vietovės.

A. R-nė

Atsiųsta paminėti

Bronys Raila — PAGUODA. Akimirų kronikos 6. Trečia dalis. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 94, 1975. Viršelio dailininkas — Kostas Jezerskas. 400 psl. Kaina 6.50 dol.

Pirmosios dvi Paguodos dalys, galima sakyti, guodė skaitytoją savo šmaikštumu ir įdomumu. Ne mažesnė paguoda yra ir ši trečioji (paskutinė) dalis. Tuose trijuose straipsniu rinkiniuose randama įvairios tematikos įvairių minčių. Kai kuriuos jų kai kam nėra priimtinos, bet vis tiek skaitytoją guodžiančios autorius mokiėjimu jas išsakyti.

Antrosios Paguodos dalies straipsniai turėjo vieną bendrą bruožą — jie visi nagrinėjo lietuvių rašytojus. Šioj, trečiojoj, daly randa vietos ne tik rašytojai, bet ir dailininkai, ir dainininkai, ir kitokie žmonės bei reiškiniai, net ir Tūbaiforų klubas.

Aleksandras Pakalniškis — MES GRĮŽTAME. Jauno žmogaus dienoraštis. Išleido dr. Stasys Jankus. 1974. Chicago. 368 psl.

Šią knygą recenzavo A. Linkuvius Darbininko birželio 6 dienos numeryje, straipsnyje "Nuo kareivio iki studento".

VIENAS IŠ RESISTENTŲ KARTOS: DR. PRANAS PADALIS. 1911-1971. Redagavo J. Brazaitis. Išleista velionio bičiulių lėšom. Spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklyne, N.Y., 1974. Nuotraukas spaudai paruošė ir užsklandas nupiešė P. Jukus. 80 psl.

Šioj knygoj prisimenamas dr. Pranas Padalis mirė 1971 balandžio 5. Knygos įžangoj apie jį rašoma: "Jam nebesvarbu, kiek ir kaip mes jį prisimenam, bet mum svarbu prisiminti, kokis buvo jo indėlis savaei epochai, kokiom originaliom spalvom jis buvo sušvitėjęs ir praturtinęs savo generacijos veidą".

Suminimi atsiminimų pateikėjai: kun. Viktoras Dabušis, dr. Adolfas Damušis, Juozas Pazdemenas, Kazimieras Brazauskas ir J.K., Juozas Laučka, Aleksandra ir dr. Juozas Kazickai, Magdalena Avietėnaitė, Darna Daukutė Padalienė.

Keturiolikoj knygos skyrelių velionis gyvai ir vaizdžiai prisimenamas kaip gimnazistas, studentas, dėstytojas, sportininkas, rezistentas, veikėjas, ekonomistas, profesorius...

Šios knygos iniciatorius ir redaktorius prof. Juozas Brazaitis mirė 1974 lapkričio 28, dar knygos neišspausdinus. Knygos applanke rašoma: "Į Darbininko redakciją, kuriai buvo atitekusios šios knygos techninė priežiūra, net lapkričio 29, dieną po jo mirties, atėjo jo laiškas, kuriame buvo išreikštas rūpestis knygos likimu; dar buvo ir techninių nurodymų."

Jonas Bernotas

METINĖ FOTO PARODA — KONKURSAS

Lietuvių Foto Archyvas kviečia jus dalyvauti metinėj lietuvių fotografų parodoj-konkurse Jaunimo Centre, Chicagoj, lapkričio 21-30.

Konkurse bus dvi nuotraukų grupės — juoda balta ir spalvota. Juoda balta nuotraukos turi būti paties fotografo darbas, spalvotos gali būti pagamintos laboratorijos.

Nuotraukos turi būti bent 8"x10" dydžio (bet pageidaujamos didesnės), priklijuotos prie kartono ar įrėmintos. Ant kitos pusės turi būti užrašyta dalyvio vardas, pavardė, adresas ir nuotraukos pavadinimas. Su ekspozicijai reikiama pristatyti ir nuotraukų duplikatus, kurie bus naudojami spaudai ir knygai PARODA '75. Kiekvienas dalyvis gali pateikti ne daugiau kaip dešimt nuotraukų. Galima dalyvauti ir su mažiau darbų.

Vertinimo komisija, kurios sudėtis bus paskelbta vėliau, atrinks nuotraukas parodai. Kita komisija kūrinius premijuos. Premijuojamas bus visas fo-

Amžiais paversta kelias tėvynę;
Jos atgimimą jaučia dvasia.
Ginkim, ką mūsų protėviai gynė!
Žadinkim brolius meile drąsia!

Maironis

LIETUVOS
VYČIŲDARBAI
IR DIENOSRedaguoja Vytautas ir Birutė Radživanai
84-16 110 Street, Richmond Hill, N.Y. 11418MOMENTAI IŠ LIETUVOS VYČIŲ
62-OJO SEIMOSeimo užbaigimo mišios, naujos centro valdybos
priesaika ir IV-ojo laipsnio įteikimas

Seimo darbo posėdžių dienomis vyčiai pietų laiku lankydavo netoli nuo Taft viešbučio esančią Sv. Malakijaus bažnyčią ir ten išklaudydavo mišias. Ten įvyko ir seimo atidarymo mišios.

Seimą uždarančios mišios buvo aukojamos Viešpaties Atsimainymo lietuvių parapijos bažnyčioje Maspeth, N.Y., rugpjūčio 24, sekmadienį. Tą rytą visi vyčiai, kurie buvo apsistoję Taft viešbutyje, atvyko į bažnyčią specialiu autobusu. Bažnyčia buvo pilnutėlė—vyčiai užėmė beveik visas vietas.

Mišių metu gražiai giedojo parapijos choras, vadovaujant muzikui V. Kerbeliui. Mišias koncelebravo parapijos klebonas kun. Pranas Bulovas (jis yra Vid. Atlanto apskrities vyčių dvasios vadas), kun. A. Jurgelaitis, OP (naujas L vyčių dvasios vadas), kun. K. Pugevičius (vyčių Lietuvos reikalų pirm.) ir kun. St. Raila (Brooklyn-Queens 41-os kuopos vyčių dvasios vadas). Mišiom patarnavo junjorai iš 110 kp. Bill Sidtis ir Antanas Ambrozini.

Pamokslą sakė kun. K. Pugevičius. Jis pabrėžė mūsų pareigą išlaikyti lietuviškas parapijas. Sąlygos jas išlaikyti šiais laikais yra kitokios, negu tada, kai jos kūrėsi. Yra būtina atidžiai išnagrinėti tas sąlygas ir problemas, kad parapijos ne nyktų, bet augtų. Ragino, kad ateinančiame vyčių seime vieną posėdį skirtume šiam reikalui. Daug kur vyčiai savo vietovėse yra lietuviškų parapijų svarbiausi ramsčiai, todėl jiems ir tinka imtis iniciatyvos mobilizuoti lietuvišką visuomenę parapijų išlaikymui.

Kiekvienas momentas vyčių seimuose turi savo tikslą ir reikšmę ir yra neatskiriama nuo bendros seimo darbotvarkės. Užbaigiamosios mišios vyčiams nėra tik esminė dalis paties seimo darbo, jo užduoties. Vyčiai žiūri į savo organizacijos ateitį kaip neatskiriama jų gyvenimo tikslą, nustato gaires religinei veiklai, ypač giliai žvelgia į esminę lietuviškų parapijų padėtį. Mišių aukos metu susirinkusiųjų akivaizdų vyčių organizacija atlieka savo dvi svarbias funkcijas: prisaikdinama naujoji centro valdyba, ir įteikiamas vy-

čių ketvirtasis laipsnis užsitarnavusiem vyčių veikloje nariams. Šie abu momentai yra gražiausieji iš vyčių apeigų; jie parodo visiem vyčių tikslą, idealus ir veiklą Tautai ir Bažnyčiai.

Naująją Lietuvos vyčių centro valdybą sudaro: dvasios vadas kun. A. Jurgelaitis, OP, 103 kp., Providence R.I.; pirmininkas Anthony Miner, 116 kp., Worcester, Mass.; I-oji vicepirm. junjorų reikalams Marion Skabeikis, 110 kp., Maspeth, N.Y.; II-asis vicepirm. narių verbavimo reikalams Philip Skabeikis, 110 kp., Maspeth, N.Y.; III-asis vicepirm. senjorų reikalams Joseph White; protokolų sekretorė Ann Bender, 26 kp., Worcester, Mass.; finansų sekretorė Teresa Trainis, 140 kp., Bridgeport, Conn.; išdininė Rita Pinkus, 26 kp., Worcester, Mass. Revizijos komisijos nariai: Anthony Rodzevich, 100 kp., Amsterdam N.Y., ir Irena Stankus, 112 kp., Chicago, Ill. Lietuvos reikalų komisijos pirmininkas — kun. Kazimieras Pugevičius, Baltimore, Md. Kultūros

reikalų komisijos pirmininkė — Aldona Ryan, 96 kp., Dayton, Ohio. Ritualo komisija papildyta: Frances Petkus, 96 kp., Dayton, Ohio. Stipendijų komiteto pirmininkas — Walter Svekla, 3 kp., Philadelphia, Pa. Visuomeninių reikalų koordinatoriai — Helen Kulber, 41 kp., Brooklyn-Queens, N.Y., ir Ed. Baranaskas, 100 kp., Amsterdam, N.Y. Lietuvių kalbos propagavimo komiteto pirmininkas — Juozas Boley-Bulevičius, 41 kp., Brooklyn-Queens, N.Y. Lietuvių R. Katalikų Religinės Šalpos ryšininkė — Helen Shields, 12 kp., New York, N.Y. Laikinio komiteto vyčių archyvo reikalams pirmininkas — Larry Svelnis. Laikinio komiteto atnaujinti Liet. Vyčių Vadovui pirmininkė — Irene Sankus. Glaudžiai su centro valdyba dirba Vyties žurnalo redaktorė Loretta Stukienė, 29 kp., Mountinside, N.J., ir teisinis patarėjas adv. Anthony T. Young, Boston, Mass.

Lietuvos vyčių ritualo ketvirtąjį laipsnį gavo: Helen Cuprewich, 12 kp., New York, N.Y.; Denis Mažeika, MD, 41 kp., Brooklyn-Queens, N.Y.; Albert Shigo, Benedict Karklius, Alice Karklius ir John Andrusis — visi iš 25 kp., Cleveland, Ohio; Stephen Walinsky Jr., Eleonor Walinsky ir Carol Grigas — visi iš 26 kp., Worcester, Mass.; Elizabeth Paurazas, 79 kp., Clem Galinas ir Evelyn Galinas iš 102 kp. — visi iš Detroit, Mich.; Bertha Stoskus, Beatrice Mathieu, Ruth Kreičioch ir kun. A. Jurgelaitis, OP, iš 103S kp., Providence, R.I.; Gediminas Janula, 112 kp., Chicago, Ill.

Mišiose dalyvavo buvęs kongresmanas Robert Hanrahan. Jis banketo metu gavo vyčių Lietuvos Draugo medalį. Buvo bažnyčioje ir lietuvių draugas iš Queens — senato narys Martin Knorr. Svečiai dalyvavo suvažiavimo proga surengtose vaišėse po mišių Atsimainymo parapijos salėje. Pietų metu vyko vairių vyčių premijų įteikimas savo nariams už veiklą.

Juozas J. Janulaitis — naujas
Lietuvos vyčių garbės narys

Juozas J. Janulaitis (Janulaitis) gimė 1926 gruodžio 23 mažame angliakasių miestelyje — New Philadelphia, Pa. Ten augo ir baigė lietuvišką Švč. Širdies parapijos mokyklą, kur mokytojavo seserys kazimierietės. Baigęs vidurinę mokyklą, trejus metus studijavo žurnalistiką University of Pennsylvania. 1947 persikėlė gyventi į Philadelphia. Čia įstojo į L. vyčių 3-ią kuopą. Beveik be pertraukos ėjo svarbias ir vadovaujamą kuopos valdybos, N.Y. ir N.J. (dabar Vidurio-Atlanto) apskrities ir L. vyčių centro komisijų pareigas.

Dėl savo organizacinės veiklos ir sumanumo greit buvo išrinktas 3-os kuopos vicepirmininku, vėliau pirmininku. Prasidėjus lietuvių tremtinių bangai į JAV, kuopos veikla padidėjo, nes daug naujai atvykusių lietuvių įstojo į L. vyčių 3-os kuopos eiles. Juozo pastan-

gomis buvo suorganizuotas L. vyčių choras ir tautinių šokių grupė. Vėliau choras atsiskyrė nuo kuopos, bet ir dabar dar veikia. Juozas, mėgėjas lietuviškos dainos, įstojo į parapijos chorą ir čia dalyvauja iki šiol. 1951-52 tarnavo Dėdei Samui. Grįžęs namo, vėl ėmėsi energingai dirbti vyčiuose. Jam teko būti kuopos valdyboje pirmininku, vicepirmininku, sekretorium, išdinininku, Lietuvos reikalų komisijos pirmininku, Lietuvos kultūros komisijos pirmininku — tokia jo buvo plati veikla. Be to, Juozas padėjo suruošti scenai (arba pats vaidino) daugelį kuopos ir parapijos choro statomų lietuviškų veikalų.

J. Janulaitis savo kuopai atstovavo L. vyčių seimuose, New Yorko ir New Jersey apskrities suvažiavimuose. Jam teko pirmininkauti L. vyčių seimam — 1964 Chicagoje, 1965 Los Angeles ir 1966 Worcester, Mass.

Bendra Lietuvos vyčių seimo dalyvių nuotrauka prie Maspetho V. Atsimainymo lietuvių parapijos bažnyčios. Pirmoje eilėje vidury stovi vyčių naujas dvasios vadas kun. A. Jurgelaitis, jo dešinėje N.Y. senatorius Martin J. Knorr, kairėje — naujas c. v-bos pirm. Anthony Miner ir buv. kongresmanas Robert Hanrahan. Nuotr. John J. Sidtis

Maspetho V. Atsimainymo klebonas kun. Pranas Bulovas priima mišių aukas iš Lietuvos vyčių garbės nario Aleksandro Aleksio (kairėje) ir c. v-bos pirm. Anthony Miner (dešinėje). Muz. A. Aleksis yra vyriausias amžiumi vytis nuo organizacijos įkūrimo. Jis jaunas dvasioje ir neseniai vedė Marcelę Andrikytę, su kuria uoliai dalyvavo seime. Jaunavedžiam kartu su seimo dalyviais "Ilgiausių metų" linki šio puslapio redaktoriai ir bendradarbiai. Nuotr. John J. Sidtis

1965-67 buvo L. vyčių Lietuvos kultūros komisijos p-ku; tuo reikalu parašė 10 ilgų ir daug trumpesnių straipsnių Vytis. Paruošė to laikotarpio mėnesinius biuletenius ir išsiuntinėjo visom kuopom ir apskritim, suminėdamas Lietuvos kultūros ir istorijos svarbius įvykius. 1958 ir 1968 L. vyčių seimuose, taip pat ir 1962 Newark, N.J., Juozas paruošė turiningas lietuvių kultūrinės parodas.

1968 Janulaitis L. vyčių kuopos vardu labai daug padėjo suorganizuoti visų Philadelphiajos lietuviškų organizacijų bendrą komitetą iškilmingai paminėti Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 50-ties metų sukaktį ir tam įvykiui išgarsinti. Philadelphiajos miesto burmistras ir

Pennsylvanijos gubernatorių tada paskelbė deklaracijas. Juozas buvo du kartus bendro Philadelphiajos lietuvių komiteto suruoštų Vasario 16 dienos minėjimų pirmininkas. Jis vadovavo kuopai ruošiant Philadelphia Folk Fair lietuvių kultūros parodą 1974. Kitą parodą suorganizavo Tautybių Centre, Philadelphiaje. Vadovavo kuopai Šiluvos koplyčios pašventinimo iškilmėse Washington, D.C., ir New York'e pasaulinėje parodoje, 1964 rugpjūčio 23 Lietuvių dienos šventėje.

Juozo Janulaičio pastangomis L. vyčių 3-ia kuopa 1953 išleido savo mėnesinį laikraštėlį, kurio jis buvo pirmasis redaktorius. Laikraštėlis ir dabar dar yra leidžiamas.

Truputis istorijos...

1913 balandžio 27 Lawrence, Mass., įvyko jaunimo organizacijos steigiamasis seimas, kuriame dalyvavo šie veikėjai ir veikėjos: M.A. Norkūnas iš Lawrence, Mass., kun. J. Aleknavičius iš So. Boston, Mass., kun. A. Jusaitis — Lawrence, Mass., S. Bugnavičius — Lewistone, Me., A. Simoniūtė — Lawrence, Mass., K. Urbonas — So. Boston, Mass., S. Mačiulskis — Lawrence, A. Jankauskas — Lowell, Mass., V. Paulukaitis — Lawrence, Mass. ir A. Mačiulskaitė — Lawrence, Mass.

Po mišių, susirinkę parapijos salėje ir susėdę aplink vieną stalą, pradėjo seimą.

Pirmiausia buvo svarstomas organizacijos konstitucijos projektas, kurį buvo paruošęs M. Norkūnas, S. Bugnavičius ir kun. A. Jusaitis. Toliau svarstytas organizacijos vardo klausimas. Siūlyta įvairių vardų, tačiau visiems patiko labiausiai Lietuvos Sakalai. Vardą turėjo patvirtinti Lietuvių Katalikų Federacijos suvažiavimas, nes ši organizacija buvo laikoma visų Amerikos lietuvių katalikų organizacija.

Į centro valdybą išrinkti: dvasios vadas kun. A. Jusaitis, pirmininkas M. Norkūnas, vicepirmininkas A. Jankauskas, sekretorius S. Bugnavičius, išdinininkas K. Urbonas, išdo globėjai S. Mačiulskis ir A. Simoniūtė. Žinia apie lietuvių katalikų

jaunimo organizacijos steigiamąjį seimą greit apklė lietuvių kolonijas. Iš gyvesnių vietų tuojau pradėjo plaukti laiškeliai, kuriuose jaunimo draugijėlių vadai prašė platesnių informacijų. Ir taip pirmais metais buvo įsteigta dvylika skyrių su daugiau kaip 700 narių.

Tų pačių metų vasarą įvykusiame LRK Federacijos suvažiavime ilgiausiai buvo svarstomi jaunimo klausimai, taip pat ir naujos organizacijos vardo patvirtinimas. Svarstant šį klausimą, išsiaiškinta, kad lietuviai bendrai gerbia ne ar, ne paukščių, kaip slavų tautos, bet žirgų kultą, kad Lietuvos istorijoje valstybės ženklas buvo Vytis, kuris yra lyg ir simbolis mūsų tautos; todėl kun. A. Kaupas pasiūlė, kad organizacijos vardas Lietuvos Sakalai būtų pakeistas į Lietuvos Vyčių vardą. Vieningai buvo priimta ši rezoliucija:

„Mes, lietuviai ir lietuvaitės, gyvenantieji įvairiose pasaulio dalyse, matydami įvairių organizacijų svarbą, nusprendėme padaryti vieną jaunimo organizaciją, kurią pavadiname Lietuvių Rymo Katalikų Jaunuomenės Federacija vardu Lietuvos Vyčiai — po Šv. Kazimiero globa.“

Organizacijai duotas šūkis — Dievas ir Tėvynė arba Viskas Lietuvai, Lietuvai gi Kristui.

Po Federacijos suvažiavimo prasidėjo gyvas Lietuvos vyčių

skyrių steigimas lietuvių kolonijose. Į organizacinę darbą įsijungė daugelis dvasiškų ir pasauliečių veikėjų. Jų pirmose gretose stovėjo: kunigai — F. Kemėšis, F. Serafinas, I. Albavičius, J. Vaičiūnas, F. Kudirka, J. Ambošas, K. Urbonavičius, P. Lapelis, J. Jakaitis ir kt.; pasauliečiai — dauguma jų studentai — A. Aleksis, L. Šimutis, J. Kaupas, K. Pakštas, J. Navickas, P. Daužvardis, J. Vaitiekūnas, P. Juras, P. Juškaitis, P. Virmauskis, A. Linkus, J. Poška, J. Bielskis, A. Martinkus, V. Rūkštalis, K.S. Jonaitis, P. Baltutis, I. Boreišis, C. Paulionis, M. Zujus, A. Kneizis, J. Ramanauskas, K. Krušinskas, J. Milius, A. Masandukas, J. Šaliūnas, P. Zataveckas, F. Virakas, A. Petrauskaitė, J.V. Kovas, I. Sakalas, P. Strakauskas, A. Pateckis, A. Visminas ir kt.

Kun. Antanas Kaupas

Kun. Antanas Kaupas yra autorius Lietuvos Vyčių pavadinimo.

Jis gimė Lietuvoje ir ten baigė vidurinius mokslus. Caro valdžios persekiojamas dėl lietuviškos spaudos, atvyko į JAV ir čia baigė kunigo mokslus. Gabus žurnalistas, rašytojas, parašęs ir išleidęs keletą knygų. Vienas pirmaujančių lietuvių kultūrininkų ir visuomenininkų Amerikoje. Labai daug prisidėjo prie vyčių įsteigimo. Mirė Chicagoje 1913. Palaidotas Sv. Kazimiero kapinėse.

Kun. Kaupas gerai pažino JAV lietuvių gyvenimą. Jo tikslas buvo kelti ir išlaikyti lietuvių. Sielojosi dėl lietuviško žodžio, dėl lietuviškos spaudos, tikėjimo laisvės ir nepriklausomybės. Buvo geras organizatorius. Būdamas kunigu ir dideliu visuomenininku, organizavo ir kunigus į sąjungą, jaunimą į draugijas. Kūrė lietuvių mokslo draugiją ir kt. Bendradarbiavo lietuviškojo spaudos tiek Lietuvoje, tiek Amerikoje. Parašė daug straipsnių. Vertė straipsnius ir knygas iš kitų kalbų, daugiausia iš lenkų.

Tai buvo šviesi asmenybė.
(Bus daugiau)

J. Janulaitis, naujai pakeltas į Lietuvos vyčių garbės narius, 3 kp. Phila, Pa., aiškina Robert Hanrahan, apdovanotam Lietuvos Draugo pažymėjimu, Maspetho V. Atsimainymo parapijos bažnyčios bokšto lietuviškus papuošimus. Nuotr. John J. Sidtis

DEVINTOJI MOKYTOJŲ IR JAUNIMO STUDIJŲ SAVAITĖ

I devintąją mokytojų ir jaunimo studijų savaitę Dainavoj, įvykusi rugpjūčio 10-17, susirinko 140 dalyvių iš Chicagos, Clevelando, Detroito, Toronto, Montrealio, Londono ir kitų vietovių (Gražina Adomaitytė net iš Jamestown, N.D., atvyko!). Stovyklavo 70 mokytojų, 57 jaunuoliai, jau dirbą ar besiruošią būti mokytojais, ir 13 vaikų.

Kasdien buvo 3-4 paskaitos mokytojams ir lietuvių kalbos, literatūros, kankliavimo, tautinių šokių ir dainų pamokos jauniui. Paskaitas apie šią metų didžiulius sukaktyvinkus vėsk. M. Valančiū ir dailininką — muziką M.K. Čiurlionį skaitė prof. kun. St. Yla (3 paskaitas), Čiurlionio ansamblio įkūrėjas ir vadovas muz. Alf. Mikulskis ir rašytojas V. Kavaliūnas.

Daug dėmesio skirta tiesioginiam mokyklos darbui, tad tais klausimais paskaitos, praneši-

mai ir diskusijos buvo ypač gyvos. Apie skaitymą girdėjome iš mokytojų V. Mariūno, A. Muiliūnienės, Pr. Karaliaus; vaizdingai dėstyti gramatiką mokė J. Plačas; apie literatūrą kalbėjo V. Kavaliūnas, V. Augulytė, A. Balašaitienė, R. Černius. Tautinį ugdymą svarstė, išklaušė St. Barzduko paskaitų; geografijos ir istorijos dėstytojų gvilveno Pr. Karalius. Stovyklos nuotaiką pakėlė ir visus išjudino tris dienas su užsidegimu dirbęs muz. F. Strolia. Jis padarė pranešimą apie dainų mokymą, mokė visus dainų ir giesmių, grojo per mišias, vėliau keliant ir nuleidžiant, prie laužo, pasišokime ir t.t. Dr. D. Tamulionytė pasidalino mintimis apie darbą su nemokančiais lietuviškai, skirtingus jo metodus ir rezultatus.

Švietimo Tarybos pirmininkas St. Rudys savo pranešime

švietimo reikalais painformavo, kad JAV ir Kanadoje veikia 35 lietuviškos mokyklos su 2442 mokiniais ir 305 mokytojais: 120 vyresniosios kartos (mokslą baigę Lietuvoje), 60 vidurinėsios ir 125 jauniausiosios. Visa eilė vadovėlių, kurių laidos jau netrukus išsibaigs, ruošiamas pakartoti, juos pataisius, pritaikius šio metu vaikams. Mokytojai prašomi pageidavimus, pastabas ir pasiūlymus siųsti vadovėlių autoriam arba tiesiog Švietimo Tarybai (tai liečia 2, 3, 4, 8 sk. skaitymo vadovėlius).

Jaunimui lietuvių kalbos kursus vedė St. Barzdukas ir J. Masilionis, literatūros pamokas — V. Augulytė, kankliavimo mokė O. Mikulskienė. Tautinių šokių mokė J. Matulaitienė ir G. Gobienė, padalinusios šokėjus į dvi grupes.

Stovyklą organizavo ir ją sekmingai pravedė Clevelando Šv. Kazimiero mokyklos vedėjas Pr. Karalius. Stovyklos kapelionas Tėv. L. Zaremba, SJ, rūpinosi stovyklautojų dvasiniais reikalais. Mkt. J. Žilionis buvo stovyklos išdinininku, L. Eimantas (iš Londono) — patalpų skirstytojas, Br. Krokys (iš Rochester) — maisto tiekėjas, J. Budrienė — mergaičių vadovė ir vaikų darželio globėja, k. Vaičiūnienė — stovyklos slaugė, I. Bublienė — vakarinių programų vadovė. Visi šie pareigūnai ir didelė dalis paskaitininkų yra Clevelando mokyklų mokytojai.

Oras tą savaitę pasitaikė puikus, vos vieną dieną telijo, tad ir poilsiui prie ežero buvo pakankamai laiko. Nenuostabu, kad studijų savaitė per greitai praėjo. Kai sekmadienį po mišių pradėjom ruoštis namo, sutarėm, kad kitais metais (rugpjūčio 9-16) būtinai susitiksim dešimtojo mokytojų ir jaunimo studijų savaitę. Tikimės, kad ta stovykla pasinaudos daugiau mokytojų ir jaunimo, besiruošiančio mokytojo darbui.

J.K.

Lietuvių tautinių šokių vadovų kursantai ir dėstytojai. Viso kursuose Dainavoj dalyvavo 90 dalyvių. Nuotr. V. Bacevičiaus

Dainavoj liet. tautinių šokių kursų vadovai ir dėstytojai. Iš k.: dail. A. Tamošaitis, J. Matulaitienė, Br. Juodelis, V. Stančienė, Z. Lapinas, G. Breichmanienė, Marijošienė, J. Karasiejus, G. Gobienė. Nuotr. V. Bacevičiaus

Lietuvių tautinių šokių vadovų kursai Dainavos stovyklavietėje. 90 dalyvių per dvi savaites išmoko 21 šokį. Nuotr. V. Bacevičiaus

venimo valandas, tai tvirtina.

Tikėjimas, tėvynės ir artimo meilė buvo jos gyvenimo krypties ženklai, ir tikim, kad jie ją nuvedė į amžinąją tėvynę.

o-
Po laidotuvių velionės vyras Algis Danta visus dalyvius pakvietė pietų į Four Chefs restoraną.

Laidotuves gražiai ir rūpestingai tvarkė Marija ir Mykolas Bigeniai.

Ad. G.

LOS ANGELES, CALIF.

Los Angeles Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje Liet. Religijai Šalpai — persekiojamai Lietuvos Bažnyčiai remti šiemet surinkta rekordinė suma — 4,483 dol. (Jau kelinti metai ši parapija pirmąją šių aukų rinkime tarp visų JAV ir Kanados lietuvių parapijų).

Čiurlionio reprodukcijų paroda rugpjūčio 18-rugsėjo 5 vyko vienoj iš svarbesnių Los Angeles galerijų — Comara Gallery.

Buvo išstatyti 63 darbai. Į parodos atidarymą atėjo 250 su viršum kviestinių svečių lietuvių, amerikiečių ir užsieniečių. Dalyvavo gausūs jaunimo būrys. Atsilankė ir eilė lietuvių menininkų bei kultūrininkų, taip pat ir keli užsienio spaudos korespondentai. Parodą atidarant, kompozitorius Bruno Markaitis, SJ, pasakė kalbą — "Čiurlionis: tapytojas nustebeina kompozitorių". Parodą rengė Etninė Dailių Menų Draugija, į kurios vykdomąjį komitetą įeina Irena Tamošaitienė, Giedra Gustaitė ir Bruno Markaitis. Pagrindinės parodos iniciatorės buvo I. Tamošaitienė ir G. Gustaitė. Jom patvariai talkino Žilvilė Gimbutaitė, Ramunė Motiejūnaitė, J.T. Radzevičiūtė, Saulius Stančikas, V. Stokas, V.J. Tamošaitis ir Rimas Žukas. Paroda buvo gausiai lankoma.

Skautų ir ateitininkų stovyklų San Bernardino kalnuose

baigėsi rugpjūčio 24. Abiejose stovyklose dalyvavo apie 100 gražaus jaunimo.

Lietuvių Dienų žurnalo metinė gegužinė įvyks rugsėjo 14, sekmadienį, 12:30 val. McCambridge Parke, Burbank, Calif.

Pulk. Tomas ir Teklė Sereikai, uolūs Los Angeles lietuvių kolonijos darbuotojai ir gerų darbų rėmėjai, rugsėjo 27 švenčia savo vedybinio gyvenimo aukštinę sukaktį. Po mišių Šv. Kazimiero bažnyčioje pagerbimas Tautiniuose Namuose.

Kun. Antanas Rubšys, profesorius Manhattan kolegijoje, Bronx, N.Y., keletos savaitių atostogas praleido Los Angeles, Calif. Iš ten vyko į Denver, Colorado, kur dalyvavo Amerikos Šv. Rašto Draugijos suvažiavime.

Vitalis Budrys yra išrinktas šių mokslo metų šeštadieninės Šv. Kazimiero mokyklos tėvų komiteto pirmininku. Pereitais metais šias pareigas ėjo Romas Nelsas.

Gintaras Buivys, iki šiol gyvenęs Baltimore, Md., persikėlė gyventi į Los Angeles, Calif. Nuo mokslo metų pradžios pradėjo dirbti mokytojo darbą šeštadieninėje Šv. Kazimiero mokykloje.

Diana Tamulaitienė-Grinkevičiūtė šį pavasarį Kalifornijos universitete baigė farmacijos mokslus ir gavo doktorato laipsnį. Ji taip pat išlaikė valstybinį egzaminus šioje srityje ir galės verstis šia profesija. — L.Ž.K.

— Laima Raštikytė baigė politinius ir žurnalistikos mokslus Daytono, Ohio, universitete. Po atostogų pradės studijas magistrui laipsniui. Ji yra Lietuvos vyčių stipendijate. Daytono lietuvių vyčių puikiai išsiskiria kultūriname, politiniame ir socialiniame gyvenime bei darbuose. Sėkmingai veikia jaunimo grupė, kurios nariai dalyvauja tautinių šokių grupėje "Vėjeliai".

Į VISUR

— Jaunimo kongreso JAV atostovų suvažiavimas įvyks rugsėjo 19-21 Clevelande, o koncertas rugsėjo 20.

— Clevelando LB apylinkė lapkričio 8-9 rengia Lietuvių dienas.

— Generolas Mikas Rėklaitis, sunegalavęs širdžiai, kurį laiką buvo paguldytas Šv. Kryžiaus ligoninės intensyvios priežiūros skyrių. Dabar sveiksta ir stiprėja namuose.

— Lietuvių Katalikų Moterų Organizacijų Pasaulinė Sąjunga Amerikoje įsteigė Magdalena Galdikienę, buvusi nepriklausomos Lietuvos seimų atstovė, didi visuomenininkė ir Katalikų Moterų Sąjungos pirmininkė. Dabar šiai pasaulinei katalikų moterų sąjungai vadovauja prof. dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė iš New Yorko, o garbės pirmininkė yra Magdalena Galdikienė, gyvenanti Putnam, Conn.

— Jubiliejinė 35-ta Altos konferencija įvyks lapkričio 22 Pick Congress viešbuty, Chicagoje. Jai ruošiasi Altos centras ir skyriai. Jų lietuvių turės progos pasimatyti ir išgirsti žodį Lietuvos reikalu iš mūsų gynėjų: žurnalisto W.F. Anderson ir iš kongresmano Edv. Derwinski, Kongresmanas, grįžęs iš kelionės po Kiniją, turės naujų informacijų ir išpūdžių.

— Grandinėlės ansamblio koncertas vyks rugsėjo 13, šeštadienį, 7 val. vak. Clevelande, Ohio, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rengia Clevelando LB apylinkės valdyba.

— Fabijonas Neveravičius, Londone gyvenęs rašytojas ir vertėjas, sulaukė deimantinės amžiaus sukakties. Jis yra parašęs nemažai romanų, apysakų, novelių rinkinių bei pjesių — "Dienos ir naktys", "Blaskomos liepsnos", "Erškėčiai", "Palaimintas juokas", "Priešai", "Dievonidžio sutemos", "Gulbių sala". Varšuvos PEN klubo premija F. Neveravičius laimėjo už W.S. Reymonto "Kaimiečių" vertimą.

— Viktoras Laniauskas su kitais trimis JAV žurnalais gavo stipendiją Azijos kraštų studijoms Havajų universitete. Jis turi magistro laipsnį iš žurnalistikos ir dirba United Press International, Columbus, Ohio, biure.

— Paryžiaus ir apylinkių lietuviškasis jaunimas 1974-1975 mokslo metais kartą per mėnesį Lietuvos Bendruomenės būstinėje turėdavo studijinius susirinkimus, trunkančius po 4-5 valandas. Pašnekesių ar diskusijų forma būdavo paliečiama daug įvairių temų, naudojamų vieno ar kelių referatų bei kviestinių pasikaitininkų pateikta medžiaga. Nemažas dėmesys tekdavo istorijai, ekonomijai, lietuvių gyvenimo būdui, papročiam. Šiuos studijinius susirinkimus planuojama tęsti ir šiais mokslo metais.

— Prof. dr. Jonas Puzinas, proistorikas, archeologijos katedros vedėjas, humanitarinių mokslų fakulteto dekanas, šiemet švenčias 70 metų sukaktį, pakviestas vyriausiu "Lietuvos medicinos istorijos" redaktoriu. Reikalingi Lietuvos mediciną liečią atsiminimai, faktai, dokumentai, knygos ir pan. iš caro laikų, nepriklausomo Lietuvos gyvenimo laikotarpio ir tremties. Medžiagą siųsti prof. Puzinui adresu: 7309 S. Washenaw, Chicago, Ill. 60629. Originalai bus panaudojami ir grąžinami.

— Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba yra pasiryžusi surinkti adresus visų laisvojo pasaulio lietuvių, baigusiu aukštąjį mokslą (universitetą, kolegiją ar institutą) ir prašo pavienius asmenis ir organizacijas siųsti tuos adresus J. Kavaliūnui, P.O. Box 438, Beverly Shores, IN 46301, U.S.A. Tokio adresyno mums daugeliu atžvilgių reikiama, ir su talka ji galima sudaryti.

PHILADELPHIA, PA.

Ne laiku supiltas kapas

Ilgos ir skausmingos ligos iškankinta, aprūpinta šventais sakramentais, rugpjūčio 20 mirė Regina Aleknaitė-Dantienė, gyvenusi 327 Walsh Rd. Batsayres, Pa. 19006.

Paliko giliai liūdinčius vyrą Algį, sūnų Aleksandrą, Andrių ir Tomą, tėvus, seserį Darvydą Norvaišienę, uošvienę ir kitus gimines bei artimuosius.

Rugpjūčio 22 buvo pašarvota Mykolo Bigenio šermėnų namuose. Su ja atsiveikinti atsilankė neįprastai gausūs būrys žmonių. Tai buvo ne tik krikščioniškas patarnavimas, bet ir nuoširdus įvertinimas jos trumpo, 42 metų, gyvenimo, kuriame ji paliko taurios moters, motinos, lietuvis gražius pėdsakus.

Kun. K. Sakalauskas sukalbėjo rožančių.

Už jos vėlę buvo užprašta su viršum 100 mišių. Jos vardui įrašyti į Lietuvos Fondą buvo suaukota su viršum 400 dol.

Rugpjūčio 23, šeštadienį, Šv. Andriejaus bažnyčioje už jos vėlę vyko gedulingos pamaldos. Mišias koncelebravo kun. K. Sakalauskas, klebonas kun. J. Degutis ir kun. P. Jaraška. Pamokslą pasakė kun. K. Sakalauskas. Mišių metu giedojo operos solistė J. Augaitytė ir V. Matonis.

Po pamaldų ilga vilkstinė automobilių (46) ją palydėjo į Prisišėlimo kapines, Cornwells Heights, kur šalia močiutės Paplaušienės ji rado amžinojo poilsio vietą.

Kapinėse religines apeigas atliko kun. K. Sakalauskas, dalyvaujant klebonui kun. J. Degučiai.

Gyvų gėlių žiedai pridengė jos karstą, su skausmu pynėsi Marija, Marija giesmės posmai, o krinta ant karsto pilkos žemės grumsteliai skelbė, kad ji amžinai grįžo į žemę.

o-

Buvo gimusi 1932 gruodžio 21 Ukmergėje, kur jos tėvelis kapitonas Pranas Alekna tarnavo Lie-

Regina Aleknaitė-Dantienė

tuvos kariuomenėje, o motina Viktorija mokytoja. Ten ji baigė pradžios mokyklą ir pradėjo lankyti gimnaziją. Artėjant antrajai bolševikų okupacijai, visa jų šeima pasitraukė į vakarus. Po ilgesnių vargų pasiekė Ingolstadtą, kur ir apsisistėjo. Čia velionė vėl tęsė mokslą gimnazijoje. 1949 visa jų šeima išvyko į Ameriką ir pastoviai apsigyveno Philadelphiaje. Čia ji baigė gimnaziją ir tuoj pradėjo studijuoti Temple universitete, siekdama vaistininkės profesijos. Baigusi studijas, gavo teisę Pennsylvania ir New Jersey valstijose verstis vaistininkės specialybe.

Prieš 18 metų sukurė gražią lietuvišką šeimą, ištekdama už diplomuoto vaistininko Algio Dantos. Jų laimė buvo vainikuota gražiu atžalynu: gimė sūnūs Aleksandras, Andrius ir Tomas. Tai buvo ne tik jų, bet ir visos lietuvių bendruomenės džiaugsmas, nes jų šeima buvo pilna to žodžio prasme lietuviška: visi sūnūs laisvai kalbėjo lietuviškai, lankė liutaništinę mokyklą, patarnavo bažnyčioje, priklausė prie skautų ir noriai

dalyvavo mūsų kultūriname gyvenime. Tai didelis abiejų tėvų nuopelnas, bet vis dėlto motina buvo arčiau jų ir jos įtaka buvo didžiulė.

Ji buvo giliai ir sąmoningai religinga. Jos religingumas koncentravosi ne tiek raidė ir išorinėse formose, kiek gilaus tikėjimo gelmėse. Manau, kad sunkios ligos kančias pakelti galėjo tik ta širdis, kurią stiprino Amžinoji Jėga, o ji tos stiprybės ten ieškojo.

Studijų metu ir vėliau veikliai reiškėsi kultūriname lietuvių gyvenime, Bendruomenės Balso radijo valandėlės redakcijoje. Raštu ar žodžiu jos pareikštos mintys buvo ramios, išmąstytos ir nuoširdžios. Ypatingą dėmesį ji skyrė skautams. Atrodo, kad jiems dirbti jai buvo džiaugsmas. Ir kai liga ją surakino, ji prašydavo, kad nors trumpai valandėlę ją nuvežtų į skautų sueigą ar kūčias. Jos asmeny skautai neteko tikrai juos mylinčios širdies.

Reikėjo nepaprastos kantrybės, kad skausmų surakintas žmogus galėtų susitelkti ties kitų rūpesčiais. Asmenys, kurie praleido su ja paskutines gy-

Lietuvos vyčių Kearny, N.J., kuopos jauniai šoka tautinius šokius vyčių seimo linksma vakary rugpjūčio 22 Maspetho lietuvių parapijos salėje. Šokti moko Elena Nakrošienė.

Globoja LŠST Naujosios Anglijos Rinktinė
55 Welles Ave., Dorchester, Mass. 02124

LITUVOŠAULIŲ GRETOSE

ŠAULIŲ KULTŪRINĖ SAVAITĖ WASAGOJ Antano Griniaus reportažas

Baltais beržais, drebulėmis ir kitais Lietuvos miškus primenančiais medžiais apaugusioj Wasagos stovyklavietėj, priklausančioj Toronto lietuvių pranciskonom, šauliai liepos 3-6 buvo surengę kultūrinę stovyklą. Ji buvo pradėta ketvirtadienį, liepos 3, dr. Kazio Pautienio paskaita "Per didelį gyventojų prieauglį ir maisto problemą". Po to vyko susipažinimo vakarienė ir šokiai.

Iškilmingas kultūrinės stovyklos atidarymas įvyko liepos 4 vėliavų pakėlimu. Į šią ceremoniją atvykstančią šaulių vadovybę su raportu sutiko stovyklos komendantas Ignas Petrauskas. Atidarymo proga žodį tarė LŠST pirmininkas Vincas Tamošiūnas, stovyklos vadovas ir Vlado Pūtvio šaulių kuopos pirmininkas Stasys Jokubaitis ir LŠST kultūros vadovas ir Žalgirio šaulių kuopos pirmininkas Alfonsas Mikulskis. Giedant Lietuvos himną, vėliavas į aukštį kėlė: Ona Mikulskienė — Amerikos, Vincas Tamošiūnas — Lietuvos, Stasys Jokubaitis — Kanados. Vėliavų pakėlimo dalyvavo uniformuoti šauliai su devyniomis kuopų vėliavomis ir svečiai.

Po pusryčių Jadvyga Budrienė skaitė paskaitą "Iš ko ir kaip išsivystė L. Šaulių Sąjunga ir kaip jį atsirado moterys". Vakare turėjom laužą. Laužo dedikaciją atliko muz. Alf. Mikulskis. Programai vesti jis pakvietė D. Orantaitę, o ši sau talkininkę pasikvietė Rinkūnaitę. Dideliais degtukais laužą uždegė Viktoras Baranauskas, Lidija Kontautaitė ir Antanas Šukaitis. Programa pradėta daina "Lietuva brangi", vadovaujant muz. A. Mikulskiu. Toliau vyko kiti pasirodymai: solo, duetas, bendros dainos, šokiai, pasakos ir įvairūs žaidimai.

Laužo programos aktorių neminėjus. Jų buvo daug. Tik tiek galiu pasakyti, kad labiausiai vi-

sus žavėjo savo gražiu balsu jauna, 12 metų, Natalija Slivinskaitė, padainavusi "O ramunėlė" ir "Lauksiu aš tavęs". Laužo dalyviai ilgai, ilgai plojo... Tačiau jaunoji dainininkė daugiau nepasirodė ir nedainavo.

Programai pasibaigus, visi buvom pavašinti L.K. Mindaugo kuopos šaulių iš Montrealio statinėj atvežtu vynu.

Liepos 5 d. jūrų šaulių Klaidėdos pirmininkas Karolis Milkovaitis skaitė paskaitą "Šaulys išsivijoj". Paskaita buvo gerai paruošta ir visiems patiko.

Ontario apylinkės gražius vaizdus p.Šimkus parodė filme. Petras Misevičius turėjo įrengęs spaudos kioską ir daug norinčių aprūpino lietuviška spauda ar dirbiniais.

Vakare turėjom banketą. Jame dalyvavo 160 žmonių. Tiek ir vietų salėj buvo. Programą atliko Vlado Pūtvio šaulių kuopos dramos teatras Aitvaras. Danguolė ir Eriks Rotkiai dviem pasirodymais padainavo: "Mėlynos akys", "Plaukia sau laivelis", "Pilkie keleliai" ir "Rozė". Valančiaus ir Čiurlionio sukaikių proga sukurta eilėraščių deklamavo Antanas Sutkaitis. Jaunuoliai Petrauskas ir Vaičiūnas atliko muz. Dolskio dainos "Leisk man" žodžius veiksmu ir žiūrovams sukėlė daug juoko.

Aktoriai Stepas Ramanauskas, Lilė Nekrošienė, Regina Giniolienė, Vyčė Balčiūnaitė ir Danutė Jokubaitytė, vadovaujant rež. Aldonai Dargytei Biszkiewych, atliko ištrauką iš vaidinimo "Generacijos medis". Šokių akordeonu grojo Jonas Adomaitis iš Toronto.

Stovyklavietėj vykusiose šaudymo varžybose 1 vietą laimėjo G. Daugėla (su 176 taškais), 2 — A. Grabauskas (159), 3 — V. Stoškus (157). Moterų 1 vietą laimėjo B. Martišienė (170), jaunuolių 1 vietą — V. Bazikas (106).

Sekmadienį, liepos 6, L.K. Mindaugo šaulių kuopos pirmininkas Šiaučius skaitė paskaitą "Mūsų pačių atpažinimo nuodėmės".

Kun. Jonas Borevičius, SJ, aukojo iškilmingas mišias ir pasakė turiningą šauliams skirtą pamokslą. Mišių skaitymus atliko Vincas Tamošiūnas. Vėliau su Ona Mikulskiene jis ir auką atnešė. Mišiose dalyvavo uniformuoti šauliai ir svečiai.

Mišiom pasibaigus, buvo atliktos vėliavų nuleidimo ceremonijos. Giedant Lietuvos himną, vėliavas nuleido LŠST garbės teismo pirmininkas Marijonas Šnapštys, Juozapavičiaus šaulių kuopos pirm. dr. Kazys Pautienis ir Žalgirio kuopos pirm. Alfonsas Mikulskis. Vėliavos perduotos stovyklos vadovybei.

Vėliavų pakėlimo ir nuleidimo tarnybą sudarė komendantas Ignas Petrauskas ir sargybiniai — A. Grabauskas, V. Rinkėvičius, V. Pečiulis, P. Baronas, B. Savickas ir A. Artiškionis. Jei iš jų kuris dalyvauti negalėdavo, jo vietą užimdavo kitas.

Pietų metu V. Tamošiūnas ir šaudymo vadovas B. Savickas įteikė šaudymo varžybose laimėjusiam dovaną, o stovyklos vyr. vadovas Stasys Jokubaitis pristatė šios stovyklos vadovybę. Stovyklos garbės pirmininkė — Elena Juciūtė, vyr. stovyklos vadovas — Stasys Jokubaitis, komendantas — Ignas Petrauskas, padėjėjai — A. Šukaitis ir P. Gulbinskas, sargybos viršininkas — A. Šetikas, padėjėjai — M. Juodis ir K. Naudžius. Vyr. šeiminkė — St. Petkevičienė, padėjėjos — talkininkės — M. Jo-

kubaitienė, A. Stočkienė, T. Benotienė ir P. Juodienė. Tiekimo vadovas ir registracija — St. Dargis, padėjėjai — R. Daugėlienė ir V. Bačėnas. Stovyklos ūkvedys — Balys Savickas, padėjėjai — A. Artiškionis ir V. Rukštys. Vyr. laužavedys — muz. Alf. Mikulskis, stovyklos gydytojas — dr. K. Pautienis, kapelionas — kun. Jonas Borevičius, SJ.

Stovykla gerai pasisekė. Turėjo 152 retistruotus narius, kurių tarpe 17 kuopų pirmininkų. Bostone įsikūrusiai šaulių jaunimo kuopai atstovavo trys jaunuoliai — Jonas Stundžia, Lidija Kontautaitė ir Danutė Grauslytė.

Stovyklavimo laikotarpį apilankytos įdomesnės vietos: Sainte Marie pils, muziejus ir kankinių bažnyčia, šalia kurios stovi Kanados lietuvių pastatytas lietuviškas kryžius, Wasagos muziejus ir elektronikos teatras; taip pat zoologijos ir botanikos parkas.

Nepamiršta aplankyti ir II Gerorojo Ganytojo stovyklą ir prie jos esantį lietuvišką restoraną, kuriame savininkės M. Liegienės buvom aprūpinti lietuviškų valgių pietumis.

Tenka pasakyti, kad M. Liegienės restoranas yra kaip koks muziejus: sienose kabo Vytis, lietuviški žemėlapiai, Čiurlionio ir įvairūs kiti Lietuva primenantys paveikslai, rankdarbiai, drožiniai ir audinių jauti Lietuvos himno žodžiai.

Stovykloj LŠST centro valdyba turėjo posėdį. Sąjungos pirmininkas Vincas Tamošiūnas turėjo pasitarimą su kuopų pirmininkais.

Susikaupimo valanda: mišias aukoja kapelionas Tėv. Jonas Borevičius, SJ. Mišių skaitymus atlieka šaulių S-gos pirm. Vincas Tamošiūnas.

Kultūrinę savaitę uždariant komendantas š. J. Petrauskas įteikia nuleistas stovyklos vėliavas vyr. vadovui Stasiui Jokubaičiui. Dešinėj S-gos pirm. Vincas Tamošiūnas.

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS ATKŪRIMAS TREMTYJE

(Tąsą straipsnio "Kas gi yra toji Lietuvos Šaulių Sąjunga?", spausdinto Darbininke gegužės 23 ir birželio 27)

Netekus Lietuvos nepriklausomybės ir okupuoti Lietuvos Šaulių Sąjungą likvidavus, po nepaprasto Sąjungos vadų persekiojimo vis dėlto dalis jų pasiekė JAV ir Kanadą.

Laimingu atveju JAV pasiekė ir likusieji dar gyvi Lietuvos Šaulių Sąjungos steigėjų ir šaulių ideologo Vlado Putvinskio-Pūtvio šeimos nariai ir giminačiai. Jų ir buvusių Sąjungos vadų rūpesčiu jau 1952 buvo sudarytas Organizacinis ATKŪRIMO BRANDUOLIS.

Branduolio nariai buvo giliai įsitikinę, kad tremty Šaulių Sąjunga net labiau reikalinga, negu laisvoje Lietuvoje.

Daug planų bei įvairių sumanymų teko tam branduoliui rimtai persvarstyti, kol 1953 prieda prie bendro ir vieningo nusistatymo — Lietuvos Šaulių Sąjungą tremty atsteigti nuo centrinio organo.

Pasirodė pirmieji straipsniai spaudoj. 1953 kovo 5 Vlado Putvinskio-Pūtvio 24-ųjų mirties metinių proga Draugo dienrašty buvo išspausdintas Alf. Valatkaičio straipsnis "Mes tebesame gyvi!" 1954 sausio 14 Alf. Valatkaičio savo kitame straipsny, "Pilkieji broliai pabunda", rašė: "Mūsų šauliškoji misija prasideda iš naujo. Turime susiburti krūvon, kas kai kur jau ir daroma. Turime susižinoti vieni su kitais, kurie esame šauliai ir šaulės, ir pradėti budėti. Turime suburti visas savo jėgas Lietuvos nepriklausomybei atkurti. Visų luomų ir profesijų žmonės buriasi ir jungiasi į savo organizacijas. Kodėl tad mes, šauliai ir šaulės, neturime tą patį padaryti?"

Spaudoj jau turint paruoštą dirvą, 1954 kovo 7 Chicagoj, Lietuvių Auditorijos mažojoj salėj, įvyko Tėvynės Mylėtojų Draugijos 2-osios kuopos sukurto Vlado Putvinskio-Pūtvio 25 m. mirties sukaktuvių minėjimas. Susirinko apie 100 asmenų; didelė jų dalis — buvusieji šauliai ir šaulės.

Po minėjimo buvęs Lietuvos Šaulių Sąjungos vadas plk. M. Kalmantas Organizacinio ATKŪRIMO Branduolio vardu viešai

pranešė, jog norima atgaivinti Šaulių Sąjungą tremty, visų pirma JAV ir Kanadoj. Pranešimas buvo sutiktas plojimais.

Ypač didelį įspūdį padarė vienas šaulys, kuris pareiškė: "Mano visa šeima išvežta į Sibirą. Gyvenu čia pats vienas. Į susirinkimus nesilankau — esu per daug nusivylęs tremty vykstančiomis peštybėmis, bet į Šaulių Sąjungą ateisiu. Seno šaulio širdis tenai, kur jo vėliava. Jūs tą vėliavą iškelėt tremty ir žinokit — aplink ją susirinks šimtai!"

Tą dieną daug padaršinių ir paramos susilaukta iš daugelio buvusių Lietuvos šaulių.

Nuo tos dienos Organizacinis ATKŪRIMO Branduolys persiorganizavo į LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS TREMTYJE LAIKINĄJĄ CENTRO VALDYBĄ. Toji diena yra net siūloma laikyti oficialiąja LŠST atkūrimo diena.

Alf. Valatkaičis savo straipsny "Lenktynės su klūtėmis" pabrėžia, kad pirmasis, kuris išskėlė reikalą atkurti Šaulių Sąjungą tremty, buvo Aleksandro ir Sofijos Pūtvytės Mantautų sūnus Vaidievtis Andrius Mantautas, a.a. Vlado Putvinskio.

Pūtvio vaikais. Jam 1957 birželio 29 Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje vadovybės buvo pripažintas LŠST atkūrimo iniciatoriaus titulas. Jo talkininkais buvo Alf. Valatkaičis, plk. M. Kalmantas, E. Klupšienė, vėliau adv. R. Skipitis, kuris buvo vienas iš Sąjungos steigėjų Lietuvoje, kiti žymūs asmenys, profesorai, buvę Lietuvos vyriausybės ministrai, k.a. gen. Ka-

zys Musteikis, ir kiti. Ypatingai daug reikšmės turėjo Aleksandro ir Sofijos Mantautų įsijungimas į šį darbą. Pastarieji tiek asmeniškai pasikalbėjimais, tiek oficialiais raštais, tiek privačiais laiškais drąsino LŠST atkūrėjus ir skatino visus, tiek atskirų šauliškų vienetų organizatorius, tiek valdybų narius.

(Bus daugiau)

NAUJOSIOS ANGLIJOS ŠAULIŲ RINKTINĖ

Šių metų šaulių kultūrinę savaitę Naujosios Anglijos rinktinė buvo gražiai atstovaujama.

Iš Bostono Jono Vanagačio kuopos dalyvavo rinktinės pirm. J. Stašaitis, B. Šakenienė, S. Urbonas, S. Augonis.

Iš jaunimo Geležinio Vilko kuopos — kuopos vicepirm. J. Stundžia, L. Kontautaitė, D. Grauslytė.

Iš Worcesterio Dr. Vinco Kudirkos kuopos — kuopos pirm. A. Zenkus, rinktinės sekretorė E. Gorodeckienė, V. Pajieda, O. Pajiedienė ir A. Grabauskas.

Iš Brocktono Martyno Jankaus kuopos — kuopos vicepirm. P. Šaulys, J. Šaulienė, B. Martišienė.

Iš viso — 15 šaulių. Tenka pasidžiaugti, kad stovyklos metu vykusiose šaudymo varžybose mūsų rinktinės šauliai laimėjo: A. Grabauskas — 2 vietą vyrų varžybose, B.

Martišienė — 1 vietą moterų varžybose. Jie parsivežė gražias trofėjas.

J.S.

HARTFORD, CONN.

Minimas Čiurlionis

LB Connecticut apygardos valdyba ir apylinkių pagelbinis komitetas rengia nepaprastą Čiurlionio gimimo šimtmečio sukakties minėjimą, koncertą ir jo paveikslų parodą spalio 12, sekmadienį, 2:30 val. po pietų University of Hartford auditorijoje, 200 Bloomfield Ave., West Hartford, Conn.

Apie M. K. Čiurlionį kaip muziką kalbės Hartfordo universiteto profesorius Vytautas Marjosiūnas, apie Čiurlionio tapybą — dr. Stasys Goštautas. Pianistė Aldona Kepalaitė iš New Yorko atliks Čiurlionio kompozicijas. Paveikslų reprodukcijų parodą tvarkys V. Liaukus.

Šio renginio vyriausias vadovas yra prof. Vytautas Marjosiūnas, rengimo darbų koordinatori — Zigmantas Strazdas.

Įėjimo auka 3 dol., jaunimui — 2 dol.

Visus šiam minėjimui gausiai dalyvauti ir M.K. Čiurlionį pagerbti kviečia LB Connecticut apygardos valdyba ir apylinkės.

M. Petrauskienė

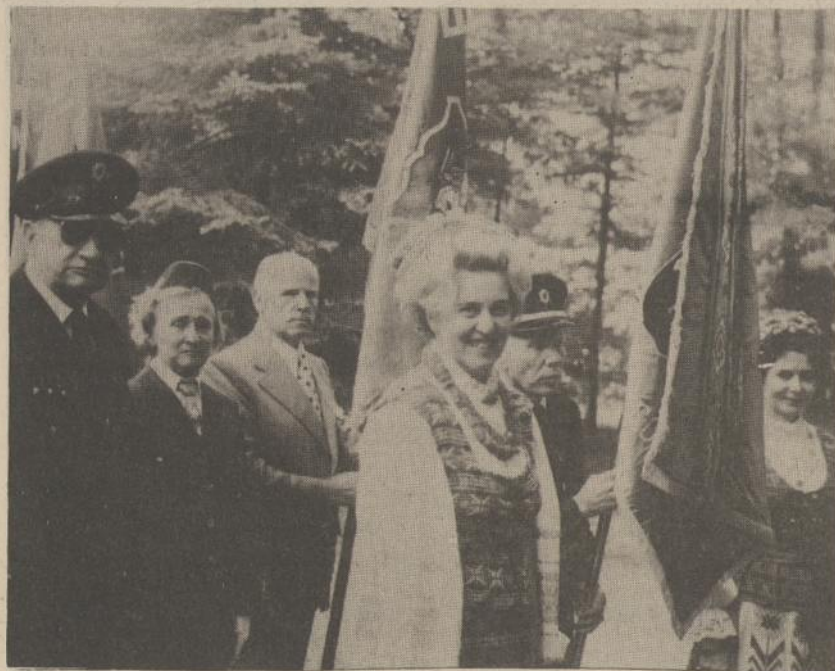
— Atsilankant Bolivijos prezidentui gen. Banzer ir jo žmonai Urugvajų, prez. Bordaberry pakvietė į savo rūmus diplomatinio korpuso šefus su žmonomis. Pakviestųjų tarpe dalyvavo ir Lietuvos atstovas A. Grišonas su žmona. Kitą dieną arbatai, kurią suruošė prezidentienė Bolivijos prezidento žmonai Yolandai Prado de Banzer pagerbti, dalyvavo ir Lietuvos atstovė žmona Liucija Grišonienė.

Šaulių kultūrinę savaitę: Šaulių S-gos pirm. V. Tamošiūnas atidaro stovyklą.

N. A. šaulių rinktinė, šauliai kult. savaitė su S-gos c. v-bos nariais. Deu is k.: B. Šakenienė, E. Gorodeckienė, A. Mikulskis — S-gos k.r. ved., B. Martišienė, O. Mikulskienė — S-gos mot. vadovė, S-gos pirm. Vincas Tamošiūnas, J. Šaulienė ir dr. K. Pautienis — stov. gydytojas. Stovi iš k.: S. Augonis, M. Cibas su žmona iš New Yorko, A. Zenkus, L. Kontautienė, A. Grabauskas, J. Stundžia, P. Šaulys, D. Grauslytė, P. Pajiedienė, J. Stašaitis, V. Pajieda, M. Šnapštys — S-gos garbės teismo pirm.

Naujosios Anglijos šaulių rinktinės vėliavos ir palydovai. Iš k.: Dr. V. Kudirkos š.k. pirm. A. Zenkus, E. Gorodeckienė, V. Pajieda, J. Šaulienė, S. Augonis ir B. Šakenienė.

BALTIMORE, MD

Šv. Alfonso mokykla pradėjo mokslo metus trečiadienį, rugsėjo 3. Vaikučiai dalyvavo mišiose 8 val. ryto. Jas aukojo kun. A. Dranginis. Po mišių vaikučiai įėjo į jiems paskirtus kambarius, kur gavo naujas knygas ir susipažino su savo mokytojais. Pirmą dieną buvo mokyklų iki pietų. Šiame mokinių skaičius padidėjo iki 130. Turime pripažinti skaudų faktą, kad kitataučiai daugiau įvertina Šv. Alfonso mokyklą ir seselių auklėjimą, negu lietuviai.

Lietuvišką ažuolą aplankė Baltimorės lietuviai sekmadienį, rugsėjo 7. Dalyviai susirin-

ko prie lietuvių salės ir iš ten važiovo mašinomis į Marylando valstijos sostinę Annapolis. Prie sostinės rūmų yra kiemas, kuriame gražiai auga medžiai, jų tarpe ir lietuviškas ažuolas. Lietuvių Taryba, kuriai pirmininkauja advokatė Armanienė, su savo rengimo komitetu surengė šias iškilmes. Dienos programa baigėsi pietumis lietuvių salėje.

Šventosios Elzbičtos Seton iškilmės bus minimos visose Baltimorės arkivyskupijos bažnyčiose rugsėjo 14, kai ji bus Šv. Tėvo popiežiaus Pauliaus VI paskelbta šventąja. Šv. Alfonso bažnyčioje tą sekmadienį iškilmės bus 8:30. Šv. Alfonso mokyklos vaikučiai dalyvaus

tose mišiose. Vyrų choras Daina giedos per tas pamaldas. Kun. A. Dranginis kviečia visus gausiai dalyvauti.

Šv. Alfonso suaugusiųjų klubas rengia Shrimp vakariene šeštadienį, rugsėjo 20, Šv. Alfonso mokyklos salėje. Vakariene prasidės 8 val. Bus ir kitų skanių valgių. Šokiame gros geras orkestras. Rengimo komitetas kviečia visus kuo gausiau dalyvauti.

Kazys Kudla, naujos kartos lietuvis, po sunkios ligos mirė rugsėjo 4 Šv. Agnietės ligoninėje. Velionis nuo pat atvykimo buvo ištikimas Šv. Alfonso parapijos narys ir dalyvaudavo lietuviškuose parengimuose. Gedulingos mišios aukotos už jo sielą rugsėjo 8 Šv. Alfonso bažnyčioje. Palaidotas Loudon Park kapinėse. Nuliūdime liko dukra Stasė ir giminės.

Jonas Obelinis

BALTIMORĖS
MALŪNAS
PENNSYLVANIJOS
FESTIVALY

BARNESVILLE, PA.

Barnesville, Pa., rugpiūčio 20-24 vyko įvairių tautybių vyno ir sūrių festivalis.

I šį festivalį programos atlikti buvo pakviesta Baltimorės Malūno tautinių šokių grupė. Ji du kartus šoko rugpiūčio 21. Gražiai atliko Subatėlę, Audėjėlę, Gyvatara, Pakeltkoję, Pradės aušrelę aušti. Savo programą baigė judriuojų Malūno šokių.

Malūno grupės dalyviai smagiai praleido laiką ne tik pačiam festivaly, bet ir po programos, nes daugelis šokėjų išvyko į Pensilvanijos kalnus stovyklauti. Atgal į Baltimorę jie tęsė rugpiūčio sekmadienį, rugpiūčio 24.

Baltimorės Malūno tautinių šokių grupei jau ilgą laiką vadovauja ir kartu šoka Nijolė Dulytė-Kaltreider ir Danutė Balčiūnienė.

Nerimantas Radzius

DVIDEŠIMT METŲ NUO
A.A. VLADO MĖLINIO
MIRTIES

Š. m. spalio 2 sueina 20 metų, kai negailestinga ir netikėta mirtis pačiui gyvenimo grožiui besidžiaugiantį Vladą Mėlinį pašaukė amžinybėn. Pasiliko pasiaukelė žmona ir 4 vaikučiai.

Gimęs Liepojoj, Latvijoje, 1909 sausio 14, Vladas augo ir brenė Lietuvos nepriklausomybės laikais. Tėvynės meilė, tėvų išmažens įskiepyta, nepriklausomybės laikais dar labiau įsiliejo į jo širdį. Jis išaugo tikru lietuviu patriotu ir toks pasiliko lig mirties.

Nuo 1923 dirbo Lietuvos geležinkelio. Ėjo įvairias technines pareigas. Visada buvo sąžiningas ir tvarkingas. Pirmoji eilė statė pareigą ir visa širdim dirbo jam pavestą darbą. Todėl visų buvo mylimas ir gerbiamas.

Buvo aktyvus ir visuomeninė veikloje. Jis pirmtinis Šaulių Sąjungos gretose, Vilniaus vadavimo sąjungoje, pavasarininkų eilėse ir kitose organizacijose. Jo tikslas, kurio jis ligi mirties siekė — būti geru kataliku ir pavyzdingu lietuviu. Tokio dvasiojo auklėjo ir savo gražią keturių vaikų šeimą.

Pirmosios bolševikų okupacijos metu už lietuviškumą ir patriotizmą pakliuvo į kalėjimą ir devynis mėnesius buvo kalinamas ir kankinamas. Žiauriai bolševikų kalėjimai Kaune, Vilniuje, VI-tame forte (iš ten išsilaisvino) gerokai pakirto jo sveikatą.

Atvyko į šį kraštą 1949 su didele viltimi grįžti į savąjį mylimą kraštą — Lietuvą.

Buvo didelis dainos mylėtojas. Priklausė prie Newarko, N.J., Švč. Trejybės lietuvių parapijos choro, Rutos ansamblio ir prie vietinių organizacijų — Lietuvių Bendruomenės apylinkės, Balso skyriaus ir kt.

Likimas neleido miellam Vladui

Romuvos skautų stovykloje Kanadoje j. sk. P. Butėnas duoda paskutines instrukcijas prieš išplaukiant į ežerą. Nuotr. V. Bacevičiaus

KEARNY, N.J.

Baigiasi vasarėlė su savo kaitromis, drėgnomis ir dusinančiomis dienomis. Visa šios lietuvių kolonijos veikla buvo lyg sužlugusi, bet dabar, rudenėjant, grįžtama prie darbų.

PARAPIJA

Rugsėjo 8 mokslo metus pradėjo parapijos mokykla. Registruojami naujai stojantieji mokiniai.

Rugsėjo 14 — Sopulingosios Dievo Motinos Draugijos narių bendra komunikacija ir iškilmingi pusryčiai po 9 val. mišių parapijos salėje.

Rugsėjo 15 — Eucharistinė diena. Pamaldos vyks 7:30 val. vak.

Rugsėjo 22 — sodaliečių susirinkimas, o rugsėjo 27 — sodaliečių organizuojama ekskursija į "Peddlers Village".

Rugsėjo 14-21, nuo 9:30 iki 10:30 val. priešpiet, bus registruojami viešųjų mokyklų vaikai mokytis katekizacijos. Registruojami tik tie vaikai, kurių tėvai priklauso prie Sopulingosios Dievo Motinos parapijos.

Newarko arkidiecezijos vajuš Lifeline 75 šio parapijoje vyksta patenkinamai. Tačiau yra parapičių, kurie lig šiol nėra grąžinę pasižadėjimų 25 dol. aukai. Tai trukdo šio vajušo baigimą. Aukų rinkėjai lankys tokių parapičių namus.

KITI DALYKAI

Rugsėjo 8 vyko Šv. Vardo ir Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centro narių susirinkimas. Buvo aptarta draugijų finansinė būklė, pateiktos tvirtinti apyskaitos ir apsvaistyti kiti reikalai. Po susirinkimo buvo kuklios vaišės ir alutis.

Antanas Vitkus, buvęs Lietuvių Bendruomenės Kearny-Harrison apylinkės pirmininkas, o taip pat buvęs tos apylinkės Balso pirmininkas, susirgo ir buvo gydomas West Hudson ligoninėje, Kearny, N.J. Po trijų savaičių, sveikatai pagerėjus, išėjo iš ligoninės ir gydosis namie.

LB Kearny-Harrison apylinkėje vykdo vaju pasaulio lietuvių jaunimo kongresui paremti. Iždininko Jono Kiaušo teigimu, tam reikalingi jau yra surinkta per 200 dol.

Balso skyrius ruošiasi šiemetiniams pinigų vaju, kuris bus pradėtas vykdyti spalio mėn. Ligi to laiko bus sukvietas narių susirinkimas ir aptarti vajuš ir kiti reikalai, derinant juos su parapijos klebonu kun. Domininku Pociumi.

VEDYBINIO GYVENIMO
SUKAKTIS

Juozas ir Domicelė Biekšai (Bieksha). atvykę iš Floridos

dui pamatyti nei brangios tėvynės, nei savo vaikų, žengiančių į šviesesnį rytojų. Per anksti sustojusi plakti širdis paliko pusiaukelį šeimą, vaikučius, brolius, draugus ir pažįstamus.

Dar ir dabar, po ilgų metų, a.a. Vlodo atminimas gyvas. Už jo sielą rugsėjo 28, sekmadienį, 12 val. Švč. Trejybės lietuvių bažnyčioje, Newark, N.J., bus aukojamos mišios. Su liūdėsiu širdyse žmona ir vaikai kviečia giminės, draugus ir pažįstamus drauge pasimelsti ir savo maldose prisiminti a.a. Vladą Mėlinį.

J.M.

DARBININKUI
PAREMTI
AUKOJO

Darbininko skaitytojai, prisidėję savo aukomis už kalendorių ar šiaip spaudą parėmė:

50 dol. — prel. J. A. Kučingis, Los Angeles, Calif.

Po 10 dol. — L. Amante, Highland Park, N.J., B. Budrevičius, N. Palm Beach, Fla., V. Kazlauskas, Chicago, Ill., A. Skliutas, Hudson, N.H., A. Wishner, Lakewood, Ohio.

Po 5 dol. — J. Blaževičius, Woodhaven, N.Y., K. Dulyš, Crownsville, Md., E. Piliš, Noank, Conn., V. Malinauskas, Stamford, Conn., A. Grig, Jamaica, N.Y., L. Sledzaus, Matawan, N.J., A. Dimas, Middle Village, N.Y., E. Kemfert, Baltimore, Md., R. Simelis, Belleville, N.J., V. Gružas, No. Haledon, N.J., J. Ramas, Elizabeth, N.J., A. Zavadzka, New London, Conn., S. Jasalavich, Nashua, N.H., R. Kazlas, Hollis Hills, N.Y., V. Žukas, Great Neck, N.Y., R. Vaičaitis, Oak Ridge, N.J., V. Vambutas, Douglaston, N.Y., V. Jokubaitis, Cleveland, Ohio, A. Lešinskas, So. Salem, N.H., E. Sandanavičius, Brooklyn, N.Y.

Po 3 dol. — V. Mėlinis, Matawan, N.J., V. Šalčiūnas, Delran, N.J., J. Žadeikis, Chicago, Ill.

Po 2 dol. — A. Diržys, J.A. Milius, Brooklyn, N.Y., V. Gedmintas, E. Pauliukonienė, Worcester, Mass., M. Baronas, Elizabeth, N.J., J. Liudvinaitis, Linden, N.J., G. Kuodis, New Brunswick, N.J., J. Kairys, No. Providence, R.I., G. Ceras, Jamesburg, N.J., O. Rekešius, Butler, N.J., J. Ridikas, Norwood, Mass., A. Damušis, Southfield, Mich., V. Mažeika, dr. J. Meškauskas, Chicago, Ill., K. Krinickas, Maspeth, N.Y., J. Kiaušas, Harrison, N.J., K.A. Krivickas, Clarks Summit, Pa., V. Malakas, Wallington, N.J., J. Andrijauskas, Woodhaven, N.Y., J. Vazbys, Mahwah, N.J., G. M. Zauinis, Cranford, N.J., K. Bakšys, Ridgefield, N.J., A. Brown, Methuen, Mass., R. Rajus, Flushing, N.Y., A.G. Bražėnas, Royal Oak, Mich., V. Keiba, Rochester, N.Y., kun. J. Patašius, Great Falls, Mt.

Po 1 dol. — J. Belsky, Haverhill, Mass., P. Balčiūnas, Hot Springs, Ark., A. Jonynas, Bronx, N.Y., K. Trečiokas, Union, N.J., Z. Kristaponis, Magnolia, N.J., B. Baldukas, Washington, D.C., P. Simonis, Chester, Pa., dr. W. Vaitkus, Worcester, Mass., A. Aistis, Washington, D.C.

Visiems aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

NEW YORKE

Lietuviai pranciškonai rugpiūčio 23 vėl padaugėjo vienu nariu. Brolis Juozapas Black baigė noviciatą ir padarė laikinius įžadus. Jis prieš trejus metus pasiprašė įstoti pas lietuvių pranciškonus Brooklyne. Daugiau kaip metus dirbo spaustuvių, o paskui jam teko praleisti nepilnus metus Bronx, N.Y., pranciškonų brolių auklėjimo centre su Šv. Vardo provincijos broliais. Pagal Bažnyčios nuostatus atliko pilnų metų noviciatą netoli

Muzikas Albinas Prižgintas, Angelų Karalienės parapijos vargonininkas, rugsėjo 2 išvyko į Paryžių visam mėnesiui ir ten surengs tris vargonų koncertus.

Maldos diena už pavergtą Lietuvą ir persekiojamus dėl religijos Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje buvo rugsėjo 2.

Kun. A. Kezys, SJ., gamina dokumentinį filmą apie profesorius J. Brazaitį, mirusį praėjusiais metais. Prieš keletą metų jis buvo filmavęs prof. J. Brazaitį jo darbo ir gyvenimo aplinkoje. Dabar filmas redaguojamas, papildomas įvairiomis nuotraukomis iš prof. Brazaitio visuomeninės veiklos.

Jolita Venckuvienė rugpiūčio 26 persikėlė gyventi į Dallas, Texas. Į New Yorką buvo atvykusi iš Venecuelos ir čia išgyveno apie dešimt metų.

Janie Žukaitė, Great Neck, N.Y., yra jojimo sporto mėgėja ir paskutinėse lenktynėse laimėjo pirmą vietą. Ji yra Lietuvos vyčių veikėjų Juozas ir Juozo Žukų dukterė.

Brolis Juozas Black, OFM

PO CHICAGOS DANGUM

Vacys Kuprys, žymus ateitininkų veikėjas ir spaudos bendradarbis, mirė liepos 28 Cicero, Ill.

Chicagos televizijoje vis daugiau pasirodo lietuvių bei šiaip programose iškeliama lietuviški reikalai. Su vaikučiais gražiai pasirodė muzikė Emilija Pakšaitė, o penktame kanale perduotas pasikalbėjimas su Simu Kašeliu, kuris kiekvienais metais skiria Dirvai novelės konkurso premijas. Muzikos pasaulyje Lietuvos vardą išskėlė žinomas dainininkas ir plokštelių leidėjas Bobby Vinton, kurio tėvas lietuvis, o motina lenkė, gyvena Pittsburgh, Pa. Televizija parodė ir Pavergtų tautų parado ištraukas, demonstracijas prie amžinos ugnies Helsinkio konferencijos metu ir rugpiūčio

16 demonstracijas Marquette Parke.

Lietuvių Amerikiečių Demokratų Illinois lygos prezidentu išrinktas prekybininkas St. Balzekas. Valdybą sudaro: J. Galmintas, H. Petraitis, J. Katauskas, dr. K. Šidlauskas — viceprezidentai, Cowen — ižd., J. Paukštis — sekr., M. Miller — rašt., Al. Juškėnas — svečių ir parengimų vadovas. Rugpiūčio 13 Stevensono viešbutyje surengtas pagerbimas Cook apskrities prezidentui G. Dunne. Už pagalbą lietuviui jam įteiktas atžymėjimas.

Marquette Parke trys organizacijos rugpiūčio 16 rengė demonstracijas prieš neatsakingus namų pardavėjus. Buvo susirinkę virš tūkstančio demonstruotojų.

Bal. Brazdžionis

REMKIME KENT STATE
UNIVERSITY LIETUVIŲ
STIPENDIJŲ FONDĄ!

Jau keleri metai Kent State University, Kent, Ohio, turi nuolatinius lietuvių kalbos kursus. Per paskutinius 10 metų KSU biblioteka surinko nemažą lietuvišką rinkinį (Lithuanian Collection), kuris kasmet vis didinamas. Šiuo metu šis rinkinys jau turi virš 7,000 vienetų: žodynų, knygų, laikraščių ir žurnalų rinkinių, įvairius archyvinės medžiagos bei mikrofilmų. Pasinaudojant šiais šaltiniais, jau yra parašyta viena daktaro disertacija ir kelios magistrų tezės.

Neseniai KSU fundacija įsteigė specialų Lietuvių Stipendijų Fondą, Lithuanian Fellowship Fund. Jam norima surinkti apie 50,000 dolerių. Šio kapitalo procentai įgalintų KSU kasmet skirti tinkamą stipendiją lietuviškom studijoms. Pirmoji stipendija galima būtų skirti, kai bus

surinkta apie 20,000 dol. Kadangi kol kas laikai ekonominiu atžvilgiu nėra labai palankūs, aukos į šį fondą plaukia labai pamažu. Specialus šio fondo komitetas prašo visų lietuvių bei lietuvių organizacijų paremti šį fondą pinigine auka. Aukos atskaitomos nuo pajamų mokesčių. Aukos prašome siųsti: Lithuanian Fellowship Fund, Kent State University Foundation, Kent State University, Kent, Ohio 44242. (Čekius rašyti: Lithuanian Fellowship Fund).

Lietuvių Stipendijų Fondo Komitetas: gen. kons. Juzė Daužvardienė — garbės pirmininkė, dr. Antanas Klimas — pirmininkas, dr. Rimvydas Šilbajoris — vicepirmininkas, dr. John F. Cadzow — iždininkas, prel. Jonas Balkūnas, dr. Kęstutis Keblys, dr. Antanas Musteikis, dr. Algis Norvilas, kun. Kazimieras Pugetvičius, dr. Julius Slavėnas, dr. Jack J. Stukas.

J.M.

WORCESTER, MASS.

Mokslo metai

Aušros Vartų lituanistinė mokykla naujus mokslo metus pradeda rugsėjo 13, šeštadienį, 9 val. ryto Aušros Vartų parapijos patalpose.

Tėvų komitetas ir LB apylinkės valdyba kviečia ir prašo visus tėvus leisti savo vaikus į lituanistinę mokyklą.

Pietūs

Marijos Nek. Prasidėjimo Seselių Šv. Kazimiero parapijos rėmėjų skyrius rugsėjo 21, sek-

madienį, 1 val. popiet Maironio parke rengia pietus su menine dalimi.

Meninę programos dalį atliks Moterų Sąjungos 5-tos kuopos choras, vadovaujamas G. Kaneb. Muzikalinę komediją parašė ir režisuoja kuopos pirm. J. Mack.

Taip pat bus minima vienintelio laisvame pasaulyje leidžiamo vaikų laikraščio Eglutės sidabrinė sukaktis.

Chorui akomponuoja gėraširdė Olgutė.

J.M.

NAUJOS
PLOKŠTELĖS

Gelbėk mus! Philadelphia Lietuvos Choras Viltis. Stereo 6 dol.

Cia mano brangioji Tėvynė, Lietuviškų dainų rinkinys, įdainuotas Vilniaus operos solistų — E. Kuodžio ir J. Girijoto. Stereo 6 dol.

Tėviškės namai, Br. Budriūno kūriniai ir kantata. Įdainuota Los Angeles, Calif. Šv. Kazimiero parapijos choro. Stereo 6 dol.

Clevelando vyrų okteto Nr. 2 Stereo 6 dol.

Kalnuos dainuoja, Kvintetas "Baltija" ir Neo-Lituania orkestras, 12 dainų, 6 dol.

Kur lygūs laukai, lengvos muzikos 9 dainos, stereo, 6 dol.

Su šoku ir daina, išleido Korp. Neo-Lituania, stereo, 10 dainų, 6 dol.

Keliamume su daina, Hamiltono mergaičių choro "Aidas" antroji plokštelė, stereo, 6 dol.

Yakutis, Sol. K.R. Yakučio lietuviškos dainos ir arijos, stereo, 6 dol.

Persiuntimas 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

SPORTAS

FUTBOLAS

Nežiūrėdami pereinamo sezono nesėkmės, LA Klubas futbolininkai šiais metais vėl įstojo į organizuoto futbolo lygos pirmenybes. Abi komandos, vos vos išlaikiusios lentelės priešpaskutinėje vietoje, pereinamo sezono pradėjo naują sezoną pra-

laimėjimo ženkle. Pirmojo komandą, pasitraukus dviem pagrindiniams žaidėjams (Budreckui ir Kliveckai), atsirado naujų spragų. Matėsi keli kitataučiai, o lietuvių žaidėjų tarpe nieko naujo, išskyrus V. Navicką ir S. Labutį, kurie iš rezervinės atėjo pagalbėti pirmajai komandai. Kiti lietuviai žaidėjai: R. Labutis, S. Žadvydas, J. Vainius,

V. Rauba, R. Šileikis ir S. Sabaliauskas. Pirmoji komanda pralose prieš jugoslavų Istria 0:2, o rezervinė 1:2 pasekme. Vientelio lietuvių įvarčio autorius — O. Kulys.

Šį sekmadienį abi vienuolikos žaidžia prieš Hota-Bavarian komandas Kissena Corridor parko aikštėje. Pirmųjų rungtynių pradžia 11 val. ryto.

SPORTO ĮVYKIŲ KALENDORIUS

Rytų sporto apygardos lauko teniso pirmenybės įvyks lauko 4-5 St. Joseph College aikštėse, Hartford, Connecticut.

Tarpanygardinės pirmenybės lengvosios atletikos ir lauko teniso šakose planuojamos spalio 11-12 New York. Tikimasi dalyvių iš Clevelando, Chicagos, Kanados ir kitų vietovių. Ta proga šeštadienį, spalio 11 K. Židiny sportininkams ir svečiams rengiamas šokių vakaras.

Viršų minėtų pirmenybių registracijos ir informacijos reikalais kreiptis į Rytų Sporto Apygardos vadovą Praną Gvildį, 93 Wheeling Ave. Staten Island, N.Y. 10309. Tel. 212-356-7871.

VESTUVĖS CLEVELANDE

Rugpjūčio 30 Clevelande susituokė newyorkietis Rimas Rauba ir clevelandietė Aldona Narušaitė. Jaunasis Rauba, baigęs civilinės inžinerijos mokslą New York, šiuo metu dirba ir gyvena Columbus, Ohio sostinėje. Žinomų newyorkiečių Jono ir Onos Raubų sūnus, Rimas gimė ir užaugo New York, buvo veiklus skautas, sportininkas ir tautinių šokių grupės narys. Jaunoji Aldona, Jono ir Onos Narušų dukrelė, taip pat buvo veikli lietuvių jaunimo tarpe, keletą metų dalyvavusi Clevelando Grandinės šokių an-

sambly. Šiuo metu Aldona ruošiasi reg. slaugės profesijai Columbus, Ohio valstijos universitete.

Jungtuvės įvyko Clevelando lietuvių Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos bažnyčioje. Vestuvinių pulką sudarė gražus būrys jaunimo iš Clevelando ir New York. Pamergėm ir pabroliais buvo: Rita Staškutė ir Vytas Rauba, Ramunė Jonaitė ir Viktoras Narušas, Daiva Bielinytė ir Algis Bandžiukas, Sofija Gruzdytė ir Robertas Šilbajoris.

Vestuvių puotoje tarpe clevelandiečių matėsi svečiai iš New Yorko ir kitų tolimesnių vietovių, nepabūgę atvykti ir pasižiūrėti dviejų pavyzdžių jaunųjų sutuoktūvėms. Nuotaikingą vestuvių puotą linksmai pravedė Grandinės ansamblio vadovas Liudas Sagys su ponija Sagiene.

Naujai susikūrusi lietuviška šeima džiugina visus vestuvių dalyvius, o ypač tėvus, draugus ir visus tuos, kurie siekia nuolat sutelkti mūsų jaunimą į lietuviškos veiklos sambūrus.

Alg. Š.

Knygos lietuvių ir anglų kalbom išmokyti:

Introduction to Modern Lithuanian, 9 dol.

Lietuviškų pokalbių plokštelė su tekstu, 6 dol.

Angliškai lietuviškas žodynas, 8 dol.

Lietuviškai angliškas žodynas, 8 dol.

Tai graži donava jaunimui ir suaugusiems visokiomis progomis. Knygos gaunamos Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.

ABE LINCOLN LIBERTY BELL GEO. WASH. Hand Cast, Heirloom Quality, Sculptured Antique Pewter Finish or Black, State Preference, Size — approximately 10 x 7". Set of 3 — \$27.00 or \$10.00 each. Prepaid — Add \$1.00 West of Mississippi.

THE ARTCASTER DEPT C Harleysville, Pa. 19438 (215) 256-8459

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
TELEF. 296-4130

POSH POOCH Expert Dog Grooming

Personalized styling, clipping & bathing.
No tranquilizers used.

Special Offer!

Free color portrait by Jean Deer, award winning photographer, of any dog groomed by us during the month of September.

214 3rd Avenue, Westwood, N.J. Telephone 201-666-0121

APLANKYKITE SCHRAGER'S

importuotų ir vietinių BALDŲ parodą

Cia Jūs rasite

PIRMOS RUŠIES GAMYBOS

GERIAUSIOS KOKYBĖS

ŽEMŲ KAINŲ

didelių pasirinkimą

SCHRAGER'S

Salonų komplektai, miegamųjų baldai, dinetės, bufetai, atverčiamos sofos, foteliai, atlošiami foteliai, taip pat kilimai, lempos, matracai vieniški baldai.

SCHRAGER'S

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves.)
New York City Tel.: TR 9-0400

Atdara kasdien iki 8 val. — antradienį ir šeštadienį iki 6 val.
(Mokėjimo sąlygos pagal pirkejo pageidavimą)

Kviečiame apsigyventi Miramar motely ant Meksikos įlankos kranto, privatus paplūdimys, modernūs vieno ir dviejų kambarių butai, gražiai apstatyti, su virtuvėmis, vonia, dušu, vėsintuvais, spalvota TV. Atidara visus metus. Kreiptis:

MIRAMAR MOTEL APARTMENTS

4200 Gulf Blvd.
St. Petersburg Beach, Fla. 33706
Tel. (813) 363-9964
A. Ir E. Bacevičiai, Sav.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t.t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.
TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Cosmos Parcels Express Corp.

affiliated with PODAROGIFT, Inc.

prima užsakymus DOVANŲ PAŽYMEJIMAMS, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo tranzistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kt. dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams, gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

KRIPKITE DĖMESĮ Į NAUJĄ ADRESĄ:

488 MADISON AVENUE (tarp 51 ir 52 g-vės)

FLOOR 21st New York, N.Y. 10022
Tel.: (212) 758-1150/1

SKYRIAI:

New York, N.Y. 10003 — 45 Second Avenue
New York, N.Y. 10011 — 135 W. 14 Street

So. Boston, Mass. 02127 — 389 West Broadway
Buffalo, N.Y. 14208 — 332 Fillmore Avenue
Chicago, Ill. 60622 — 2222 West Chicago Avenue
Chicago, Ill. 60629, 2501 West 69 St.
Cleveland, Ohio 44134 — 5879 State Road
Irvington, N.J. 07111 — 762 Springfield Avenue
Irvington, N.J. 07111 — 1082 Springfield Ave.
Grand Rapids, Mich. 49504 — 636-38 Bridge St. N.W.

Hartford, Conn. 06106 518 Park St.
Lakewood, N.J. 08701 — 241 Fourth Street
Los Angeles, Calif. 90022 — 960 S. Atlantic Blvd.
New Haven, Conn. 06511 — 1329 Boulevard
Newark, N.J. 07106 — 698 Sanford Avenue
Passaic, N.J. — 176 Market Street
Paterson, N.J. 07505 — 60 Broadway
Philadelphia, Pa. 19122 — 1214 N. 5th. St.
Philadelphia, Pa. 19141 — 4925 Old York Rd.
Pittsburgh, Pa. 15203 — 1307 E. Carson Street
San Francisco, Cal. 94115 — 1826 Divisadero St.
Waterbury, Conn. — 905 Bank Street

Fort Wayne, Ind. 46808 — 1807 Beimeke Rd.
Woodhaven, N.Y. 11421 — 94-08 Jamaica Ave.
Worcester, Mass. 01610 — 144 Millbury Street
Youngstown, Ohio 44503 — 309 W. Federal Street

REMARKABLE DISCOVERY

Best in USA and Europe, "JIB HAARPFLEGE-LOTION" — patented in Switzerland. Registered: USA, Canada and Europe. It cures: dandruff, falling hair, itching scalp, splitting ends, strengthening hair root growth, and restoring natural hair color. Using JIB you will never be bald or grey 100%. Listed in Pharmacy Red-Blue-Book. JIB Medicine Liq. 8 oz. a 16 week supply \$6.00. Money Order P.P.

J.I.B. LABORATORY — 1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650.
Fill: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ont. Canada; Fill: 7 Stuttgart, 50, Duisburgerstr. 7-10 W. Germany; Chicago: at Apotheke J & J, 2557 W. 69th St.; 50th Ave. & 14th St. Cicero 1640 W. 47th St. Chicago; 2923 N. Milwaukee Ave.; 1147 N. Ashland Ave.

FREE DELIVERY IN NEIGHBORHOOD
849-8930

J. & J. FISH MARKET, INC. CLAM BAR

85-03 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN, N.Y. 11421

GREEN SHUTTERS INN and Cottages

A friendly informal inn with congenial atmosphere, home cooking, boating, fishing, swimming, sightseeing, picnics. Restful relaxation. Rooms and Cottages \$98 a week per person double occupancy. Includes breakfasts and evenings dinners, without meals \$49., lower family rates. Hkpg. Cottages \$120. up wk'y. 10% off before June 29, after Sep. 1. Dining room opens June 21. Clay & Kay Pinkham. Tele: 207-633-2853 — Write for Brochure stating no. persons & dates to Green Shutters Inn, Box 543G, Boothbay Harbor, Maine, 04538.

TROPICAL SHORES APARTMENTS MOTEL

635 Corey Ave.
St. Petersburg Beach, Fla. 33706
Tel. (813) 360-9513

Savininkai Edvardas ir Regina Verbai kviečia pasisvečiuoti prie Gulf of Mexico puikioje kurortvietėje, žavingoje saloje. Butai pilnai aprūpinti. Žemos kainos.

Nuomojama savaitėmis, mėnesiais arba sezonui užsakant iš anksto.

Užprenumeruok Darbininką savo draugam gimtadienį, vardinių ir kitų švenčių progai.

JERRY'S
INDIANA TRADING POST
Open 6 Days a Week
33 Maple St. Summit New Jersey
Tele.: (201) 273-3553

WHEATLEY HEIGHTS
SERVICE CENTER
GENERAL AUTO REPAIRS ROAD SERVICE TIRES
BATTERIES & ACCESSORIES STRAIGHT
PATH OLD COUNTRY ROAD WYANDANCH, N.Y.
TEL: (516) 643-9610
ASK FOR JOE

COLASANTO AND SONS
Trucking — Local and
Long Distance
24 Hour Service
Call 212 855-8119

WATERPROOFING
WATERPROOFING
MASON WORK, POINTING,
STUCCO & CONCRETE. Also Painting.
FREE ESTIMATE — FULLY INSURED
728-2738

SENIOR CITIZENS
BE HAPPY IN OUR NEW SENIOR CITIZENS HOME
SS. I. ACCEPTED CATHOLIC CHURCH IN AREA
MOHEGAN MANOR
LAKE MOHEGAN, N.Y.
CALL 914 528-3512

GREEK ART BOUTIQUE
30-29 Steinway St.
Astoria
Open 6 days a Week
Bridal Dresses & Veils
Custom Fit
Call 212-274-9119

M & K CLEANERS INC.
RUG AND UPHOLSTERY CLEANING
10 C A SQUARE FOOT
STEAM AND FOAM DRY CLEANING
ALL WORK GUARANTEED
CALL (201) 938-4511

VIN'S HYDRAULIC
JACK REPAIR
7401 17TH AVENUE BKLYN, N.Y. 11204
449-7340
All Repairs Reasonably Priced 90 Day
Guarantee on Parts Installed Free Pick up
and Delivery in Brooklyn

PRINTING
WEDDING LINE INVITATIONS
AMAZING HELIOGRAVED, RAISED LETTERING
EXQUISITE PAPERS & WORKMANSHIP
AT A PRICE TO FIT YOUR BUDGET
PEC ENTERPRISE
(712) YU 2-3610; Days (212) 779-1714; Eves.

TRAKENSEE HOTEL
Lake Bomoseen, Vt. 05732
Open Year Round
Excellent Food. Write for Folder:
Mr. & Mrs. Bernard Poremaki
(802) 468-2403
Reduced Fall Rates
Excellent Accommodations

TURNHALL
RESTAURANT & CATERERS
Catering for all occasions, weddings, showers,
christenings, business meetings etc. Dining Daily
specializing in Sauerbraten. Dancing every Sat.
and Sun. Nite in Our Delightful Ratskeller Room
44-01 BROADWAY For complete info. Call
932-9274 Astoria

Geros žinios! Žemiausios siuntimo išlaidos! Jokia kita firma neturi žemesnių kainų kaip INTERTRADE EXPRESS CORP. Tai reiškia, kad jūsų giminės gaus didesnę vertę negu anksčiau. Užsakykite dabar per

INTERTRADE
EXPRESS CORP.
GERIAUSIA DOVANA Į
LIETUVĄ SPECIALŲS
RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI

Su specialiais rublių pažymėjimais jūsų giminės gali įsigyti ką tik nori už dalelę reguliarios kainos.

Tai yra panašu, lyg kad eitu-
mėte į krautuvę su 100 dolerių
ir gautumėte prekių už 200 dol.,
300 dol. ar net už daugiau.
Specialūs rublių pažymėjimai,
taip pat gali būti iškeisti į re-
guliarus rublius, naudojantis
aukščiausiais tarifais.

Pilnai garantuota,
greičiausias pristatymas

Pažymėjimai pristatomi jūsų gi-
minėm maždaug per 3 savaites.
Vieno specialaus rublio vertė
2,55 dol. Ši vertė yra galutinė.
Jokių kitų primokėjimų.

Užsakykite dabar
UŽSAKYKITE TIK PER

INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd St.
Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530

LABAI SVARBU
AUTOMOBILIAMS
ŽEMOS KAINOS
Pilnai garantuota
Greitas pristatymas
Pasirinkite iš šių
naujų modelių

ZHIGULI VAZ 2101

\$3574.00

Naujausias, patobulintas

eksporto modelis

ZHIGULI VAZ 2103

\$4096.00

ZHIGULI VAZ 2102

Station wagon \$3939.00

Eksporto modelis

MOSKVITCH 412 IE

\$3624.00

MOSKVITCH 408 IE

\$3333.00

MOSKVITCH 426 IE

Station wagon \$3781.00

MOSKVITCH 427 IE

Station wagon \$4057.00

Naujas patobulintas

ZAPOROZHETS ZAZ 968

AE 2600.00

Prašykite mūsų specialaus biule-
tenio su automobilių paveikslais.

Apartamentai

Naudoti drabužiai

Svečiams iš SSSR

Prašykite mūsų specialaus biule-
tenio. Šioj prekyboj mes turim 26
metų patirtį ir daug tūkstančių
patenkintų klientų!

SPARTA—Rasomos mašinėlės (v. kalbomis, radio, spalv. TV, compute-
riai, v. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir fir-
mų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10
Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo
krautuvė, rasite visada gerą patamavimą. Vincentas Kurinskas, išdir-
bęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo
krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvius į patarnavimus pa-
sinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y.,
11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių par-
duotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149.
107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spau-
dos kioskas.

DĖKA PASAULINIO ŪKIO IR FINANSINIŲ SVYRAVIMŲ,
DIDŽIULĖ LITO BENDROVĖ NEW YORKE TURĖJO ĮŽVALGĄ
IR LAIMĖ PIGIAI SUPIRKTI APARTAMENTINIUS NAMUS.

NORĖDAMI PASIRUOŠTI TOLIMESNIEMS UŽPIRKIMAMS,
SIŪLOME PARDAVIMUI SEKANČIUS NAMUS, KURIE YRA
GRAŽIUOSE NEW YORKE RAJONUOSE.

	Metinės Pajamos	Metinis Pelnas	Grynas Įmokama	Mortgage išduodamas
PARK TERRACE 63 butai	\$153,000	\$25,000	\$40,000	\$600,000
OCEAN CREST APTS. 108 butai	\$267,000	\$54,000	\$180,000	\$1,130,000
JAMAICA APTS. 44 butai	\$116,000	\$21,000	\$40,000	\$354,000
OFFICE BLDG.	\$109,000	\$30,000	\$100,000	\$500,000

Pirkeji pageidaujant LITAS gali administruoti šias nuosavybes garan-
tuodamas aukščiausiai minėtą pelną. Taip pat galima įsigyti partneriais į šias
nuosavybes.

Vietoj grynų pinigų galite įkeisti nuosavybes bet kur Amerikoje.

SUSIDOMĖJĘ PAVIENIAI ASMENYS AR GRUPĖS, PRAŠOME
KREIPTIS ŠIUO ADRESU:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Street
Richmond Hill, New York 11418
USA. Telefonas (212) 441-6799

PARENGIMŲ KALENDORIUS

Prasideda naujas veiklos pusmetis. Su rudeniu grįžtama į sales, į posėdžių menes. Per vasarą buvęs tylus Kultūros Židinys vėl sujuda. Štai naujas parengimų kalendorius.

-0-

Rugsėjo 14, sekmadienį — skautų tarybos posėdis posėdžių menėj (nuo 11 iki 6 v.v.).

Rugsėjo 20, šeštadienį — 7 v.v. mažojo salės vyr. skautų židinio Vilijos pobūvis.

Rugsėjo 21, sekmadienį — 12 val. jaunimo pamaldos.

Rugsėjo 26, penktadienį — 7 v.v. neolituonų sueiga mažojo salės.

Rugsėjo 27, šeštadienį — solisto K. Jakučio koncertas, metinis Kultūros Židinio balius.

Rugsėjo 28, sekmadienį — 2 v. popiet mažojo salės Galinių 50 metų vedybinio gyvenimo jubiliejus.

Spalio 4 ir 5, šeštadienį ir sekmadienį — mažojo salės Lietuvos Moterų Klubų Federacijos suvažiavimas.

Spalio 11, šeštadienį — sporto žaidynių šokiai didžiojo salės: mažojo — vestuvės.

Spalio 12, sekmadienį — jaunimo pamaldos.

Spalio 18 ir 19, šeštadienį ir sekmadienį — Čiurlionio 100 metų gimimo sukakties minėjimas. Didžiojo salės bus akademija ir koncertas, mažojo salės — reprodukcijų paroda.

Spalio 25, šeštadienį — skautam remti komiteto balius didžiojo salės. Mažoj salės — birutėčių rengiama dail. Aleksandro Merker paroda. Posėdžių menėj — neolituonų sueiga.

Spalio 26, sekmadienį — didžiojo salės skautų tunto sueiga, mažojo salės — dail. A. Merker paroda, rengiama birutėčių.

Lapkričio 1, šeštadienį — pianistės Aldonos Kepalaitės koncertas didžiojo salės. Tai lietuvių menininkų serijinis koncertas K. Židinio naudai. Mažoj salės — vyr. skautų židinio Vilijos rengiama Inos Nenortienės paroda.

Lapkričio 2, sekmadienį — jaunimo pamaldos didžiojo salės. Mažoj salės — Inos Nenortienės paroda, rengiama vyr. skautų židinio Vilijos.

Lapkričio 8, šeštadienį — Laisvės Žiburio radijo va valandos parengimas abiejose salėse.

Lapkričio 15, šeštadienį — didžiojo salės dail. A. Petrikonio paroda viršutinėje salės, rengia neolituonai. Mažoj salės — ketvirtadienį ir penktadienį darbuotojų bendras susirinkimas ir vaišės.

Lapkričio 16, sekmadienį — A. Petrikonio paroda, rengia neolituonai.

Lapkričio 16, sekmadienį — 4 v. popiet mažojo salės Kazio Škirpos knygos Sukilimas pristatymas. Rengia Liet. Fronto Bičiulių New Yorko sambūris.

Lapkričio 22, šeštadienį — Darbininko koncertas ir 60 metų sukakties minėjimas.

Lapkričio 29 ir 30, šeštadienį ir sekmadienį — Vliko suvažiavimas.

Gruodžio 6, šeštadienį — Perkūno choro koncertas didžiojo salės.

Gruodžio 7, sekmadienį — jaunimo pamaldos, religinės šalpos koncertas didžiojo salės. Mažoj salės — dekoratyvinės dailės paroda, rengia skautės.

Gruodžio 13, šeštadienį — Moters metai, rengia Pasaulio Katalikių Moterų Organizacijų Sąjunga, mažojo salės.

Gruodžio 14, sekmadienį — Vaizganto Kultūros Klubo popietė mažojo salės.

Gruodžio 31, trečiadienį — naujų metų sutikimas.

Dainavos vyr. moksleivių ateitininkų stovyklos vadovybė: I-jė eilėje iš k. Vitas Sirgedas, Daina Narutytė, Kristina Gedrimaitė, Kristina Rociūnaitė, Loreta Stončiūtė, Lina Sidrys; II-jė eilėje F. Strolia, kun. J. Šarauskas, Liudas Kuliavas, Loreta Nykštaitė, Linas Mikulionis, p. Balsienė, Jonas Dunčia. Nuotr. G. Puškorius

APREIŠKIMO PARAPIJOS ŽINIOS

Tautos šventės paminėta rugsėjo 7. Mišias koncelebravo kleb. kun. Pranas Raugalas, kun. Rapolas Krasauskas iš Romos, kun. Juozas Čekavičius, kun. Antanas Račkauskas ir kun. Stasys Raila. Pritaikytą pamokslą pasakė kun. J. Čekavičius. Mišių metu giedėjo parapijos choras, vadovaujamas A. Kačanausko. Komunijos metu solo giedoj. M. Razgaitis. Su vėliava dalyvavo tik S. Kudirkos šaulių kuopa. (O kur kitos organizacijos dingo, kodėl nedalyvavo jų vėliavos?) Trumpas akademinis minėjimas buvo parapijos salėje. Programą sumanė pavadė muziką Algirdas Kačanauskas. Šventės specialų žodį tarė kun. J. Čekavičius, taip pat kalbėjo ir svečiai kun. R. Krasauskas. Trumpus žodžius pasakė kun. Ladas Budreckas, Romas Kezys, Antanas Diržys ir kun. A. Račkauskas. Klebonas kun. Pr. Raugalas visiems nuoširdžiai padėkojo. Minėjimas baigtas bendrai padainavus Lietuvai brangi. Po minėjimo visi pasivaišino.

Apreiškimo parapijos 60 metų sukaktis bus paminėta spalio 5. Pamaldos bus 11 val. Minėjimo koncertas ir banketas su šokiais bus 5 v. popiet Plattdeutsche banketų salėje, Franklin Square, L.I. Visi prašomi vietos iš anksto užsisakyti. Salėje telpa tik 500 žmonių. Sukaktuvių knyga jau spausdinama. Dar galima įteikti savo linkėjimus ir aukas. Leidinyje bus apžvelgta parapijos veikla, bus įdėta nemaža nuotraukų.

NETEKOME ZUZANOS ADOMAITIENĖS

Zuzana Adomaitienė palaidota rugpiūčio 22 Cypress kapinėse, Brooklyn, N.Y., šalia daugelio kitų lietuvių, išėjusių į amžinybę. Ją palydėjo iš Šv. Jurgio parapijos jos vyras Jonas, sūnus Edmundas, jo žmona Kazė ir jų vaikai, giminės ir draugai.

Z. Adomaitienė buvo pašarvota Šalinskienės laidotuvių šermeninėje. Čia susirinkę jos giminės ir draugai pasimeldė už jos vėlę ir rugpiūčio 21 atsisveikino su ja. Laidotuviams rūpinosi su motinišku nuoširdumu M. Šalinskienė.

Z. Adomaitienė gyveno viena bute. Jai niekur nepasirodžius visą savaitgalį, sūnus Edmundas atvyko patikrinti, kur ji buvo dingusi. Deja, ji nebuvo niekur dingusi. Ji buvo mirus savo bute.

Zuzana Adomaitienė, buvus Tercijonaitė, dr. Vinco Tercijono jauniausia sesuo, gimė ir augo Daugų parapijoje, Marijampolės apskrityje. Vėlionė baigė Marijampolės gimnaziją ir studijavo lietuvių literatūrą Vyt. Didž. Universitete. Tėvam gyvenant nelabai pasiturinčiai, ji studijuodama dirbo pašto valdyboje.

1933 Jonas (Motiejus) Adomaitis baigė teisę. Tais pačiais metais Jonas ir Zuzana sukūrė šeimą. Jaunas advokatas gavo darbą Šiauliuose, ir abu ten apsigyveno. Prieš pat Lietuvą

Dievo diena rengiama rugsėjo 21, sekmadienį. Koncelebruotos mišios bus Šv. Patriko katedroje, po pamaldų — paradas mieste. Kviečiami ir lietuviai organizuoti dalyvauti su vėliavomis ir plakatais.

A. a. Stanislovo Sandanavičiaus 10 metų mirties sukaktis bus paminėta rugsėjo 14, sekmadienį, koncelebracinėmis mišiomis. Vėlionis ilgus metus nuoširdžiai tarnavo Apreiškimo parapijai.

Parapijos salėje įvedama nauja šildymo sistema. Ilgai veikusi krosnis, kuri šildo salę ir bažnyčią, sugriuvo. Dabar įrengiama nauja. Parapiečiai tam reikalui labai dosniai aukoja.

Kun. Rapolas Krasauskas, svečias iš Romos, Liet. Kat. Akademijos sekretorius, rugsėjo 7 lankėsi Apreiškimo parapijos bažnyčioje, dalyvavo tautos šventės minėjime. Tą patį vakarą jis išskrido į Romą.

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

Vilniuje, Pasaulio zėninėse varžybose vyksta žūbtūtinė kova dėl patekimo į tarpzonines pirmenybes (į jas kvalifikuosis tik pirmieji trys laimėtojai). Po 12 ratų, belikus vos trims ratams, turnyro lentelė buvo tokia: Savon (Charkov) 8 tš., Gulka (Maskva), Gufeld (Tbilisi), Čekovski (Omsk) ir leningradietis Taimonov, visi turėjo po 7 taškus; Sov. S. čempionas Bieliavskis, Balašov ir Cholmov po 6,5, Albur, Bronšteinas ir Vasiukov po 6 taškus, o kiti mažiau.

užimant rusam, Jonas Adomaitis išsikėlė į Marijampolę, kur užėmė prokuroro pavaduotojo vietą. Malonu buvo Zuzanai grįžti į tą miestą ir apylinkes, kur vaikystėje žaidė, augo ir jaunystę praleido. Čia pat buvo ir tėvų namai.

Neilgai teko Zuzanai džiaugtis. Tuoj mirė jos motina. Tėvas jau buvo miręs. Nusikėlė į tėvų ūkį. Čia ji ėjo šeimninko, šeimninkės ir motinos pareigas. Šalia mažų sūnų Romo ir Edmundo, Adomaičiai susilaukė dar dviejų kūdikių. Abu jie mirė. Tame ūkyje Adomaičiai gyveno iki pabėgimo į Vokietiją.

Vokietijoje jie gyveno kaip ir visi pabėgėliai — D.P. stovykloje, Britų zonoje. Zuzana čia augino savo du sūnus, o Jonas mokė istoriją gimnazijoje. Iš čia jie išvažiavo į Ameriką 1949.

Adomaičiai Amerikoje gyvenimą pradėjo iš nieko, kaip ir visi pabėgėliai. Bepradedant įsikurti, jos vyras susirgo stipria astma. Jokiems gydymams nepadedant, jos vyras ėmėsi paskutinės išeities — ieškoti sauso ir švaraus oro, kaip vaisto. Jis jį surado Arizonoje.

Paskutiniaisiais metais Zuzana, jau būdama 71 m., nutarė išeiti į pensiją, parduoti savo namą ir važiuoti pas savo vyrą į Arizoną. Ten galės pailsėti. Deja, ji tos palengvintos dienos nesulaukė. Viešpats pašaukė Zuzaną į savo karalystę. Ten nėra nei namų, nei mokesčių, nei ligų. Viskas liko čia. Zuzana, džiaukis savo Viešpaties buveinėje.

BOSTONO ŽINIOS

Ryšium su JAV 200 metų sukaktimi Bostone veikia speciali Mass. valstijos komisija, kuri finansuoja ta proga rengiamus renginius. Komisija duoda pusę lėšų, o kitą pusę turi sutelkti pati tautybė. Lietuviai irgi sudarė tokį komitetą. Sudarė ir projektą — 30 minučių ilgio vaizdinis-žodinis montažas apie Mass. lietuvių gyvenimą nuo pirmųjų kolonijų įsikūrimą iki dabar. Buvo manyta šį projektą įteikti Mass. valstijos komisijai rugpiūčio 15, bet iki to laiko nebuvo surinkta reikiamos sumos — 2500 dol. Dabar lėšų telkimo vajuus pratęstas. Manoma projektą įteikti lapkričio mėn., kada vėl bus lėšos skirstomos. Jei pilna suma nebūtų surinkta iki nustatytos datos lapkričio mėn., tai visiems aukos bus sugrąžintos. Šiam projektui aukojo

— Milano tarptautiniame turnyre po 5 ratų pirmavo pasaulio čempionas Karpov ir Jugoslavijos didmeisteris Ljubovjevič turėdami po 3,5 tš., sekė amerikietis W. Brown, ventras Portsch ir čekas Smejkal — po 3 taškus.

— Pasaulio jaunių pirmėbėse Tjentiše, Jgslv., dalyvauja 48 jaunuoliai iš 47 šalių. Po 4 ratų priešaky buvo švedas Šuster, lenkas Kulikovskis, kanadietis Nurni ir olandas Vanderstern, visi po 3,5 taško, sovietų Čechov, anglas Mastela ir italas Taruffi po 3 taškus.

— V.V. Palčiauskas, Chicago, Ill., šiuo metu rikiuojamas penktuoju Amerikos meisteriu, skelbia The Chess Correspondent, rugpiūčio-rugsėjo nr. Amerikos meisterių viršūnė: R.G. Cross 1417, L.R. Ledgerwood 1293, A. Suchobeck 1281, R.S. Callahan 1278, V.V. Palčiauskas 1268, latvis K.V. Grivainis 1258 ir kiti mažiau. Ten pat randame įvardintus dar kelius lietuvius: A. Blasius 786, M. Brazis 960, T. Bullockus 954, E. Tamutis 134.

Neužmiršk lietuviškos
spaudos!
Skaityk ir platink ją!

BUDGET 9 DAY TOURS TO VILNIUS

Departure September 21
Return September 29

Plan Family visit for the Holydays

Departure November 16 Return November 24
Departure December 14 Return December 22

\$735.00 per person base on double occupancy of First Class land accomodations in USSR. Overnight in Copenhagen

For details contact Horton Simpson

UNION TOURS
6 East 36 STREET
NEW YORK, N.Y. 10016
212 679-7878

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1883

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, Prėsidant

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai • Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/4 %
- 1 year Term Deposit — 5 1/2 %
- Special Notice a/c — 5 1/2 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

— All Accounts Compounded Daily —

PADEKA

Dėl mūsų brangios

A.A.

ZUZANOS TERCIJONAITĖS ADOMAITIENĖS

mirties visiems velionė vienu ar kitu būdu pagerbulsims ir jos laidotuviuose dalyvavusiems bei mums užuojautą pareiškusiems nuoširdžiai dėkojame.

Vyras, sūnūs, marti ir vaikaičiai

A.A.

ADELEI BACEVIČIŪTEI

mirus, broli Antaną, seseris Oną Merkienę ir Mariją Pallulienę ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame

Emilija ir Pijus Didzbaliai

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

išvyksta LAPKRIČIO 21 — grįžta LAPKRIČIO 29
(Leningradas/Vilnius)

Kaina tik 739.00

paskutinė šių metų grupė išvyksta GRUODŽIO 29 ir grįžta SAUSIO 3, 1976. Kaina \$984.00 (Leningradas/Vilnius/Riga/Maskva/Helsinkis)

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokesčiu.

REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO — VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P.O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764

Savininkė: Aldona Adomonienė

Norintiem atsilvesti gimines iš Lietuvos sutvarkome reikalaujamus iškviatimo dokumentus.

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židinio administracinio komiteto posėdis bus rugsėjo 16, antradienį. 7:30 v.v. Visi komiteto nariai prašomi dalyvauti.

LMK Federacijos New Yorko klubo pirmas susirinkimas po vasaros atostogų bus rugsėjo 21, sekmadienį, 2:30 v. popiet pas klubo marę V. Šileikienę, 96-09 96 Street, Woodhaven. Visos narės prašomos dalyvauti.

Lietuvių pranciškonų centre, Kennebunkport, Maine, rugsėjo 8 prasidėjo visuotinis susirinkimas. Jo metu svarstomi lietuvių pranciškonų provincijos einamieji reikalai. Dalyvauja provincijos vadovybė, vienuolynų ir įstaigų viršininkai. Iš Brooklyno išvyko T. Paulius Baltakis — vienuolyno viršininkas, T. Placidas Barius — viceprovincijolas, T. Pranciškus Giedgaudas — spaustuvės vedėjas, T. Petras Baniūnas — Darbininko administratorius, T. Juozapas Bacevičius — pašaukimų direktorius, T. Kornelijus Bučmys — Darbininko redaktorius. Tėvai Baltakis, Bacevičius ir Bučmys šalia einamųjų pareigų yra ir vadovybės nariai — patarėjai. Tuoj po visuotinio susirinkimo vyks vadovybės posėdžiai, kuriuose bus tvirtinami susirinkimo nutarimai.

Dr. K.J. Valiūnas, Vliko pirminkas, rugpiučio 30 dalyvavo Akademikų Skautų Sąjungos Rake, Mich., stovykloje. Kalbėjo apie Helsinkio įvykius ir Lietuvos laisvinimo klausimais. Tos pat dienos vakarą dr. Valiūnas dalyvavo buv. Kauno Jėzuitų gimnazijos auklėtinių suvažiavime ir dalyvavo sveikino Vliko vardą. Rugpiučio 31 jis padėjo vainiką prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę ir pasakė kalbą. (E)

Kun. Rapolas Krasauskas, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos reikalų vedėjas, nuolat gyvenęs Romoje, porą mėnesių praleido Putnam, Conn. Ten rinko istorinę medžiagą archyvuose ir Alkos muziejų bei išsėjos. Rugsėjo 5 kartu su kun. Vytautu Zakaru lankėsi Darbininko redakcijoje, o rugsėjo 7 iš New Yorko tarptautinio aerodromo išskrido į Romą.

Prisimindami a.a. Antaniną Bendorienę ir reikšdami giminių užuojautą, Kultūros Židiniui 25 dol. paaukojo: J. ir E. Landsbergiai, A. ir J. Landsbergiai, A. ir T. Landsbergiai, M. ir G. Erciai.

Maironio lituanistinės mokyklos mokinių tėvų susirinkimas kviečiamas rugsėjo 13, šeštadienį, 9 v.r., tuoj prasidėjus pamokoms mokyklos patalpose, žemutinėje salėje. Visi tėvai prašomi dalyvauti.

Jaunimo mišios bus rugsėjo 21, 12 v. Kultūros Židinyje.

LMK Federacijos New Jersey klubas rengia savo metinę gegužinę rugsėjo 14, sekmadienį, 1 v. popiet Rygelio rezidencijoje Kinnelon. Bus gera proga su šeimom bei draugais pabendrauti, išklausti dail. A. Kašubienės pašnekesio, kuris bus pailiustruotas skaidrėmis. (A. Rygelienė)

Liet. Bendruomenės New Yorko apygardos valdyba spalio 17, penktadienį, 7 v.v. rengia priėmimą New Yorko apylinkėje gyvenantiems lietuviams menininkams — rašytojams, muzikams, dailininkams. Priėmimas rengiamas ryšium su Čiurlionio 100 metų sukakties minėjimu, kuris bus spalio 18 ir 19 Kultūros Židinio abiejose salėse.

Atlanto pakraščio lituanistinių mokyklų mokytojų suvažiavimas bus lapkričio 22 Kultūros Židinyje.

Encyclopedia Lituanica IV tomas siuntinėjamas rugsėjo gale. Leidėjas Juozas Kapočius prašo siųsti mokestį 20 dol. (Mass. gyventojai moka 20.60 dol.) Penktasis tomas yra įpusėtas, šeštasis rengiamas. Manoma enciklopedijos leidimą baigti 1976. Leidėjas prašo, jei kas gali, iš karto apmokėti ir likusius du tomus. Tai palengvintų užbaigti darbą.

Pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas rengiamas spalio 11, šeštadienį, 3 v. popiet Town Hall salėje.

Nidos knygų klubas Londone, Anglijoje, dovanai atsiuntė Kultūros Židinio Antano Maceikos vardo bibliotekai knygą — lotynų poeto Vergilijaus raštų vertimą į lietuvių kalbą — Bukolikos ir Georgikos. Vertė dr. Antanas Rukša. Už knygą biblioteka nuoširdžiai dėkoja.

Tarptautinis festivalis, rengiamas armėnų arkivyskupo T. Manoogian ir New Yorko burmistro A. Beame, vyks rugsėjo 13-14 prie Šv. Vartano katedros New Yorke, 2 Ave. ir 35th St. Dalyvaus 20 tautybių su viršum. Lietuviam atstovaus lietuvių tautinių šokių grupė iš New Yorko, vadovaujama Jadvygos Matulaitienės.

Tautos šventės minėjimas rengiamas rugsėjo 21, sekmadienį, Kultūros Židinyje. Rengia LB apygardos valdyba su savo apylinkėmis, talkinant Vaizganto Kultūros Klubui. Vaizganto Kultūros Klubas su paskaita buvo pasikvietęs dr. Joną Dainauską, Lietuvos teisės istoriką iš Chicago. Jo paskaitos tema buvo Lietuvos Lenkijos santykiai, kada Lietuva neteko savo karalystės teisių. Tema liečia senąją Lietuvą, tad buvo prasminga paskaitą prijungti prie minėjimo, ją pritaikant momentui. Minėjime be paskaitos bus ir meninė dalis.

Pulk. Jonas Slepetytis su žmona Teodora ilgesnį laiką viešėjo Paryžiuje pas dukrą Birutę ir ženą Adolfą Venskų, kurie rugpiučio mėn. giminių tarpe atšventė 25-rių metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Ta proga pas juos iš New Yorko buvo nuvykusi prof. dr. Aldona Janašienė su vyru prof. dr. Kajetonu ir sūnumi Mindaugu. Visi drauge atostogas praleido Šveicarijos Alpėse.

Antanas Mikaila, iš Melbourn, prieš mėnesį atvykęs į JAV, buvo sustojęs New Yorke, apsilankė Darbininko redakcijoje ir spaustuvėje, kur susitiko su savo studijų draugu Albertu Oslapu. Nepriklausomaj Lietuvos A. Mikaila buvo Apeliacinio Rūmų prokuroras, Australijoje plačiai veikia Liet. Bendruomenė. Ketvirtadienį iš New Yorko išvyks į Londoną.

Dailininkai Česlovas Janušas ir Jonas Rūtenis buvo išvykę į Liet. Bendruomenės dieną Delran, N.J. Ten buvo surengta jų paroda B. ir M. Raugų namuose. Pardavė 10 paveikslų. J. Rūtenis taip pat dalyvavo ir tautos šventės minėjimo programoje, paskaitė savo poemą Sostinė ir fejletoną. Žmonių buvo atsilankę iš Philadelphia ir kitų artimųjų vietų.

LIETUVIŠKAS SAVAITGALIS CATSKILL KALNŲ PAPĖDĖJ

Keliaujant vingiuotais Catskill kalnų keliais, yra kuo pasigrožėti. Didysis Menininkas čia nepagailejo nei spalvų, nei vaizdų. Kalnų viršūnės, ūkininkų sodybos, baltų ramunių laukai — tai grožis, kurio nerasi apdulkėjusiame mieste.

Nutolus nuo New Yorko apie 180 mylių, ant kalniuko, apaugusio senais klevais, pasirodo mūsų lietuviška trispalvė. Tai Juozo ir Elenos Andriūšių vasarinė sodyba. Jos vartai visada plačiai atidari bičiuliam ir draugam. Ir šį Liepos Ketvirtosios ilgą savaitgalį aplankyti šeiminių ir pailsėti gražioje gamtoje suvažiavo didelis būrys svečių. Iš New Yorko: Klivečkait, Vytuviai, V. Rūtenienė, Krūžiai, Al. Klivečkienė, Ilgučiai, Ūseliai, Kerbelis, V. Padvarietis, Menčiūnienė su dukra, Česnavičiai (Ossining), Ignai (Connect.). Iš New Jersey: Daukantai, Grajauskas ir Mitinas.

Oras pasitaikė puikus. Visų nuotaika buvo smagi.

Dienos metu buvo sportuojama ir žaidžiama.

Vakare, pasistiprinus prie lauke vaisėmis apkrauto stalo, pasigirdo Alfios Ilgučio vedama lietuviška daina, kuri sklido toli aukštais kalnais, plačiais kloniais, skelbdama ilgą ir troškimą laisvės mūsų kraštui...

Sužibus dangų pirmom žvaigždėm, programa tęsėsi toliau prie degančio laužo.

Kitos dienos vakarą buvo paminėta Jono ir Malvinos Klivečkaitų 35 metų vedybinė sukaktis. Pakėlus šampano taures, sugiedota ilgiausių metų, palinkėta laimės. Su sukaktuviniu valsu buvo atidaryta tolimesnė vakaro programa — šokiai ir žaidimai.

Šis puikus, lietuviškai praleistas savaitgalis ponų Andriūšių sodyboje paliks visiem gražius atsiminimus, o šeiminių nuoširdumas ir vaišingumas paskatins ir vėl juos aplankyti.

Alva Žarskuvienė

Ateitininkų sendraugių stovykloje Kennebunkporte, Maine, dalis dalyvių klausosi paskaitos. Nuotr. P. Ąžuolo

Algis Vedeckas, Vliko valdybos narys, rugpiučio 23 ateitininkų sendraugių suvažiavime, Kennebunkport, Maine, pranešė apie Vliko veiklą ir Helsinkio įvykius. (E)

Pėr LSS tarybos pirmininką v.s. A. Saulaitį gautas sveikinimas lietuviams skautams ir skautėms visame pasauly: "Lietuvių Skautų Sąjungos nariai, Šventųjų Metų proga susitikę Romoje, nuoširdžiai sveikiname visus lietuvius ir brolius skautininkus bei skautus Lietuvoje, Sibire ir visame plačiame pasauly, trokšdami ir tikėdamiesi susitikti laisvoje ir nepriklausomoje Lietuvoje. Sveikinimą pasirašė vysk. Antanas Deksnys, vysk. V. Brzgys, s. kun. V. Šarka, s. kun. S. J. Kulbis, SJ, v.s. kun. J. Valsnora, MIC, v.s. Bronius Klorė, v.s. Vytautas Skrinckas, v.s. A. Klorienė, msgr. J. Tadarauškas, msgr. P. Jatulis, v.s. E. Putvytė ir kt. Roma, 1975 liepos 3.

LB New Yorko apygardos valdyba rugsėjo 7 posėdyje nutarė paremti 175 dol. pinigine auka kelionę New Yorko apylinkėse jaunimo atstovo, kuris vyko į jaunimo suvažiavimą Kanadoje.

Aidai — kultūros žurnalas — šiemet švenčia 25 metų sukaktį, kai jie leidžiami Amerikoje. Ar juos prenumeruoti?

Kviečiame į aukštesniąją Maironio lituanistinę mokyklą

Maironio lituanistinė mokykla pradėjo naujus mokslo metus. Kaip žinome, veikia dvi mokyklos — žemoji, kurioje yra 8 skyriai, ir aukštesnioji, kurioje yra dvi klasės. Iš viso lituanistiniam mokslui skiriama 10 metų.

Anksčiau nebuvo patalpų, nebuvo galima įkurti aukštesniosios mokyklos. Dabar tokios patalpos yra. Jau dvejus metus tokią aukštesniąją mokyklą veikė. Pavasarį ją baigė bene 5 mokiniai.

Baltų studijom puoselėti draugija ateinančiais metais gegužės mėn. Columbijos universitete turės savo penktą suvažiavimą. Dabar, norėdama labiau suartinti estus, latvius ir lietuvių studentus, rengia pabaltiečių akademinį balių, kuris įvyks rugsėjo 27, šeštadienį, 8 v.v. Armėnų Kultūros centre Manhattane. Bilietus iš anksto galima užsisakyti pas A. Sabalį, 296-2648.

Romas Kezys, kelionių agentūros Vytis savininkas, tarnybos reikalais šią savaitę išvyko trim dienom į Arubą (prie Venecuelos).

Kelionei į Hawajus rugsėjo 29 galima, registruotis kelionių agentūroje Vytis telef. 769-3300. Kelionė lėktuvu į Hawajus ir atgal, viešbutis savaitėi laiko ir kiti priedai kainuoja tik 338 dol.

niai. Šiemet laida bus didesnė, arti dešimties.

Tie dveji metai yra labai svarbūs lituanistiniam švietimui, nes jie pagilina jaunuolių, labiau subrandina ir labiau priiša prie lietuviškos veiklos. Ir visur, kur galima, tokios dešimties metų lituanistinės mokyklos turimos. Kitur yra net 12 metų.

Praeitais metais mokyklą labai efektyviai parėmė Lietuvių Bendruomenė, skirdama tam reikalui net 1000 dol. auką. LB sumokėjo mokslapigius už aukštesniųjų klasių mokinius. Tikimasi, kad ir šiemet ji taip pat mokyklą parems.

Tad labai kviečiami į aukštesniąją mokyklą visi, kurie praeitais metais baigė aštuonis skyrius. Branginkime ir vertinkime lietuvišką mokslą. Duokime kuo daugiau jo mūsų vaikams, kad jie būtų pajėgūs tęsti mūsų darbą ir išlaikyti lietuviybę gyvą ir gilią. Visi kviečiami, visi laukiami! Paraginkite vienas kitą, kad kuo daugiau ateitų į aukštesniąją mokyklą, nes ji veikia ir joje vietų yra.

Parduodamas 18-kos vienetų motelis su gyvenamu butu prie didelio kelio Newington, Conn. Telef. 203 666-2853.

Woodhaven North parduodamas 2 šeimų namas (frame house), sklypas 40x100, 8 kambariai, uždaras "porčius", dvi modernios virtuvės, 3 vonios ir kiti patogumai, dviem automobiliams garažas. Kaina \$55,750. — Skambinti tel. 441-1843.

APREIŠKIMO PARAPIJOS

60 METŲ SUKAKTUVINIS

BANKETAS, KONCERTAS IR BALIUS

ĮVYKS

SEKMADIENĮ 1975 M. SPALIO 5 D.

5 VAL. P.P.

PLATTDEUTSCHE BANKETO SALĖJE
1132 HEMPSTEAD AVE., FRANKLIN SQUARE, L. I.

11 VAL. IŠ RYTO — KONCELEBRACINĖS PADĖKOS MIŠIOS
5 VAL. P.P. — BANKETAS — KONCERTAS

PROGRAMA IŠPILDYS:
APREIŠKIMO PARAPIJOS CHORAS,
VADOVAUJANT MUZ. ALGIRDUI KAČANAUSKUI

NEW YORKO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ANSAMBLIS,
VADOVAUJANT P. JADVYGAI MATULAITIENEI

7 VAL. VAK. — ŠOKIAI — GROS BANKETO SALĖS ORKESTRAS

Stalų rezervacija (10 svečių) ar pavienių asmenų prašom rezervuoti pas: p. Šalinskienę (296-2244); Alice's Florists (846-5454); Klebonijoje (387-2111).

MALONIAI JUS KVIEČIA PARAPIJOS KUNIGAI IR RENGIMO KOMITETAS

KULTŪROS ŽIDINIO METINIS PARENGIMAS

SOLISTO KAZIO YAKUČIO KONCERTAS

š. m. rugsėjo 27 d., šeštadienį, 8 v.v., punktualiai
[Po koncerto šokiai ir vaisės]

Šokiams gros lietuvių mėgiamas AMOUR orkestras su Juozo Nako palyda

Įėjimo auka — 6 dol., studentams ir moksleiviams — 3 dol.

Bilietai gaunami pas:

Eleną Andriūšienę, telf. VI 7-4477,
Ireną Alksniniene, telf. TU 6-5695,
Loretą Vainienę, telf. 296-6860,
Ireną Vebliaitienę, telf. (201) 687-4943.

Visus maloniai kviečia K.Ž. Administracinis Komitetas